

Újvidéki Egyetem
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

ÉVKÖNYV

2009

Főszerkesztő
Prof. dr. Káich Katalin dékán

Szerkesztő
Dr. Bene Annamária

Borítóterv
Torok Melinda magiszter

Technikai szerkesztők
Nagy Kanász Viola
Vinkler Zsolt

Lektorok
Dr. Bene Annamária
Dr. Dragana Francišković

A kiadvány a Szülőföld Alap támogatásával készült.

A kötetet kiadja
Újvidéki Egyetem
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Felelős kiadó
Prof. dr. Káich Katalin dékán

www.magister.uns.ac.rs
office@magister.uns.ac.rs

Példányszám: 300
Nyomda: Versal Nyomda, Újvidék

TARTALOM

Káich Katalin: <i>Beköszöntő</i>	4
TANULMÁNYOK	
Valerija Pinter Krekić: <i>Didaktičko-metodičke osnove istraživanja savremene metodičke transformacije elemenata kombinatorike u početnoj nastavi matematike</i>	7
Námesztovszki Zsolt: <i>Helyzetkép – interaktív táblák Vajdaság általános iskoláiban</i>	13
T. Molnár Gizella: <i>Együtműködés – közös munka</i>	26
Takács Márta: <i>Tehetséggondozási helyzetkép</i>	35
Beke Ottó: <i>A Berta Ferenc Zsebszínház története</i>	56
DOKUMENTUMTÁR	
OKTATÓK KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGE	64
PINTÉR JÁNOS nyugalmazott egy. rendes tanár pályafutása	90
VENDÉGTANÁRAINK 2009-BEN	92
2009. ÉVI ESEMÉNYNAPTÁR	93
HALLGATÓK NÉVSORA	98
2009-BEN DIPLOMÁZTAK	103
KÉPEK A TANÍTÓKÉPZŐ ÉLETÉBŐL	106

BEKÖSZÖNTŐ

A 2009-es esztendő a szorgalmas hétköznapiok egymásutánjában nyilvánult meg és a Kar szilárd alapokra való helyezését tette lehetővé. A MTTK immár akkreditált felsőoktatási intézményként működhet az elkövetkezőkben, nevezetesen a négyéves tanító- és óvópedagógusképzés, valamint a mesterképzés viszonylatában. Az elnyert akkreditáció lehetőséget biztosít arra is, hogy mindenekelőtt a hiányszakokat szem előtt tartva továbbfejlesszük oktatási programjainkat: egyfelől a hátrányos helyzetű diákok szakszerű oktatását biztosító szakemberek képzését, másfelől a Polgári nevelés általános iskolai tantárgy oktatóinak képzését szeretnénk megszervezni. A kétszakos képzés elindítására is fel kívánunk készülni választható modulok formájában, elsősorban a zenei, a képzőművészeti nevelés, valamint a testnevelés terén.

A továbbfejlődésben a másik nagy előrelépést a határon túli rokonintézményekkel való kapcsolatok kiépítése jelenti. Számos egyetemi karral írtunk alá együttműködési szerződést: a szegedi Juhász Gyula Pedagógiai Kar mellett az eszéki Tanítóképző Karral, a bajai Eötvös József Főiskolával, a komáromi Sellye János Egyetem Tanárképző Karával, valamint a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával, továbbá aláírói vagyunk a környező országok magyar tannyelvű felsőoktatási intézményeit tömörítő fóruma szándéknyilatkozatának, melyet a Debreceni Egyetem Napján, ez év február 7-én láttunk el kézjegyünkkel. Az együttműködés a diák- és tanárcsere, közös kutatási programok, pályázatok kidolgozására, szakmai tanácskozások szervezésére, közös publikációk megjelentetésére vonatkozik. Ilyen értelemben már konkrétumokról is beszámolhatunk: hallgatóink a szegedi, illetve a bajai tanítóképzőben tanult rövid ideig, öt bajai hallgató pedig Szabadkán töltött egy hetet. Ezenkívül az Akadémiai Napok Karintiában rendezvény néhány harmadéves hallgatónkat látta vendégül április végén.

Ugyancsak kiváló eredményként könyvelhető el a szegedi Juhász Gyula Pedagógiai Kar Felnőttképzési Intézetével közösen benyújtott pályázat elfogadása, melynek keretében 15 egyetemi diplomával már rendelkező egyén akkreditált rendezvényszervezés programú továbbképzésen vehetett részt. A sikerrel végzetek idején karnapi ünnepségünkön vehették át az erről szóló bizonylatot, azaz a diplomát. Egyébként az idén is megpályáztunk közösen egy kétszemeszteres akkreditált továbbképzést, ezúttal a kommunikátori szak beindítását tervezzük.

Ebben az évben a Miniszterelnöki Hivatal támogatásának köszönve tankönyveket, egyetemi jegyzeteket, szöveggyűjteményeket, a 2008-as Évkönyvet, valamint a harmadik nemzetközi tudományos konferenciánk háromkötetes kiadványát is megjelentethettük a Forum Könyvkiadó közreműködésével, mellyel ugyancsak aláírtuk az együttműködési szerződést. Egyébként a szeptember 17. és 19. között megrendezett tudományos tanácskozáson hét országból több mint nyolcvan előadó jelent meg hogy Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban címmel meghirdetett szaktanácskozáson ismertesse kutatási eredményeit. Ezenkívül több tudományos jellegű rendezvénynek adtunk otthont ebben az évben is, gyakran

társszervezőként is: ilyen volt a MNT által szervezett Médiakonferencia, illetve a Kiss Lajos Néprajzi Társaság konferenciája, egy matematikai és egy Médiatudor szaktanácskozás, a Rektorátus által szervezett és az egyetemek közötti mobilitásprogramok kérdéseivel foglalkozó találkozó, a Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium tevékenységéhez kapcsolódó Beszéd–Zene–Irodalom elnevezésű tanácskozás, s természetesen a Tudományos Diákköri Konferencia. A Szülőföld Alap ugyancsak Karunkon tartotta meg kihelyezett kollégiumi ülését, december folyamán pedig a Tehetségpontok Találkozója elnevezésű rendezvény, illetve a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács decemberi ülése is itt lesz megtartva.

A minőséges oktatáshoz szükséges feltételek biztosítása érdekében ebben az évben is számos pályázatot nyújtottunk be mindenekelőtt a Szülőföld Alaphoz, de a megkötött együttműködési szerződéseink lehetővé tették, hogy IPA pályázatokra is jelentkezhetünk: Eszékkel közösen már benyújtottunk egy pályázatban, a bajai Eötvös József Főiskolával és a szegedi partnerekkel együtt benyújtandó pályázatok kidolgozása pedig folyamatban van.

Tanáraink meghívott előadóként is jelen voltak, vannak a hazai és külföldi felsőoktatásban. A szabadkai művelődési életben való jelenlétet is igen fontosnak tartjuk, így számos rendezvénnyel igyekeztünk gazdagítani azt: idén Szajkó István és Léphaft Pál képzőművészeti kiállításai voltak nálunk láthatóak, az irodalmi matinék vendégei Tolnai Ottó, Kontra Ferenc és a DNS szerkesztői voltak. A filmvetítést is felvettük kulturális kínálatunkba: Gárdos Péter Tréfa, valamint Vicsek Károly–Deák Ferenc Bolygótűz című alkotásait láthatták hallgatóink. Az év végéig még két vetítést tervezünk: Forró Lajosnak az 1944/45-ös áldozatokról szóló alkotását, valamint Siflis Zoltán Herceg Jánosról készített portréját. Rendszeres látogatói vagyunk a színházi előadásoknak is.

A jeles évfordulókra való emlékezéseink ezúttal sem maradtak el. Március 15-re a Hallgatói Önkormányzat szervezett megemlékezést, Radnóti Miklós születésének 100 éves évfordulója alkalmából pedig Bálint András budapesti színművész és színházigazgató volt a vendégünk.

A Miniszterelnöki Hivatal támogatása tette lehetővé azt is, hogy hallgatóink számos szakmai kiránduláson vegyenek részt. A Kar összes hallgatója Eszéken, valamint a Kopácsi réten járt, az elsőévesek a kelebiai lovastanyán voltak, a budapesti Body (Az emberi test) elnevezésű kiállítást harminc hallgató nézte meg, s természetesen a szegedi fűvészkert, illetve a palicsi állatkert sem maradt ki a programból. A faültetés, a véradás terén is jeleskedtünk.

A szabadkai Žarko Zrenjanin Általános és Középiskolának több láda almát adományoztunk, s a karácsonyi ünnepek alkalmából is ajándékot biztosítottunk az iskola tanulóinak.

Szeretnénk visszaadni méltóságát a mára már igencsak kiüresedett és eltartalmatlanodott kijelentésnek, miszerint a fiataloké a jövő, ezért elmondjuk azt is, hogy a Kar a jövőben is mindent megtesz azért, hogy végzett hallgatóink diplomáikat munkahelyre válthassák. Értesítéseink szerint az elmúlt néhány hónapban mintegy 40 tanítói diplomával rendelkező egykori diákunk kapott állást Magyarokiszsa Község területén.

Prof. dr. Káich Katalin dékán

TANULMÁNYOK

Didaktičko-metodičke osnove istraživanja savremene metodičke transformacije elemenata kombinatorike u početnoj nastavi matematike¹

Uvod

Pojave u životu i radu su sve složenije i njihovo razumevanje zahteva sve suptilnije pristupe i metode. Polazeći od uloge koju obrazovanje ima u društvenom razvoju, postoji potreba stalnog osavremenjavanja i povećanja kvaliteta obrazovanja u svim njegovim segmentima. To je moguće ostvariti, pre svega u odgovarajućem sistemu obrazovanja, koji je između ostalog uslovljen savremenim planovima i programima nastave, dobro osposobljenim nastavnicima, efikasnom obrazovnom tehnologijom, adekvatnim udžbenicima itd. dakle kvalitetom obrazovanja u celini. U sklopu ovih indikatora, postavlja se pitanje: da li naš program nastave matematike u opštem obrazovanju sadrži sve relevantne elemente koji su potrebni za shvatanje raznih pojava i njihovih međusobnih zavisnosti u životu i radu i u društvu u celini?

Bez logičko-kombinatornog mišljenja svakodnevni život, nastava i učenje, a posebno, nastava matematike su nezamislivi. Međutim logika i kombinatorika eksplicitno ne figurišu u našim programima početne nastave matematike. Otuda ni modelovanje slučajnih pojava, kao ni statističke pojave nisu predmet izučavanja nastave matematike u nas, sve do srednjeg obrazovanja. Zar ne bi bilo prirodnije da logičko-kombinatorno mišljenje negujemo, primenjujemo i izučavamo od početka vaspitanja i obrazovanja?

U novije vreme, među opštim ciljevima i željenim ishodima obaveznog osnovnog obrazovanja značajno mesto zauzimaju:

- „Rešavanje jednostavnih logičko-kombinatornih problema koji se odnose na prebrojavanje objekata, otkrivanje pravilnosti u nizovima brojeva ili objekata“,
- „Ideje i modeli kombinatorike u raznim primenama matematike“ itd. [5]

Uzimajući u obzir mogućnosti rasporeda, grupisanja ili izbora predmeta, kasnije i apstraktnih elemenata, analiza tih mogućnosti, određivanje ukupnog broja mogućnosti, eventualno određivanje optimalne varijante, ili verovatnoće njegovog pojavljivanja se javljaju kao nove ideje u okviru programa početne nastave matematike. Rešavanje ovakvih problema implicira kreativan pristup i primenu novih metoda i tehnika, kao što su metoda otkrivanja, problemska metoda, metoda pretpostavke, kibernetičke metode, grafovi, razni dijagrami, tablice, skupovi i sl. Da li postoji odgovarajuća metodička transformacija za realizaciju ovih novih ideja, sadržaja, metoda i tehnika? Da li su naši učitelji, profesori razredne nastave, pa i naša metodika nastave matematike spremni da prihvataju ove inovacije u početnoj nastavi matematike?

¹ Odlomak iz doktorske disertacije odbranjene na Univerzitetu u Beogradu, Učiteljski fakultet u Beogradu, pod naslovom „Savremene metodičke transformacije elemenata kombinatorike u početnoj nastavi matematike“ Beograd, 2008.

U programima početne nastave matematike nekih razvijenijih zemalja već od prvog razreda osnovne škole se javljaju «teške» teme, kao što su logika, skupovi, kombinatorika, verovatnoća i statistika, ali na «lak način». S obzirom na uzrast dece na ovom nivou obrazovanja, procesi i dometi saznanja su ograničeni prevashodno na ono što je konkretno, materijalno, očigledno. Na putu ka izgrađivanju *apstraktnih* pojmova značajnu ulogu igraju razni *primeri* (kroz igru, ispitivanje slučajeva, simulacije), i odgovarajuća *mentalna slika*, koja se formira na osnovu lične i individualne projekcije na *objektivni*, spoljni svet. Igra, simulacije i istraživanja slučajeva se javljaju i odvojeno i istovremeno, i to u raznim kombinacijama. Suština je u tome da se formiranju matematičkih pojmova pristupa spiralno, polazeći od manipulacija stvarima, didaktičkim materijalom, preko istraživanja slučajeva i simbolične simulacije.

Analiza cilja i zadataka početne nastave matematike

Nastavni program matematike za osnovnu školu u Republici Srbiji definiše cilj i zadatke nastave matematike [4].

„Cilj nastave matematike u osnovnoj školi jeste: da učenici usvoje elementarna matematička znanja koja su potrebna za shvatanje pojava i zavisnosti u životu i društvu; da osposobi učenike za primenu usvojenih matematičkih znanja u rešavanju raznovrsnih zadataka iz životne prakse, za uspešno nastavljanje matematičkog obrazovanja i za samoobrazovanje; kao i da doprinese razvijanju mentalnih sposobnosti, formiranju naučnog pogleda na svet i svestranom razvitku ličnosti učenika.”

Zadaci početne nastave matematike u Srbiji se svode na konkretizaciju cilja, kao npr.:

- da učenici stiču znanja neophodna za razumevanje kvantitativnih i prostornih odnosa i zakonitosti u raznim pojavama u prirodi i društvu;
- da razvija učenikovu sposobnost posmatranja, opažanja i logičkog, kritičkog, stvaralačkog i apstraktnog mišljenja;
- da učenici savladaju osnovne operacije s prirodnim brojevima, kao i osnovne zakone tih operacija, itd.

Nastavni program matematike u Srbiji od 1. do 4. razreda osnovne škole predviđa sledeće teme:

- Predmeti u prostoru i odnosi među njima.
- Geometrijske figure (prostorne i ravne).
- Skupovi.
- Prirodni brojevi (sabiranje i oduzimanje, množenje i deljenje, jednačine, nejednačine, problemi).
- Razlomci.
- Merenje i mere.

Reč je o osnovnim, nedovoljno formiranim pojmovima, osnovnim računskim operacijama sa prirodnim brojevima i njihovim osobinama, elementarnim geometrijskim figurama, telima i osnovnim merama. Prilikom rešavanja raznih

problema primenom matematičkih modela, biraju se odgovarajuća matematička znanja, povezuju se u funkcionalne celine i time nastaju odgovarajući matematički modeli. To nimalo nije jednostavan i rutinski zadatak. Bez uvežbanih tehnika, upoznatih „shema”, gotovih algoritama, poznatih matematičkih modela i odgovarajućih iskustava u rešavanju pojedinih tipova problema, samo viši nivoi misaonih operacija, stvaralaštvo, kreativan pristup rešavanju problema bi mogli dovesti do željenog cilja. Ovaj pristup bi implicirao slobodu divergentnog mišljenja u početnoj nastavi matematike, primenu otkrivajuće metode, što se u našem školstvu smatra nedovoljno racionalnim.

Težnja ka što efikasnijim i racionalnijim načinom rešavanja problema nastavu matematike usmerava ka uvođenju funkcionalnih didaktičkih modula za rešavanje tipičnih problema. Savladavanjem ovih modula učenici će biti u stanju da po nekom gotovom „algoritmu”, šablonu rešavaju određene klase problema. Ova strategija nastave matematike bazira se na sposobnostima izvršavanja logičkih operacija, na specijalnim matematičkim sposobnostima i konvergentnom mišljenju, usmeravajući sve intelektualne snage učenika na najracionalnije rešenje, suprostavljajući se time originalnosti, bogatstvu ideja, neobičnosti i duhovitosti u pristupu problemima i uopšte razvijanju tih sposobnosti kod učenika.

Možda bi problem mogli postaviti i na drugi način. Da li cilj i zadaci početnog matematičkog obrazovanja treba da se svode na savladavanje i primenu gotovih matematičkih objekata, ili ravnopravno sa ovim dimenzijama nastave treba uvažavati i stvaranje matematičkih objekata i odgovarajuće vaspitne mogućnosti te nastave? Odgovor se prosto nameće, iako nastavna praksa to nedovoljno reflektuje.

Cilj heuristike je pronalaženje strategija za rešavanje problema. Osećanje, koje se javlja u učeniku na početku rešavanja problema, mora se uvažiti, ali je tada potrebno tražiti racionalne, jasne razloge "za" ili "protiv" učenikovog osećanja shvatanja problema. Misli učenika obično "lutaju", zatim mora uključiti svoja znanja, iskustva i maštu, da bi iz svakog dela datog problema izvukao neki relevantan podatak, korisnu ideju koji će mu pomoći da dođe do cilja u rešavanju logičko-kombinatornih problema.

Logičko-kombinatorni zadaci u nižim razredima osnovne škole ne mogu se rešavati pomoću datih „pravila“ za rešavanje, nego se njihovo rešavanje svodi na logičko razmišljanje i formiranje određenih algoritamskih misaonih operacija. Intuicija i izvesna matematička kultura, koja se stiče samostalnim usvajanjem matematičkih znanja i učenjem putem otkrića su preduslovi za rešavanje ovih zadataka. Rešavanje logičko-kombinatornih zadataka u početnoj nastavi matematike, obično predstavlja samostalno pronalaženje sopstvenog postupka za rešavanje zadatog problema. Pojedinci koji su navikli da primaju gotova znanja, ne mogu rešavati složenije zadatke s potpunim razumevanjem, te ih najčešće rade šablonski, po analogiji i najčešće neuspešno.

Prirodnu radoznalost učenika treba maksimalno iskoristiti, te svakom pojedincu omogućiti da izrazi svoj stvaralački potencijal. Treba im stvoriti šansu da aktivno i samostalno učestvuju u sticanju novih znanja, kako bi zadovoljili svoju radoznalost. Učenike treba podsticati da kombinatorne probleme rešavaju u sferi originala, kombinacijom misaonih operacija, kako bi proverili svoje sposobnosti logičkog mišljenja. To ne znači da se učenik ostavlja „sam" s problemom, sa očekivanjem da će uspeti da se izbori s njim, koristeći sav svoj

intelektualni potencijal. Motivacija je vrlo bitan momenat u rešavanju logičko-kombinatornih problema, zato što učenik sam mora da kreira proces rešavanja, da bude uporan i ne odustane posle prvih pokušaja.

Strategija kreativnosti u početnoj nastavi matematike

Saznanja u početnoj nastavi matematike obično započinju manipulacijom stvarima, didaktičkim materijalom, slikama i sl. Ovu fazu prati živo opažanje, izdvajanje bitnog i zanemarivanje nebitnog u datim primerima, formiranje mentalnih slika, zatim i matematičkih pojmova, modela, simbola i termina. Skup elementarnih matematičkih znanja učenika u početnoj nastavi matematike je veoma ograničen i prilično određen. Prilikom rešavanja nekog problema primenom matematičkih modela, biraju se i kombinuju odgovarajuća elementarna matematička znanja, povezuju ih sa stvarnošću i međusobno, stvarajući time odgovarajuće modele, algoritme. Time se rešavanje problema svede na rešavanje-ispitivanje matematičkih modela. Modeliranje stvarnosti nimalo nije jednostavan i rutinski posao. Bez odgovarajućeg algoritma, ili izvesnog iskustva u oblasti matematičkog modeliranja stvarnosti, samo viši nivoi misaonih operacija, stvaralaštvo, odnosno kreativnost može dovesti do željenog cilja. „Živa matematika je imuna raznim dogmama“ (*Andre Revuz, 1970*), ona treba da se zasniva na matematizaciji konkretnih situacija, kako u fazi stvaranja, tako i u fazi primene odgovarajućih matematičkih modela. Sveukupan rad na matematičkom obrazovanju učenika valja bazirati na samostalnosti u radu i stvaralaštvu učenika, dakle na divergentno mišljenje i samostalno otkrivanje matematičkih pojmova i modela, uz individualizovano vođenje nastavnika. I samo rešavanje matematičkih modela može da se odvija algoritamski „šablonski“, ali i kreativnim pristupom, naravno ovom poslednjem, uvek kada je to moguće, valja dati prednost.

Polazeći od opštih didaktičkih principa u početnoj nastavi matematike, izdvajaju se oni principi na kojima se zasniva razvijanje kreativnih osobina učenika. Među njima posebno mesto pripada:

- Principu *vaspitne usmerenosti*, koji proizilazi iz društveno i civilizacijski postavljenih ciljeva i zadataka nastave matematike,
- Principu *individualizacije i svesne aktivnosti*, koji se bazira na posebnostima ličnosti učenika. Dakle učenici, prema svojim mogućnostima i interesovanjima treba sami da aktiviraju svoje umne potencijale, sposobnosti, da dolaze do određenih znanja, veština i navika.
- Principu *motivisanosti*, kao najjačom pokretačkom snagom mlade ličnosti.

Jedinstvo u primeni istaknutih principa u početnoj nastavi matematike stvorice plodno tlo za razvijanje kreativnih osobina ličnosti i kroz nastavu matematike. Naglašavajući vaspitnu usmerenost početne nastave matematike, u prvi plan smo istakli vaspitnu vrednost te nastave, dajući primat slobodi mišljenja, originalnosti i bogatstvu ideja, fleksibilnosti i fluentnosti mišljenja, i to u okviru matematike, jedne duboko determinističke, ali i raznovrsne i za ideje slobodne nauke.

Individualnost u umetnosti, u fizičkim aktivnostima, ili u književnosti je prirodna stvar. U nastavi matematike takođe valja više pažnje posvetiti mogućnostima,

interesovanjima i kombinatornoj fantaziji svakog učenika, da mogu na sopstveni način da izgrade svoja znanja, stavove, veštine i navike.

Lepota i lepršavost same matematike i otkrivanje njenih skrivenih tajni, predstavljaju za učenike pravu unutrašnju motivaciju. Mogućnosti igre sa idejama i slobodu dečjeg stvaralaštva ne treba podcenjivati, ničim sputavati, ili omalovažavati. Originalnost, nekonvencionalnost valja podsticati, pa i nagraditi, a ne proglasiti nepoželjnim i nenormalnim. Međutim, zbog prirode predmeta ovu individualnost valja sistematski kontrolisati odgovarajućom povratnom spregom, naime sloboda „stvaralaštva” u matematici je ipak manja nego u umetničkim predmetima.

Kreativne osobine ličnosti, individualnost i motivisanost su neophodni indikatori u svakoj uspešnoj karijeri savremenog čoveka u jednom otvorenom društvu.

Na osnovu *Halmanovih (Hallman,1970)* indikatora kreativnosti u nastavi, *Vitman (Wittmann,1981)* je precizirao „uslove za podsticanje kognitivnih strategija” koji odgovaraju početnoj nastavi matematike:

1. Sticati znanja putem učenja otkrivanjem.
2. Ohrabriti učenike na divergentno mišljenje.
3. Ometati automatizovane tokove misli i davati prividne paradokse.
4. Postavljati otvorene i izazovne probleme.
5. Pustiti učenike da sami postavljaju probleme i da ih vode dalje.
6. Postići preglednost problema za učenike.
7. Podsticati intuitivno argumentovanje i pretpostavljanje.
8. Učiti heurističke strategije.
9. Izgraditi konstruktivni odnos prema greškama.
10. Podsticati raspravu, refleksiju i argumentaciju.”

Konačno *Vinter (Winter,1991)* daje „predloge za vežbanje kreativnosti“ koji su po njemu „najviše teoretski opravdani i praktično mogući za realizaciju”:

1. Probleme (ne dati, nego) razviti iz konteksta koji deluje izazovno, stimulisati na pitanja.
2. Ukazati na mogućnosti slobodnog eksperimentiranja, naročito čulne prirode i ohrabriti na davanje pretpostavki.
3. Dovoljno daleko držati pomagala za učenje i otkrivanje, manje nuditi pomagala za nalaženje rezultata, a više pomagala za samostalno nalaženje rezultata.
4. Pobrnuti se za toplu atmosferu za učenje, naročito biti uzdržan u ocenjivanju (tačno/netačno) doprinosa učenika, uklanjati stidljivosti zbog davanja neobičnih predloga.
5. Predočiti heurističke strategije i govoriti uopšteno o mišljenju, izražavanju, predstavljanju, pamćenju, sećanju, zaboravljanju, greškama, vežbanju itd.
6. Učiniti jasnim sadržajni ili „formalni” značaj teme.”

Nastavu matematike treba posmatrati kao deo jedne obuhvatnije nastavne koncepcije i kreativno podsticajnog stila nastave, koji stvara odgovarajuću podlogu i slobodne prostore. Osnovna načela takve nastave su postavili *Halman*, *Vitman* i *Vinter*, na kojima su bazirani: problemska nastava, nastava rešavanja problema, nastava otkrivanjem, heuristička nastava, nastava usmerena na primenu i na projekte

itd. Međutim u konkretnoj nastavi do sada nikome nije uspelo da sve ove značajne pojedinačne predloge povežu u jednu obuhvatniju celinu (curriculum). To zahteva, između ostalog sistemske promene u obrazovanju, odgovarajuće obrazovanje i usavršavanje nastavnika, primerene opšte uslove u školi i sl.

Zaključak

Pripremanje i sazrevanje pojma kombinatorike, putem raznovrsnih igara i sticanjem određenih iskustava u procesu stvaranja, posmatranja, analize i rešavanja odgovarajućih logičko-kombinatornih problema, uz uvažavanje osobenosti dece, koji podrazumeva i odgovarajuću metodičku transformaciju, moguće je i korisno, već od nižih razreda osnovne škole.

Na osnovu ukupnih rezultata sprovedenih istraživanja u ovom radu – disertaciji (teorijskih, eksperimentalnih i na osnovu anketiranja učenika i nastavnika), se može zaključiti:

Propedeutika kombinatorike (odgovarajuća metodička transformacija), koja predstavlja novinu u našoj metodičkoj teoriji i praksi, daje značajan doprinos shvatanju i rešavanju logičko-kombinatornih problema, razvijanju kreativnosti učenika, kao i motivisanosti učenika za bavljenje matematikom, što je izuzetan doprinos unapređivanju i popularizaciji početne nastave matematike, a svakako će predstavljati i određeni prilog uspešnijem izučavanju i primeni matematičkih modela kombinatorike u daljem obrazovanju.

Izbor iz literature

1. Dejić, M., Egerić, M., (2003), *Metodika nastave matematike*, Učiteljski fakultet u Jagodini, Jagodina.
2. Dienes, Z., (1999), *Épitsük fel a matematikát*, SHL Hungary Kft., Budapest
3. Kvašček, R. (1976), *Psihologija stvaralaštva*, Beogradski izvdaačko grafički zavod, Beograd.
4. *Nastavni program matematike za osnovnu školu u RS*, Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik, Br. 10/2004, 1/2005.
5. *Opšte osnove školskog programa, Republika Srbija*, Ministarstvo prosvete i sporta, Beograd, 2003.
6. Revuz, A., (1970), *Mathématique moderne-Mathématique vivante*, O.C.D.L., Paris
7. Skemp, R.R.,(1971), *The Psychology of Learning Mathematics*, Penguin Books Ltd. Harmondsworth.
8. Varga,T., Pálfi, J., Szendrei, J. (2000), *Matematika didaktusan*, Budapest.
9. Zech, F. (1998), *Grundkurs Mathematikdidaktik – Theoretische und praktische Anleitugen für das Lehren und Lernen von Mathematik*, Beltz Verlag – Weinheim und Basel.

Helyzetkép – interaktív táblák Vajdaság általános iskoláiban

Bevezető

Az információs társadalom struktúrája, a felnövekvő „netgeneráció” képi világa, valamint az információ előállításának és szerzésének módja, valamint a ma meghatározó pedagógiai elvek (cselekedtető oktatás) fontossá teszik egy olyan interaktív eszköz beemelését az oktatásba, amely illeszkedik ezekhez az elvekhez, valamint kapcsolódik a virtuális térhez, az internethez is.

Ha visszatekintünk a nevelés és az iskolák történetére, megállapíthatjuk, hogy az oktatási folyamatba (kis késéssel ugyan) törvényszerűen bekerültek a legújabb technikai vívmányok. Ennek a folyamatnak a miértjét vizsgálva világossá válik, hogy ez két okból történhetett: 1. fontos volt, hogy a diákok megismerkedjenek az eszköz használatával, így készítve fel őket azokra a munkafolyamatokra, amelyek elvégzéséhez az adott eszköz szükséges 2. az iskolai órák minőségének a javítása céljából, amely motiváltabb résztvevőket és hatékonyabb tudásátvitelt eredményez.

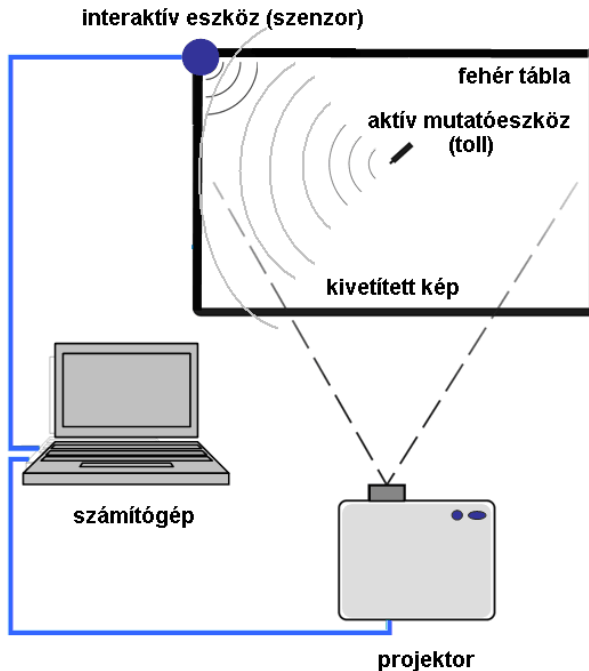
Ha a fiatalabb nemzedék oktatásáról esik szó, akkor meg kell jegyeznünk, hogy ennek az eszközhasználatnak integráltan kell megjelennie és elsősorban a játékra és az alapkészségekre (digitális tinta és a mutatóeszköz) kell épülnie.

Manapság, amikor egyre több szó esik az interaktív táblákról és kiegészítőiről, elérkezettnek láttuk az időt, hogy átfogó képet adjunk a vajdasági helyzetről, válaszolva azokra a kérdésekre, amelyekkel mi is nap mint nap találkozunk: mi az interaktív tábla és milyen lehetőségei vannak az oktatásban, melyek a legismertebb márkák és típusok, mi a különbség ezek között (ár, minőség, hordozhatóság és szoftver). Ezekre a kérdésekre válaszolva szeretnénk segíteni a téma jobb megismerését mindazoknak, akik érdeklődést mutatnak az egyik legkorszerűbb taneszköz lehetősége irányába.

Az interaktív tábla megjelenése

Az interaktív tábla a kréta, hagyományos tábla → filctoll, fehértábla → számítógép, projektor, fehértábla → számítógép, toll, projektor fehértábla (vagy érintésérzékeny felület) oktatástechnológiai evaluációs folyamat végén található. Ez egy olyan oktatástechnológiai eszköz, amely számítógépből, projektorból, interaktív táblából és az ezeket összekötő kábelekből áll.

1. kép
Egy interaktív tábla működési elve

Ha összehasonlítjuk ezt a rendszert az előző állomással (számítógép, projektor, fehértábla), akkor megállapíthatjuk, hogy az interaktív tábla előnye éppen az interaktivitás. Az interaktivitás, amely az előző esetben csak a számítógéphez lépve valósulhatott meg korlátozott módon, itt teljes interaktivitásról beszélhetünk, ugyanis ez az eszköz nem köti a felhasználót a számítógéphez: az érintésérzékeny kivetített felületnél állva tudunk interaktív módon tanítani, tollal vagy a felület megérintésével különböző egérfunkciókat kezdeményezhetünk (bal klikk, jobb klikk, kettős klikk). Emellett az interaktív billentyűzet és a kézírásfelismerő segítségével szöveges elemeket is felvihetünk a táblára úgy, hogy közben a táblánál állunk s nem veszítjük el a szemkontaktust a hallgatósággal és nem bontjuk meg az előadás természetes menetét.

Az interaktív tábla először az üzleti szférában, cégek belső képzéseiben és előadótérmeiben jelent meg a 80-as évek végén és a 90-es évek elején. Igen magas ára miatt a 2000-es évek elején vált elérhetővé az oktatási intézmények számára is, ekkor kezdődik alkalmazása az iskolákban. A magas ár mellett ezen eszközök elterjedésének az interaktív táblán bemutatható kész tartalmak hiánya, valamint az ehhez szükséges tudásanyag hiánya is gátat szabott. Nagyobb számú és központilag irányított alkalmazásuk 2002-től jelentkezik az oktatásban, először Angliában, Skóciában, Új-Zélandon, Kanadában és az Amerikai Egyesült Államokban.

Az interaktív táblák felosztása

Az interaktív tábláknak több felosztása ismert, leggyakrabban a következőt használjuk:

- **Kemény táblák:** jellemzőjük az, hogy egy arra alkalmas felületet (legtöbbször fehér táblát (whiteboard)) teszünk interaktívvá. Ennek a rendszernek a működéséhez a számítógépen, interaktív táblán és projektoron kívül egy alkalmas vetítési felület és egy mutatóeszköz (toll) szükséges. Előnye ezeknek a típusoknak az, hogy könnyen áthelyezhetőek (tapadókorongokkal rögzítjük a táblához), általában az áruk is kedvezőbb.

2. kép

mimio Xi, a kemény táblák egyik legelterjedtebb képviselője

- **Puha táblák:** a kivetített képet általában egy állványon elhelyezkedő vagy falba épített táblára vetítjük. Ez a felület érintésérzékeny, mivel nagyszámú mikrokapcsoló van a felületébe építve, így használatához nem szükséges különleges toll. Hátrányként tudnánk megemlíteni azt, hogy az eszköz ára magasabb és áthelyezése körülményesebb.

3. kép

A Smart SB640, a puha táblák egyik legismertebb képviselője

Az interaktív tábla lehetséges kiegészítői

Az interaktív táblákat gyártó cégek különböző kiegészítőket kínálnak, amelynek egy része hasznos, másik részük nem szükségszerű vagy csak részben tudja kihasználni egy hagyományos csoportban dolgozó pedagógus. Az alapfelszerelés mellett, az interaktív táblák mellé a következő kiegészítők választhatók:

- **Szavazó- és vizsgáztató rendszer:** a tanár munkája hatékonyságának az egyik legjobb és legbiztosabb mértékegysége a tanulók visszajelzése, valamint a tanulók tudásszintje. A hagyományos oktatási modellekben ez a visszajelzés gyakran késik, leggyakrabban a tudásfelmérés egyes formáinál valósul meg. A szavazó- és vizsgáztató rendszerek segítségével a tanár azonnali visszajelzést kaphat a diákoktól a tananyag

elsajátításának a mértékéről, kikérheti a véleményüket. Az eredményt a szavazás befejeztével meg tudja jeleníteni az interaktív táblán (grafikon formájában), így biztos információt kaphat a tanulás sikerességéről. Ezek a kérdések lehetnek előre elkészítettek vagy az órán létrehozottak. Az LCD kijelzővel ellátott egyes eszközök a tanulók asztalán található, a diákok a tanár felszólítására szavaznak a feltett kérdésre (igaz-hamis, felkínált A, B, C, D válasz, illetve szám adatok beírásával). A válaszok rádiós jelek segítségével jutnak el a vevőegységig, amely továbbítja a jelet a számítógépig, amely feldolgozza és a képernyő vagy projektor segítségével megjeleníti az eredményeket. Amellett, hogy százalékban kimutatjuk az adott válaszok pontosságát, lehetőség van az egyes készülékek-tanulók válaszainak a külön elemzésére. Így a pedagógus személyekre (is) levetítve, valós képet kap a munkája eredményéről. Ezek a válaszok rámutatnak a hiányosságokra, valamint az egyes csiszolásra szoruló tanári módszerekre.

4. kép

SMART Response LE (óvodák és különleges nevelési igényű gyermekek számára) és a SMART Response PE (iskolás korú gyermekek számára) szavazó- és vizsgáztató rendszer

- **Rajztábla** segítségével a tanulók is rajzolhatnak a kivetített képre, megjegyzéseket írhatnak, magyarázatot jeleníthetnek meg. Emellett a tanárnak is mobilitást biztosít, mivel a terem bármely pontjáról tud a kivetített felületre írni. Az eszköz mozgássérültek oktatásában alkalmazható kiválóan.

5. kép

A mimio és a SMART vezeték nélküli rajztábla (palatábla)

- **Ultra-közeli projektor (Ultra-Short Throw Projektor)** a projektorok olyan típusa, amely a hagyományos projektorokkal ellentétben a képet egészen kis távolságról vetíti a felületre. Ezen típus előnye, hogy a projektor fénye nem zavarja az előadót. Ezt a problémát küszöböli ki a falba épített, hátulról vetített tábla is. Mindkét típus elterjedésének a magas árfekvése szab gátat, általában a már meglévő projektorokat használják az interaktív tábla érzékeny felületének a vetítésére.

6. kép

Ultra-közeli projektor (az interaktív tábla felső részén)

- **SMART GoWire kábel** egy olyan kiegészítő, amely amellet, hogy kapcsolatot biztosít a számítógép és az interaktív tábla között, tartalmazza a tábla működéséhez szükséges meghajtókat (driver), valamint a dokumentumok megnyitásához és a különböző alkalmazások használatához szükséges programokat (szoftver). Így, az eszköz segítségével a táblát olyan számítógépen is tökéletesen tudjuk használni, amely előzőleg nem lett telepítve semmilyen SMART program, meghajtó.

7. kép
A SMART GoWire kábel

- **Vezeték nélküli csatlakoztatás:** a kábelek sokszor zavaróak tudnak lenni (nem elegendő hosszúak, elbotolhat benne az előadó). Ezeket a problémákat oldja meg a vezeték nélküli csatlakoztatás, amely a széleskörben alkalmazott bluetooth technológiára alapszik.

8. kép
A vezeték nélküli mimio interaktív tábla és a SMART táblák vezeték nélküli kiegészítője

- **Egyéb kiegészítők:** bővebb értelemben az interaktív tábla kiegészítőjeként számíthatjuk az összes hardver- és szoftvereszközt, amely a számítógép, interaktív tábla és projektor oktatástechnológiai rendszerhez csatlakozik. Ide tartoznak a különböző audiovizuális eszközök (kihangosító, mikrofon, dokumentumkamera, webkamera), az interaktív táblaszoftver mellett alkalmazott szoftverek (webböngészők, médialejátszók, kommunikációt elősegítő szoftverek), valamint a megfelelő sávszélességű internet kapcsolat is.

9. kép

ECDL-oktatás, amelyhez internet segítségével csatlakoztak a kórházi kezelésen lévő hallgatók is (Kishegyes, 2010). Hardver: számítógép, mimio Xi, projektor, webkamera, bluetooth headset. Szoftver: Windows XP, Skype, Excel, mimio Notebook, mimio Tools.

Az interaktív tábla lehetőségei az oktatásban

Az interaktív táblák lehetővé teszik a táblánál irányított virtuális, multimediális és interaktív órák megvalósítását. Az alkalmazási formákat a következő módon csoportosíthatjuk:

- Az interaktív tábla használható hagyományos tábla helyett, mivel különböző eszközök segítségével (filctoll, golyóstoll, szövegkiemelő) írhatunk rá. Ez az alkalmazási forma nemcsak azért előnyös, mert nem használunk filctollat vagy krétát, hanem azért is, mert egyszerű a törlése, a táblakép néhány klikkelés segítségével elmenthető, nyomtatható vagy továbbküldhető (bármikor előhívható). Az állókép mellett mozgóképet (video) készíthetünk az egész folyamatról. Emellett bármikor

négyzethálós, vonalas, kottairásnál használatos vonalrendszeressé vagy akár malom vagy sakk háttérű táblává alakíthatjuk át kivetített képet.

- Az interaktív tábla használata a különböző szoftverek ismertetésénél (operációs rendszerek, szövegszerkesztés, táblázatkezelés, stb.) is nagyon hasznos lehet, mivel ilyenkor nem csak statikus képek bemutatására van lehetőség, hanem folyamatokat tudunk a tábláról szemléltetni (menük és almenük előhívása, műveletek párbeszédablakkal, különböző tartalmak áthúzása, stb.). E folyamat fontos eleme az egyes fázisok lefagyasztása, és a tanári magyarázat. A táblánál megvalósuló internetes szörfözés is szemléletes, nyomon követhetőek az aktivizált pontok (klikkelési pontok), valamint az egyes részekhez fűződő magyarázat is hatásosabb, ha ez egy nagy kivetített kép mellett történik meg.
- Az interaktív tábla használható előre elkészített tananyagok bemutatásánál. Ezek a tananyagok lehetnek kész szoftverek, vagy a tanár által létrehozott oktatási segédanyagok. A táblaszoftverekben (mimio Notebook, SMART Notebook) létrehozott oktatási segédanyagok érik el legmagasabb szintű interaktivitást, és a különböző integrált részek alkalmazásával (galéria, feladatszerkesztő, multimédiák, kísérletek) használják ki az interaktív táblák nyújtotta lehetőségeket.

Számos felmérés igazolta, hogy az interaktív táblák alkalmazása hatékonyabb tudásátvitelt és motiváltabb tanulókat eredményez. Emellett tanárok motiváltsága is nő egy sikeres óra után, amely elérte a célját és a diákok hatékonyan és szívesen tanultak. Habár az előkészületek gondos tervezést és időigényes (és nem utolsó sorban tudást igénylő) felkészüléssel járnak, befektetett munka többszörösen kifizetődik, mivel a helyesen megszerkesztett interaktív tananyag lebilincselő, többszörösen felhasználható és könnyen módosítható.

Az iskolai munkaformák közül mindegyikbe jól beilleszthető az interaktív tábla alkalmazása. A frontális munka egyes típusaitól (alkalmazása táblaként, multimédiák és PowerPoint prezentációk bemutatása), a csoportos (egy csoport számítógépnél elkészít egy bemutatót, majd ezt prezentálják az interaktív tábla segítségével) egészen az egyéni munkáig (egy tanuló kijönnek a táblához, majd ott elvégeznék egyes műveleteket: berajzolnak, áthúznak, beírnak, aktiválnak egyes felületeket) megfelelő alkalmazásukkal javítják a tantermi munka minőségét az interaktív táblák.

Az interaktív táblák és kiegészítőinek alkalmazási lehetőségeit mutatja be a: cím alatt található interaktív animáció.

Interaktív táblák a Vajdaságban

Habár az interaktív táblák lehetőségeit és előnyeit a tanárok jelentős része ismeri a Vajdaságban, az iskolák felszereltsége mégis nagyon alacsony. Ennek az oka elsődlegesen a pénzhiány. Nemcsak egy elvárható szinttől marad távol az interaktív táblák száma az iskolákban, de a környező országok, főleg Magyarország és Horvátország adataitól is elmaradunk (Magyarországon a Nemzeti Fejlesztési Terv II.

alapján 2010-ig a 62 ezer tanteremből 40 ezerben kerül felszerelésre az interaktív tábla). Emellett az is jelentős probléma, hogy nem áll rendelkezésre központilag finanszírozott keret, amely ilyen jellegű fejlesztésekre lenne költendő.

Ettől a tényről eltekintve, észrevehető, hogy azok a táblák, amely a nemzetközi piacon is jelentős helyen állnak, megtalálhatók Szerbia piacán is.

Ezek:

- Wii vezérlő alapú rendszerek: a Nintendo Wii vezérlő (amely eredetileg 3D-s mozgások érzékelésére hoztak létre) csatlakoztatásával a számítógéphez, majd egy projektor hozzáadásával, valamint infravörös ceruza felhasználásával interaktív és érzékeny felületet lehet létrehozni. A rendszert egy kis műszaki érzékkel megáldott tanár is össze tudja állítani (általában a ceruzák is házilag készülnek). Ezen típus legnagyobb előnye az árfekvése, ugyanis a valódi interaktív táblák töredékéért összeállítható. Hátránya a nehéz kalibráció (a számítógép és a kivetített kép összehangolása – a rendszer csak két Wii vezérlővel működik tökéletesen), a szoftvertámogatás hiánya, a nagy „holtter” a vetítési felület előtt (az előadónak vigyáznia kell, hogy ne takarja el a két vezérlő és a projektor fényét illetve sugarát).

10. kép

A Wii vezérlő és az infravörös ceruza a kiegészítővel

- A mimio cég (székhely: Egyesült Államok) a hordozható interaktív táblák fejlesztését részesíti előnyben, amelyek vetítővel és számítógéppel kiegészítve az iskolai fehér táblákat teszik interaktív felületté. Legismertebb terméke a mimio Xi, amely összecsuksva 24 cm és kevesebb, mint 0,5 kg súlyú. Így könnyen hordozható és mozgatható, összeszerelés és kalibrációja egyszerű, árfekvése a középmezőnybe tartozik a piacon. A szoftvertámogatás (mimio Notebook és mimio Tools) kielégíti egy átlagos felhasználó igényeit.
- SMART (székhely: Kanada, 2009-től Vácott is gyártják ezeket a táblákat) az állványon elhelyezkedő, falra erősíthető, vagy falba építhető táblák úttörője. Nem csak fehér táblát tesz interaktívvá, hanem a vetítési felületet is tartalmazza, különböző kiegészítőkkal. Termékeik a puha táblák csoportjába tartoznak, mozgathatók nehézsúlyú vagy szinte lehetetlen (falba épített típusok), árfekvésük a legmagasabb a három felsorolt típus közül, azonban az eszköz minősége és a szoftvertámogatásuk az egyik legjobb a piacon. A táblához tartozó szoftver (SMART Notebook), a különböző eszközök mellett, lehetőséget ad feladatsorok gyors és egyszerű elkészítésére, valamint interaktív játékokkal és kísérletekkel gazdagított.

Szerbiában az interaktív tábla használatát oktató tanfolyamok ritkák. Általában a táblákat értékesítő viszonteladó cég tart különböző képzéseket és bemutatókat egy-egy tábla megvásárlása előtt, után. Egyedüli akkreditált képzés Szerbiában (interaktív tábla témakörben) a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar munkatársai részvételével „Gyakorló pedagógusok képzése az interaktív tábla használatára” címmel létezik.

Felmérés az interaktív táblák meglétéről a Vajdaság általános iskoláiban

Az elméleti és módszertani fejtegetéseink után érdemesnek tartottuk felmérni azt, hogy mi a helyzet az általános iskolákban, mekkora számban van jelen az interaktív tábla és mely típusok a legkedveltebbek.

Felmérésünkben azok az általános iskolák és kirendelt tagozatok vettek részt, amelyek Vajdaság területén működnek, és magyar nyelvű oktatás (is) megvalósul a falaikon belül.

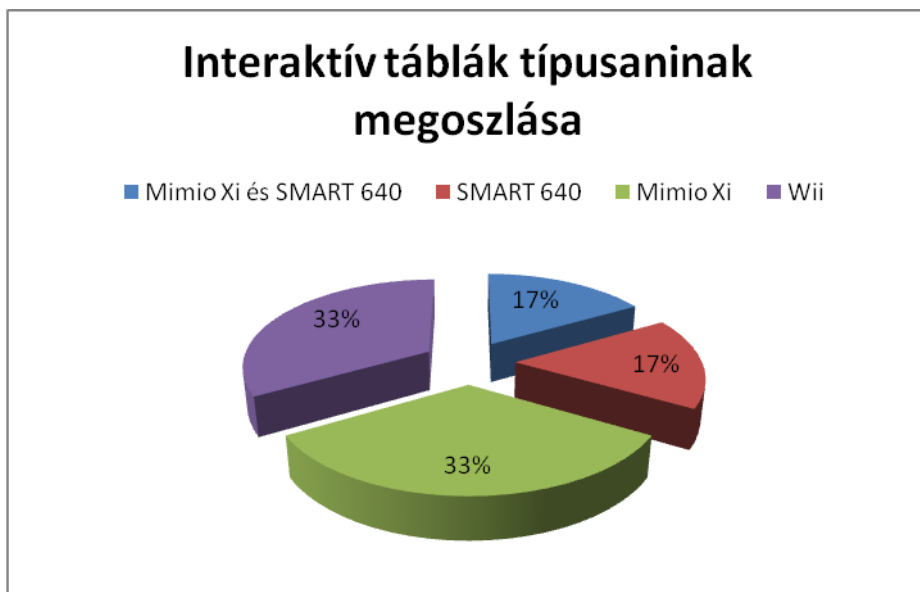
22 község 88 iskoláját mértük fel. Az iskolák száma, községek szerint: Apatin (1 iskola), Ada (6 iskola), Csóka (7 iskola), Fehértemplom (2 iskola), Hódság (1 iskola), Kevevára (1 iskola), Kishegyes (2 iskola), Kúla (1 iskola), Magyarkanizsa (6 iskola), Nagybecskerek (3 iskola), Nagyikinda (3 iskola), Óbecse (8 iskola), Pancsova (1 iskola), Szabadka (14 iskola), Szenttamás (1 iskola), Temerin (3 iskola), Topolya (8 iskola), Törökbecse (2 iskola), Törökkanizsa (3 iskola), Újvidék (3 iskola), Zenta (7 iskola), Zombor (5 iskola).

A 88 iskolából 6 iskolában (6,83%) van interaktív tábla. Ennél az aránynál valamelyest kedvezőbb a helyzet a szabadkai község általános iskoláiban, ahol a 14 iskolából 4 iskola rendelkezik interaktív táblával (28,57%).

Az interaktív táblák típusát vizsgálva megállapítható, hogy különböző típusok találhatóak meg az iskolákban: Mimio Xi és a SMART 640 (1 iskola), SMART 640 (1 iskola), Mimio Xi (2 iskola), Wii (2 iskola).

1. diagramm

Egyes interaktív táblatípusok elterjedtsége a vajdasági iskolákban (Námesztovszki, 2010.)

Összegzés

Megállapíthatjuk, hogy az interaktív táblák elterjedése a vajdasági általános iskolákban igen alacsony. A pedagógusok mérsékelten ismerik az interaktív tábla lehetőségeit és hatásfokát, azok a tanárok, tanítók pedig, akik már megismerkedtek a táblával valamilyen képzésen, illetve egy másik iskolában, mindent megtesznek, hogy az iskola minél előbb hozzájusson egy ilyen eszközhöz. Beszerzésének legnagyobb akadályaként az iskolák a rossz anyagi helyzetüket emelik ki. Elmondásukból ítélve a táblák kihasználtsága magas (lenne), első lépésben a hagyományos tábla helyett, valamint a tanulásra és a digitális tananyag készítésére is nagy lenne a hajlandóság.

Ellenállással természetesen itt is találkozunk. Azokat a pedagógusokat, akik nem követik eléggé a technikai fejlődést, valószínűleg az interaktív tábla sem fogja motiválni arra, hogy a hagyományos (papíralapú) tartalmakat digitalizálják. Ezeknél a pedagógusokat kész, azonnal beépíthető részekkel vagy teljes tartalmakkal érhető el az interaktív tábla használata. Azonban így is erősen visszavetheti őket a félelem a kudartól és a sikertelenségtől, amely jelentkezhet az anyagok átvételétől (letöltésétől) egészen a bemutatás pillanatáig. Fontos tudnunk, hogy ezek a sikertelenségek elháríthatóak tanulóval (Life Long Learning), befektetett idővel és energiával (amely többszörösen megtérül), a technikai jellegű problémák pedig folyamatosan jelentkeznek mindegyik számítógép által irányított rendszerben, a diákoknál, a tanítóknál, de az informatikatanárnál is.

Felhasznált irodalom

1. Géczy L. (2007): *Mitől lesz vonzó az elektronikus tananyag?*, MultiMédia az Oktatásban 2007 konferencia Budapesti Műszaki Főiskola, 2007. augusztus 23-24.
2. Makó F. - Bánhidyné Szlovák É. (2007): *Paradigmaváltás a tanárképzésben multimédia technológiák alkalmazásával, különös tekintettel az interaktív-tábla használatára.* MultiMédia az Oktatásban 2007 konferencia Budapesti Műszaki Főiskola, 2007. augusztus 23-24.
3. Molnár A. – Muhari Cs. (2007): *Interaktív szemléltetés az oktatásban.* MultiMédia az Oktatásban 2007 konferencia Budapesti Műszaki Főiskola, 2007. augusztus 23-24.
4. Namestovski, Ž. (2008): *Uticaj primene savremenih nastavnih sredstava na povećanje efikasnosti nastave u osnovnoj školi (magistarska teza),* Univerzitet u Novom Sadu Tehnički fakultet “Mihajlo Pupin”, Zrenjanin.
5. Námesztovszki Zs. (2009): *Interaktív tábla az oktatásban (monográfia);* Regionális Tudományi Társaság, Szabadka.
6. <http://www.iot.hu/> - Interaktív oktatástechnika portál

Együttműködés – közös munka

(A Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar és a Szegedi Tudományegyetem JGYPK Felnőttképzési Intézete együttműködése és közös képzései)

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karának Felnőttképzési Intézete és az Újvidéki Egyetem Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara évek óta szoros szakmai kapcsolatban áll, folyamatos és komoly együttműködés alakult ki a két kar között.

Gyakorlatilag szinte a szabadkai kar megalakulásától kezdve, több ügyben kezdeményezett együttműködést mindkét intézmény, hiszen az érdekek számos ponton találkoznak, és összefogással sokat tehetünk a határon átnyúló kapcsolatok erősítése érdekében is. A közös munka által a Felnőttképzési Intézet nemzetközi kapcsolatai is bővültek, ugyanakkor – reményeink szerint – a saját eszközeinkkel segítjük a szerbiai magyarság munkaerőpiaci helyzetének javítását, valamint a szerbiai felsőoktatás európai integrációjának előkészítését.

A két intézmény közös munkájának immár múltja van, amire érdemes röviden visszatekinteni.

A kapcsolatfelvétel katalizátora a szabadkai székhelyű Magyarországművelődési Tudományos Társaság volt, hiszen intézetünk néhány oktatója annak tagjaként személyes tudományos kapcsolatokkal már rendelkezett, emellett a Felnőttképzési Intézet által 2006-ban rendezett Kultúra – művészet – társadalom c. konferenciára is meghívást kaptak a szabadkai kollégák. Az így szerzett tapasztalatok alapján fogalmazódott meg a továbblépés gondolata. Ehhez segítséget kaptunk a szegedi székhelyű Esély a stabilitásra Közalapítványtól, amennyiben az együttműködés kialakítására is irányuló pályázatunkat sikeresnek ítélte, és támogatta. A támogatást 2007-ben közös konferencia rendezésére használtuk fel, melynek helyszíne a szabadkai kar volt, és arra irányult, hogy megismerjük egymás képzéseit, munkáját, illetve a tapasztalatok alapján kialakítsuk azokat a kapcsolódási pontokat, melyek a közös munkában fontosak lehetnek.

Fordulópontot jelentett a 2008-as év, amikor a két kar között együttműködési megállapodás jött létre. Dr. Káich Katalin egyetemi tanár, a szabadkai, és Dr. Galambos Gábor egyetemi tanár, a szegedi kar dékánja 2008. április 1-jén Szegeden írta alá azt a szerződést, mely a további munka kereteit megfogalmazta. A szerződés egyaránt rendelkezik az oktatás, a kutatás, a kapcsolatok szélesítése és a közös pályázati tevékenység területén elerendő célokról. Az oktatási munkára vonatkozó passzus kiemeli a bolognai rendszerrel kapcsolatos tapasztalatcsere fontosságát, a vendégtanárok cseréjét, valamint célként jelöli meg közös képzések kidolgozását is, különös tekintettel a vajdasági magyar kisebbség munkaerőpiaci esélyeinek erősítésére. A kutatás és tudományos munka területén a két intézményben már korábban folyó kutatások kölcsönös megismerése mellett megállapodás született abban is, hogy a jövőben közös kutatási lehetőségeket alakít ki a két kar, aminek megvalósítása lehet a partner intézmények oktatóiból álló vegyes kutató teamek összeállítása, de a Szegeden működő Identitáskutató Műhely munkájába való bekapcsolódás is. Emellett kölcsönös publikációs lehetőségek biztosítását vállalta a két fél a kutatási tevékenységet végző oktatók számára. Az együttműködési szerződés

megfogalmazta azt is, hogy a kitűzött célok megvalósítása érdekében közös pályázati tevékenységet folytatnak a felek, illetve, hogy a kapcsolatot további partnerek bevonásával igyekeznek szélesíteni.

A megállapodás aláírása óta eltelt időszakban folyamatosan realizálódnak az abban foglaltak, szerencsére nemcsak papíron maradt elképzelésekről van szó, hanem komoly tartalom, napjainkban is folyó, közös munka alapját jelentette ez a szerződés. Már 2008. novemberében részt vettek a szabadkai kollégák a JGYPK Felnőttképzési Intézetében működő Identitáskutató Műhely szervezésében lezajlott „Nemzetiségi – nemzeti – európai identitás” című konferencia munkájában, melynek konferencia kiadványában is szerepeltek. (A konferencia megrendezését a Szülőföld Alap támogatta.) Ezen túlmenően a Szabadkai Tanítóképző által minden ősszel megrendezett nemzetközi tudományos konferencián rendszeresen részt vesznek a Juhász Gyula Pedagógusképző Kar és ezen belül is kiemelten a Felnőttképzési Intézet munkatársai. A kapcsolatok szélesítését jelzi, hogy a JGYPK Tanító- és Óvóképző Intézetéből is érkeznek résztvevők a konferenciára előadással, melyek a rendezvényhez kapcsolódó tanulmánykötetekben rendre meg is jelennek.

A Felnőttképzési Intézetben folyó regionális tanulmányok speciális képzésben vendégtanárként két tanéven keresztül oktatott már Dr. Káich Katalin egyetemi tanár, és Dr. Gábrity Molnár Irén egyetemi tanár, Szegedről pedig Dr. T. Molnár Gizella főiskolai tanár szerepelt vendégtanárként.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a kapcsolatok a hallgatók szintjén is megjelentek. 2008 óta minden évben 5 fő szabadkai hallgatót lát vendégül a Felnőttképzési Intézet a hagyományosan megrendezett tavaszi Közművelődési Konferencián. Ez az andragógus hallgatók által szervezett olyan esemény, mely a gyakorlati és szakmai képzés részeként immár huszadik éve megrendezésre kerül. Úgy gondoljuk, hogy a szabadkai hallgatók részvétele erősíti a Közművelődési Konferenciát, nemzetközivé emelve azt, ugyanakkor a vendéghallgatók is sok tapasztalatot szerezhetnek a Szegeden töltött néhány nap alatt.

A szerződés realizálásában a legsikeresebb az oktatási tevékenység közös lehetőségeinek kialakítása, illetve az ezt elősegítő közös pályázati munka. Az alábbiakban ezt szeretném röviden bemutatni, hiszen a két kar együttműködésének legeredményesebb, és legtöbbeket érintő részéről van szó. Ráadásul úgy, hogy a vajdasági magyarság identitásának megőrzéséhez, élethosszig tartó tanulásához is hozzájárulunk a felsőoktatás nyújtotta lehetőségeket kihasználva. A Felnőttképzési Intézetben az élethosszig tartó tanulás nem jelent nagy újdonságot, hiszen ott kultúráközvetítő, felnőttképző szakemberek képzése folyik, akik számára ez az egyik alapvető szakmai elv. Intézetünk munkatársaival azonban nagyon sokat gondolkodtunk, hogy a saját eszközeinkkel miképpen járulhatnánk hozzá mi is a kisebbségben élők esélyegyenlőségének növeléséhez, élethosszig tartó tanulásához? Mit tehet egy felsőoktatási intézmény, mint a miénk, a feltételek biztosításáért? Hogyan alakíthatnánk ki az együttműködésnek ezt az oldalát is?

Szerencsére napjainkban az tapasztalható, hogy Európa-szerte felértékelődött a kisebbséghez tartozás, egyre többen tartják értéknek a kisebbségi identitás megőrzését, és élnek az államok által biztosított lehetőségekkel. Ezt erősítik az Európai Unió elvárásai is, melyek a kisebbségekkel való bánásmódra vonatkoznak.

Azt kell tehát megnéznünk, milyen lehetőségek vannak az esélyegyenlőség biztosítására, erősítésére a nemzeti identitás megőrzése mellett. Az egyén ugyanis

azzal segíthet magának legtöbbet az esélyegyenlőség megvalósításában, hogyha folyamatosan képezi magát, hiszen minél többféle dologhoz ért valaki, annál nagyobb a valószínűsége, hogy a meglévő állását színvonalasan tudja ellátni, vagy éppen új állást tud kapni. Az egyén tehát jól teszi, ha nem csak a kormányok segítő támogatását, pozitív diszkriminatív intézkedéseit várja – bár ezekre is nagy szükség van – hanem ő maga is tesz valamit, és ez a valami első lépésben legalábbis mindig a tanulás kell, hogy legyen.

Persze épp a kisebbségi lét keretei között a tanulás lehetőségei meglehetősen korlátozottak, ha az ember az anyanyelvén kívánja képezni, illetve továbbképezni magát. Tudjuk, hogy ez a szerbiai magyarság esetében is így van: aki magyar nyelven akarja a tanulmányait folytatni, nem túl sok helyen teheti, még az alapvégzettség megszerzésekor sem. Vannak persze ezzel kapcsolatban pozitív fejlemények (mint éppen a Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző), azonban az biztos, hogy az élethosszig tartó tanuláshoz ezek nem elegendők. Mi hát a megoldás? Hogyan lehetne mégis elősegíteni a vajdasági magyarok esélyegyenlőségének érvényesülését a tanulás eszközeivel? A közös gondolkodás eredményeképpen végül így jött az ötlet: a szakirányú továbbképzés. Hiszen diplomát még csak sikerül magyar nyelvű oktatás keretében szerezni akár Szabadkán, akár Újvidéken, de az élethosszig tartó tanulás magyar nyelven már sokkal nehezebb. Csináljunk tehát olyan képzéseket, melyek diplomára épülnek, de valamiféle újabb szakképesítést adnak. Úgy gondoltuk, és reméltük, hogy a gyakorlat is hamarosan igazol bennünket, hogy ez feltétlenül egy járható út. Mert mi is ez a szakirányú továbbképzés?

A magyarországi felsőoktatás rendszerében működő képzési forma, jogi kereteit a felsőoktatási törvény rögzíti: „A szakirányú továbbképzésben – az alap- vagy mesterfokozatot követően további szakirányú szakképzettség szerezhető...A képzési idő legalább két, legfeljebb 4 félév.” A felsőoktatási törvényen túlmenően külön rendelet szabályozza a szakirányú továbbképzés feltételeit. A lényeg, hogy a felsőoktatási intézmények hatáskörébe utalja a továbbképzések bemeneti követelményeinek, illetve a képesítési és kimeneti követelmények, valamint a tananyag tartalmának meghatározását. Ez – persze meghatározott keretek között – viszonylagos szabadságot ad: milyen jellegű képzést indítsunk. Figyelembe lehet venni a határon túli igényeket, illetve ezt megelőzően a helyiek segítségével fel kell azokat mérni. Így újabb képzettséget lehet a Tanítóképzőben végzett hallgatók kezébe adni.

Hogyan foglalhatók össze az előnyei ennek a képzésnek?

- A Tanítóképzőben szerzett diploma megfelelő a bemeneti követelmény teljesítéséhez.
- Bár diplomához kapcsolódik a megszerzhetősége, ez nem diploma, hanem szakképzettség, tehát nincs szükség diplomahonosításra.
- A munkaerőpiacon mégis többet jelenthet – reményeink szerint – mint a diploma önmagában.
- A SZTE képzése, az oklevelet az egyetem adja, de a hallgatóknak nem kell utazgatni, a konzultációs központot Szabadkán lehet kialakítani.

Persze a következő kérdés rögtön az volt, hogy mit tanítsunk? Szakirányú továbbképzés, de mi legyen az? Olyasmi, ami hasznos, praktikus, újabb kompetenciával ruházza fel a hallgatót, de kapcsolódik a helyi sajátosságokhoz is, sőt a régióhoz is, amelybe Szabadka és Szeged is tartozik. Figyelembe kellett venni azt is,

hogy csak olyan képzést indíthatunk, amely egyébként is benne van a képzési tevékenységünkben.

Végül úgy döntöttünk a szabadkai partnerekkel való egyeztetések és az igények felmérése után, hogy olyan rendezvényszervezőket képezünk, akik nyitottak a régió problémáira, tájékozottak a regionális együttműködés kérdéseiben, a szakképzettségük pedig: regionális rendezvényszervező.

A képzés célja volt olyan szakemberek képzése, akik az eredeti diplomájuk mellett rendelkeznek olyan speciális ismeretekkel, melyek lehetővé teszik a regionális kulturális kapcsolatok kialakítását, fenntartását és működtetését, a helyi közösségek igényeinek felmérését. Emellett olyan szakemberek képzése, akik megfelelő ismeretekkel rendelkeznek kisebb-nagyobb közösségek, cégek, vállalkozások, tudományos intézmények rendezvényeinek szervezéséhez, lebonyolításához. A különböző konferenciák, üzleti és társas összejövetelek, ünnepek rendezését ma már rendezvényszervező cégek bonyolítják, melyek folyamatosan igényt tartanak szakember utánpótlásra, de a regionális együttműködés körülményei között hiány van a határokon túli területeken az ilyen szakemberekből. A képzés keretében a nemzetközi, kulturaközi kommunikáció, protokoll szabályait éppúgy elsajátították a hallgatók, mint a Közép-Kelet Európai régió és országai kulturális gazdasági és történelmi sajátosságait és a kapcsolódó rendezvények szervezésének technikáit.

A megvalósítás realizálására elkezdődött a közös pályázati munka. A Szülőföld Alap támogatásával nyílt lehetőség arra, hogy kidolgozzuk a tananyagot, az oktatási segédanyagokat, illetve, hogy elindítsuk a képzést, hiszen mind a Szabadkai Tanítóképző, mind a Felnőttképzési Intézet oldaláról zöld utat kapott a pályázat, így 2009. elején elindult a képzés, melynek eredményeképpen több mint 20 fő kapott oklevelet a novemberi diplomaosztón az újabb végzettség megszerzéséről. Az oktatás helyszíne a Szabadkai Tanítóképző volt, a képzést elsősorban a SZTE oktatói végezték, de bekapcsolódtak a szabadkai oktatók is. A képzés az alábbi követelmények szerint valósult meg:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése: REGIONÁLIS KAPCSOLATOK RENDEZVÉNYSZERVEZŐJE SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK

2. Az oklevélben szereplő szakirányú képzettség megnevezése: regionális kapcsolatok rendezvényszervezője.

3. Képzési terület: Bölcsészettudomány

4. A részvétel, (jelentkezés) feltételei: A szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben (illetve korábbi főiskolai képzésben) szerzett diplomával rendelkezik az alábbi képzési területek valamelyikén: bölcsészettudomány, művészet, művészetközvetítés, társadalomtudomány, pedagógusképzés.

5. Képzési idő: 2 félév

6. Szükséges kreditpontok száma: 60

7. A képzés során elsajátítandó szakmai kompetenciák, megszerzhető ismeretek, személyes adottságok, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben:

a) Főbb tanulmányi területek, ismeretek:

- kommunikáció,
- menedzsment,
- nemzetközi kapcsolatok,
- régió- és országtanulmányok,
- rendezvényszervezési ismeretek és gyakorlat.

b) A szakképzettség birtokában a végzettek alkalmasak:

- A helyi közösségek igényeinek felmérésére és az ezekhez kapcsolódó rendezvények megszervezésére
- Intézmények, cégek, vállalkozások, közösségek rendezvényeinek, ünnepeinek, konferenciáinak megszervezésére, lebonyolítására
- Gazdasági, tudományos, oktatási, politikai szervezetek közötti közvetítő szerep vállalására, a médiával való kapcsolatok kialakítására és a folyamatos kapcsolattartásra
- Rendezvényszervező team létrehozására, működtetésére
- Regionális és interkulturális kapcsolatok kialakítására, működtetésére, a protokoll szabályainak betartására, szükség esetén az ilyen jellegű ismeretek közvetítésére
- A határon átnyúló együttműködések kialakítására
- Fentiekkel kapcsolatos pályázati tevékenységre, nyertes pályázatok menedzselésére, lebonyolítására

c) A szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- Kreativitás, módszeresség, rendszeresség
- Önismeret, önművelés
- Kritikai szemlélet
- Nyitottság más kultúrák és a kisebbségek kultúrája iránt
- Kiváló kommunikációs és tárgyalási készség, a kommunikációs technikák ismerete és azok alkalmazása a gyakorlatban
- Empátia, csapatmunkában való részvétel, alkalmazkodás a megrendelő igényeihez
- Empátia, politikai, diplomáciai érdeklődés

8. Meghatározó ismeretkörök és kreditek:

Kommunikáció, menedzsment

22 kredit

kommunikáció, tárgyalási stratégiák, marketing, menedzsment, üzleti kommunikáció, protokoll, médiaismeret

Nemzetközi kapcsolatok

6 kredit

diplomáciatörténet, nemzetközi intézmények

Régió- és országtanulmányok

12 kredit

Közép-Kelet-Európa és Magyarország politikatörténete, kisebbségpolitika és kisebbségkutatások, etnikai konfliktusok, aktuális nemzetközi kérdések

Rendezvényszervezési ismeretek és gyakorlat

14 kredit

rendezvényszervezési ismeretek, rendezvényszervezési gyakorlat, stilsztika és retorika

Szakedolgozat

6 kredit

A lezajlott szakirányú továbbképzés sikerén felbuzdulva újabb lehetőséget kerestünk a továbblépésre. Közösen megpróbáltuk kideríteni, milyen jellegű képzésre lenne igény, milyen képzés az, ami a helyiek számára előrelépést jelentene? Kiderült, hogy a magyar nyelvű médiumok munkatársai igényelnének szakmai jellegű képzést, mert – bár felsőfokú képzettséggel rendelkeznek – a szakmai ismereteiket bővíteni, rendszerezni szeretnék. A Felnőttképzési Intézetben egyébként is folyik média speciális képzés, tehát ezt kellett részben a helyi igényekhez és lehetőségekhez igazítani, részben pedig kibővíteni azokkal a regionális ismeretekkel, melyek a kisebbségben működő sajtó munkatársai számára szükségesek lehetnek. A képzés az alábbi követelmények szerint folyik:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése: MÉDIA-KOMMUNIKÁTOR SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK (REGIONÁLIS TANULMÁNYOK SPECIÁLIS KÉPZÉS)

2. Az oklevélben szereplő szakirányú képzettség megnevezése: média-kommunikátor.

3. Képzési terület: bölcsészettudomány

4. A részvétel (jelentkezés) feltételei: A szakirányú továbbképzésre az vehető fel, aki alapképzésben (illetve korábbi főiskolai képzésben) szerzett diplomával rendelkezik az alábbi képzési területek valamelyikén: bölcsészettudomány, művészet, művészetközvetítés, társadalomtudomány, pedagógusképzés.

5. Képzési idő: 2 félév

6. Szükséges kreditpontok száma: 60

7. A képzés során elsajátítandó szakmai kompetenciák, megszerezhető ismeretek, személyes adottságok, a szakképzettség alkalmazása konkrét környezetben: A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik az eredeti diploma mellé elsajátítják azokat az alapvető ismereteket, melyek segítségével a sajtó területén munkát vállalhatnak. Napjainkban egyre nő az igény a képzett kommunikációs szakemberek iránt, különösen a jelen időszakban, amikor újabb és újabb műhelyek alakulnak, növekszik a helyi és kisközösségi médiumok száma és hatása. A helyi médiumok szervezése gyakran kapcsolódik a helyi értelmiségi szakemberek munkájához, így ez a képzés jól kiegészítheti az alapidipломát. A képzés során sor kerül a kommunikációs technikák elsajátítására, a közlési készségek fejlesztésére, az információfeldolgozás ill. véleményformálás szakmai ismereteinek elsajátítására.

a). a szakképzés során szerezhető ismeretek:

- médiaismeret,
- sajtótörténet,
- médiajogi ismeretek,
- vizuális kultúra,
- sajtóműfajok,
- videotechnika,
- szerkesztőségi gyakorlat.

b) A szakképzettség birtokában a végzettek alkalmasak:

- Intézmények, cégek, vállalkozások kommunikációs feladatainak ellátására
- Gazdasági, tudományos, politikai szervezetek szóvivői feladatainak ellátására
- A helyi sajtóban és a szerveződő médiumokban munkatársi feladatok ellátására
- A különböző médiumok szerkesztőségeiben zurnalisztikai feladatok ellátására
- A médiumokban technikai feladatok, asszisztensi feladatok ellátására

c) A szakképzettség gyakorlásához szükséges személyes adottságok és készségek:

- Kiemelkedő kommunikációs készség
- Megfelelő beszédtechnikai, retorikai képesség, helyesírási, szövegalkotási képesség
- Információgyűjtő, feldolgozó, szintetizáló képesség
- Kreativitás, módszeresség, rendszeresség
- Önismeret, önművelés
- Kritikai szemlélet

8. Meghatározó ismeretkörök és kreditek:

Médiaismeret médiaismeret, sajtótörténet, médiajogi ismeretek	10 kredit
Sajtóműfajok sajtóműfajok, kreatív írás	10 kredit
Vizuális kultúra képi nyelv, reklám	8 kredit
Regionális tanulmányok Diplomáciatörténet, politikatörténet, kisebbségkutatás	14 kredit
Gyakorlat szerkesztőségi gyakorlatok	12 kredit

9. Szakdolgozat

6 kredit

A megvalósításhoz ismét a Szülőföld Alaphoz fordultunk segítségért: a két intézmény párhuzamosan benyújtott pályázata sikert hozott, így 2010. tavaszán elindulhatott, és jelenleg is folyik a média-kommunikátor szakirányú továbbképzés regionális tanulmányok speciális ismeretekkel. A helyszín ezúttal is a Szabadkai Tanítóképző, és arra is törekedtünk, hogy a szabadkai kollégákat még jobban bevonjuk az oktatási feladatokba is, a gyakorlat pedig teljes egészében Szabadkához kötődik. Ez különösen azért fontos, mert komoly gyakorlati képzés is kapcsolódik az elméleti oktatáshoz, így nagy segítség, hogy ennek a gyakorlatnak a helyszínét és a gyakorlatvezetést a helyi médiumok adják. Bár a hallgatók közül a legtöbben újságíróként működnek, nem ismerik a szakma minden területét, és a gyakorlat keretében módjuk van arra, hogy más területekbe is betekintést nyerjenek, pl. a televíziósok az írott sajtóba, és fordítva. Fentiek az alábbi képzési tervből is jól láthatók:

Tantárgycsoportok tantárgyelemek	Szemeszter	Kredit	Oktatási forma	Heti óra szám	Tantárgyfelelős
Médiaismeret					Dr. Szirmai Éva
Médiaismeret	1,2	4	Előadás Szeminárium	2-2	Dr. Szirmai Éva
Sajtótörténet	1,2	4	Előadás	2-2	T. Molnár Gizella Káich Katalin (Szabadka)
Média jogi ismeretek	1	2	Előadás	2	Korhecz Tamás (Szabadka)
Sajtóműfajok					Dr. Szirmai Éva
Sajtóműfajok	1,2	8	Előadás Szeminárium	4-4	Dr. Szirmai Éva
Kreatív írás	2	2	Szeminárium	2	Dr. Szirmai Éva
Vizuális kultúra					
Vizuális kultúra	1,2	4	Előadás Szeminárium	2-2	Samu János (Szabadka)
Reklám	1	2	Előadás Szeminárium	2	Nagy Angelika
Reklámjog és etika	2	2	Előadás Szeminárium	2	Korhecz Tamás (Szabadka)
Regionális tanulmányok					T. Molnár Gizella

Diplomáciatörténet	1	2	Előadás	2	Nagy Angelika
Nemzetközi intézmények	2	2	Előadás	2	Nagy Angelika
Viselkedéskultúra	2		Szeminárium	2	Nagy Angelika
Közép-Kelet-Európa és Magyar. pol. tört.	1		Előadás	2	T. Molnár Gizella
Kisebbségpolitika és kisebbségkutatások	2		Szeminárium	2	T. Molnár Gizella
Kisebbségszociológia	1		Előadás	2	Szűcs Norbert
Gyakorlat					Dr. Szirmai Éva
Videotechnika	1,2	4	Szeminárium	2-2	Pannon tv
Szerkesztőségi gyak.	1,2	6	Szeminárium	3-3	Pannon tv/helyi rádió/frott sajtó
Retorikai gyakorlat	2	2	Szeminárium	2	Rozgonyiné Molnár Emma
Szakedolgozat		6			
Összesen		60			

A média-kommunikátor képzés első féléve most zárult le, októberig a gyakorlati feladatokat teljesítik a hallgatók, majd a második félév, illetve a szakdolgozat elkészítése következik. Közös reményünk, hogy ez a képzés is sikeresen zárul majd, és a jövőben is folytatódik a sorozat.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a szabadkai és a szegedi kar közötti együttműködés hasznos és eredményes. Nemcsak a szűkebb, a felsőoktatást és a tudományos életet érintő kérdésekben, de hozzájárul a vajdasági magyar hallgatók látókörének kiszélesítéséhez és a végzett hallgatók esetében a további, élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtéséhez, lehetőségeik gyarapításához.

Tehetség gondozási helyzetkép

Tehetség és tehetség gondozás

Az elmúlt évtizedekben elméleti és gyakorlati kutatások sorozata vezetett el a tehetség ma elfogadott meghatározásához. Marland (Marland, 1972.) szerint azokat a gyerekeket nevezzük általánosan vagy specifikusan tehetségeseknek, akik kiemelkedő képességeik révén magas teljesítményre képesek. Mönks (Mönks, 1998.) átfogóbban fogalmazott, szerinte a kiemelkedő tehetség (intellektus) három fontos személyiségjegyet foglal magába. Ezek:

- az *intellektuális képességek*, amelyek valamely szellemi tevékenységhez szükségesek;
- a *kreativitás*, amely egy személy azon képessége, mely szerint eredeti, új módot talál ki bizonyos problémák megoldására, részt vesz a problémák felkutatásában;
- a *motiváció*, ami azt jelenti, hogy a személy rendelkezik akaraterővel, hogy valamilyen feladatot elkezdjen, és azt be is fejezze. Az illető célokat tűz ki, terveket tud elkészíteni, és ezek megvalósításában örömet talál.

Renzulli (Renzulli, 1986.) a fent említett triád (intellektuális képességek, kreativitás, motiváció) kiegészítette a tehetség felismerése és gondozása szempontjából igen fontos szociális és környezeti tényezőkkel: a *család*, az *iskola*, a *barátok* (korosztály) hatását emelte ki.

Czeizel Endre a magyar géniusok családi hátterét, genetikai adottságait és életútját vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy az alapvető személyiségjegyek közé mindenképpen integrálni kell az örökletességet, a környezeti tényezők közé pedig a teljes társadalom hatását adott helyzetben. Nem hanyagolhatjuk el a sors, illetve a véletlen hatását sem. Így alakult ki a $2 \times 4 + 1$ nevet viselő modellje, ahol az egyik négyes a tehetség személyiségére vonatkozó *képességek*, *kreativitás*, *motiváció*, *genetika* négyes, a másik a környezeti hatások négyese: *család*, *iskola*, *korosztály*, *társadalom*, a plusz pedig az a sors faktor, amelyet oly szemléletesen illusztrál a XX. század magyar Nobel-díjasainak a sorsa.

Polgár László, a neves sakkozó lányok édesapja Nevelhetsz zsenit... című könyvében (Polgár, 2008.) azt mondja: „Zseni nem születik, a zsenit nevelik.” Ő maga ugyan nem tartja az örökletességet fontos szempontnak, de a tehetség gondozásról alkotott véleménye, mely szerint "a zsenik *kinevelését tudatosan lehet és kell szervezni*, azt nem elégséges a véletlenre bízni", hozzájárulhatott azokhoz a magyar kezdeményezésekhez, amelyeknek a tervezett, szervezett tehetség gondozás a célja.

A tehetségekkel foglalkozók ma már egyértelműen elkülönítik a tehetség felismerés és a tehetség gondozás feladatköreit. A tehetség felismerésnek tudományosan megalapozott módszertana van, amelynek csak egy része a népszerű IQ teszt. Egy jól megtervezett teszt valóban utalhat kiemelkedő képességekre, de ezeket a képességeket felmérni és fejleszteni csak a már említett tehetségtényezők teljes ismeretében lehet.

A tehetség kutatással, felismeréssel és gondozással foglalkozók ma elismerik a triád, a Renzulli és a Czeizel (Czeizel, 1997.) modell elemeinek helyénvalóságát,

legfeljebb a faktorok fontosságával, azok mérésével kapcsolatosan tér el a véleményük.

Thurstone további speciális faktorokra hívja fel a figyelmet. A térbeli tájékozódás, észlelési sebesség, számolási készség, nyelvérzék, szótalálás gyorsasága, emlékezés, logikai készség ugyan minden tehetségre általában jellemző lehet, de a matematikában tehetségeseknél különösen jellemző.

A matematikában tehetségesek ugyancsak kiemelkedők az ismeretszerzés iránti igényükben. Ismereteik szerteágazóak, sokat tudnak, gyorsan megjegyzik az ismereteket (tényeket, fogalmakat, tételeket, szabályokat). Jó megfigyelők, megfigyeléseiket könnyen felidézik. Bonyolult dolgok megértése során arra törekcsenek, hogy azokat áttekinthető egységekre bontsák.

A kreatívítás tehetségfaktor abban mérhető náluk, hogy a feladatok megoldásakor a problémaérzékenység, ötletgazdagság, hajlékonyság, rugalmasság, könnyedség, eredetiség, kidolgozottság, újrafogalmazás, kiterjesztés, transzferálás jellemzi őket (Gyarmathy, 2002).

Logikusan gondolkodnak, értik és tudatosan alkalmazzák a matematika és a logika terminológiáit. A matematikai tételek szerkezetét felismerik, át tudják fogalmazni azokat. A tételek feltételrendszerét felismerik, jól értelmezik, és igénylik és el is tudják végezni a bizonyításokat. A bizonyításokban értik és alkalmazzák az induktív következtetést. Általánosságban is jó az absztraháló-, általánosító-, analogizáló képességük. A matematikai modellalkotásuk legalább az életkoruknak megfelelő, és a szöveges feladatoknál a szövegértés és a problémamegoldó képességük igen jó. Feladatmegoldáskor tudatosan törekcsenek a többféle megoldás keresésére, amit segít fejlett kombinatorikus és algoritmikus gondolkodásuk.

A tehetségek, és ezen belül a matematikai tehetségek felkutatása azért vált időszerűvé az elmúlt egy évtizedben, mert világszerte tapasztalható az alapozó természettudományok iránti érdeklődés csökkenése, és ennek következményei lassan veszélyeztetik több más tudományág fejlődését, és az azokon alapuló gyakorlati megvalósításokat.

A Magyar Tudományos Akadémia ösztöndíjpályázatának köszönhetően² a szerző a vajdasági matematikában tehetséges fiatalok körében végzett felmérést. A tehetségekkel foglalkozó központok, a versenylehetőségek, tehetséggyondozók számbavételén túl a kutatás kvantitatív eszközökkel is kimutatta, hogy azok a fiatalok akik kisiskolás korukban a tehetséggyondozásban részt vettek, pályaválasztástól függetlenül a felsőoktatásban is megállják a helyüket.

A kutatás témáját és céljait, módszertant bemutató előadás AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS A FELZÁRKÓZTATÁS VETÜLETEI AZ OKTATÁSBAN című nemzetközi tudományos konferencia programjában hangzott el, és megjelent a konferencia ***kiadványának I. kötetében is.***

² A kutatás Az MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíj Program (MTA HTMTÖ) Kuratóriumának 2009. évi 2009B00101E számú pályázatára (2. kategória) a szerzőnek odaítélt pályázati támogatás segítségével készült.

Matematikában tehetségesek a Vajdaságban

Tapasztalatok mutatják, hogy azok a fiatalok, akik tehetségét a környezetükben időben felismerik, és bekapcsolják őket rendszeresen szervezett, vagy időszakos tehetséggondozó programokba, a továbbtanulásuk során lényegesen jobban szerepelnek, mint azok a tanulók, akik az egyetemi tanulmányaik során először kerülnek kapcsolatba az előírt tananyagon túl, emelt szintű, vagy csak szélesebb körű ismeretanyaggal.

Különösen érezhető ez a matematikában tehetséges fiatalok körében, akik egyetemi tanulmányikat általában természettudományi vagy mérnöki tudományos területen folytatják. A tehetséggondozás ma időszerű, európai trend, de "tanúi vagyunk annak is, hogy Vajdaságban gombamód szaporodnak a különböző civil szervezetek, amelyek nevükben hordozzák a tehetséggondozást, a tehetséggel való törődést. Úgy érezzük, ..., hogy elszigetelt jelenségekkel állunk szemben, mindenki a saját „udvarában” tevékenykedik. Ugyanakkor így magát az egységes vajdasági magyar oktatást nem lendítjük előre."³ Az lenne tehát a cél, hogy minél több civil szervezet, szakosodott iskola és szakember tömörüljön, közös platformon, egy közös stratégiával tevékenykedjen az ügy érdekében. A tehetséggondozás szinte nyilvánvaló pozitív hatásának elemzésén túl, a kutatás bázisinformációkat szolgáltathat arról is, hogy hol, milyen formában, kik foglalkoznak tehetséggondozással a matematikában, milyen megmértetések adnak alkalmat a tehetségek felismerésére a Vajdaságban.

Az elmúlt 15 évben a nehéz körülmények ellenére a matematikai tehetséggondozással foglalkozó vajdasági tanári közösség aktív szerepet vállalt a tehetséggondozó foglalkozások, versenyek szervezésében. Nagyszámú oktatót és tanulót mozgósítottak az anyaországban a határon túli magyarok számára is meghirdetett versenyek megszervezésével a Vajdaságban, és a tanulók évről évre jobb eredménnyel szerepeltek ezeken a megmértetésekben. Jelentős szerepet vállalt a munkában a szabadkai Cofman Judit nevét viselő tehetséggondozó közösség, a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium, és több iskolai tehetséggondozó közösség Vajdaság-szerte: Újvidéken, Nagybecskerekén, Topolyán, Csantavéren.

A tehetséggondozásban az elmúlt 10–15 évben részt vevő fiatalok nagy része már a felsőoktatásban tanul, illetve már végzős, tehát az eredmények mérhetőek. Sikereik folytán reméltük, hogy mihamarabb bekapcsolódnak a vajdasági tudományos vérkeringésbe és erősítik a teljes magyar értelmiségi közösséget.

Az utóbbi két évtized tapasztalatai azt mutatják, hogy a széleskörű tehetséggondozás:

- segíti a foglalkoztatott diákok felzárkóztatását a felsőoktatási követelményrendszer teljesítéséhez;
- megkönnyíti a felsőoktatási intézményekbe való felvételre való felkészülést, és a bejutást;
- eredményeként a rendszeresen foglalkoztatott tanulók egyetemi tanulmányi eredménye kimagasló, hiszen rendszeres munkára és a szokásostól eltérő ismeretanyag

³ Lepeš Josip, a Magyarokanizsai Községi Tanács oktatási kérdésekkel megbízott tagjának nyilatkozata. Forrás: <http://www.ujkep.net/fex.page>: 2009-04-19_A_tehetsegek_gondozasanak_feltetelei_Vajdasagban

megismerésére a tehetséggondozó foglalkozások keretein belül kialakulnak a tanulási technikák;

- elmélyíti a Kárpát-medencei magyar fiatalok közötti kapcsolatokat, és ezek a kapcsolatok tovább élnek a felsőoktatásban eltöltött évek folyamán és később is.

További tapasztalatok:

- a tehetséggondozásban részt vevő oktatók rendszeresebben vesznek részt továbbképzéseken;

- nyitottabbak az új tantervek elfogadásában;

- aktív részesei az általuk művelt tudományág népszerűsítésének saját közösségükön belül.

A kutatás kitűzött céljai, a mérhető eredmények és felmerült további következtetések

A kutatás a matematikában tehetséges tanulók tehetséggondozásának hatásvizsgálatát tűzte ki céljául kérdőívek és személyes interjúk segítségével. A tehetséggondozás eredményességének egyik fontos mércéjének, a versenyeken elért eredményeknek a felkutatásával és elemzésével juthatunk el több általános következtetésig, de a megkérdezettek véleménye további jelentős tényezőkre mutatott rá (például a szülők és az iskolai környezet pozitív és negatív hatásaira és másokra).

A kutatás korai időszakában felmerült annak lehetősége, hogy a begyűjtött információk rendszerezve, modern informatikai háttértámogatással elérhetőek legyenek mindenki számára, ezért a kutatás egyik következő fázisában megalapozható a vajdasági magyar matematikában tehetséges diákok adatbázisa a kapcsolódó oktatókról, műhelyekről, iskolákról, táborokról szóló információkkal, kapcsolódásokkal más tehetséggondozó vajdasági műhelyekhez, tehetségpontokhoz.

A kutatás rámutatott arra, hogy a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium valóban átvállalta a matematikában tehetséges diákokkal való foglalkozás oroszlánrészét az elmúlt években, de ez a központosítás nem szegheti kedvét a többi vajdasági kezdeményezésnek, hiszen a középiskola bázisának is ki kell alakulnia. Nem minden tehetséges diák választja továbbá a zentai középiskolát az általános iskola elvégzése után, később mégis a természettudományhoz, matematikához kapcsolódó felsőoktatási képzést választ. Róluk is gondot kell viselni, annál is inkább, mert az olyan tesztversenyek, mint a Kenguru vagy a Zrínyi Ilona matematikaverseny, népszerűsítik a matematikát, és tanítók és tanárok egyaránt egyre többen foglalkoznak (sajnos nem elég szervezeten és rendszeresen) a versenyre való felkészítéssel.

Megmutatkozott, hogy a matematika ilyen formában történő népszerűsítése valóban mérhető eredményeket hozott a kisiskolások körében, de az is látszik, hogy az évek múlásával ez az érdeklődés csökken (az általános iskolák alsóbb tagozataihoz képest a végzős nyolcadikosok részvételi aránya a versenyeken felére, a középiskolás végzősök aránya érettségiig az elsősökhöz képest alig harmadára csökken).

A kvantitatív kiértékelések választ adtak a felvetett kérdésekre

Milyen korreláció mutatható ki a tehetséggondozásban való részvétel és a felsőoktatásban elért eredmények között?

A kapcsolat egyértelmű: az érintett és megkérdezett tehetséggondozásban korábban részt vett vajdasági hallgatók, diákok felvételi eredménye átlagosan 93% (gyakran 100%). A tanulmányi eredményük a felsőoktatásban legalább jeles, de gyakran 4,5 feletti (Szerbiában 8,5 feletti az 5-10-ig terjedő értékelési skálán). Mindez biztosíthatja számukra a doktori iskolában való részvételt.

Milyen közösségépítő szerepe van a tehetséggondozásnak?

Az érintett diákok továbbra is aktív kapcsolatban állnak egymással, és gyakran felkészítő tanáraikkal is. A közös kollégiumi elhelyezés, a hasonló vagy azonos kiválasztott felsőoktatási szakok összetartják őket. A szülőföldhöz való kapcsolódás egyik formája ezeknek a fiataloknak az összetartozása. Gyakran itthon töltött idejüket is közösen szervezik. Később végzettként a munkaerő-piaci küzdelem, a családalapítás és a mindennapi feladatok közepette gyakran ezek a kapcsolatok elhomályosulnak. Pozitív változást a közösségi portálok nyújtotta segítség hozhat. A felmérés már említett eredményei mutatják, hogy az értelmiségi elvándorlás ezen a területen nagy, sajnos szinte kizárólag a tömbben élő magyarság várhat vissza matematikusokat, természettudósokat.

Az érintett diákok nem csak vajdasági, hanem anyaországi és Kárpát-medencei hasonló érdeklődési körű diákokkal is kapcsolatban állnak. Sajnos nem tapasztalható közös tudományos diákköri munka, de várhatóan a munkájukban ezeket a kapcsolatokat kölcsönösségi alapon kamatoztatni tudják.

Milyen mértékben járulhatnak hozzá a tehetséggondozásban korábban részt vevők a jövőben tervezett tehetséggondozó tevékenységek sikerességéhez a Vajdaságban?

A tehetséggondozásban korábban részt vevők az egyetem elvégzése után sajnos már szem elől tévesztik egymást, és szem elől téveszti őket gyakran a vajdasági magyar matematikus és műszaki- és természettudományi értelmiségi közösség is, hiszen nem térnek vissza szülőföldjükre. Az anyaországban maradnak, más országba távoznak, vagy a szerbiai nagyvárosok (Újvidék, Belgrád) vonzáskörében maradnak. A megkérdezettek és már végzetek száma ugyan nem nagy, de a visszatérők arány nem nagyobb 10-15%-nál. (Ez az arány sajnos a külföldön tanuló és visszatérő vajdaság hallgatók arányától is rosszabb).

Elsősorban a programozó-matematikai, informatikus és mérnök végzettségűek maradnak külföldön. A matematikai tehetséggondozásokon részt vevő diákok 30%-a a társadalomtudományokat választja a továbbtanulásakor, az ő visszatérési rátájuk nagyobb (megközelítőleg 25–35%). Természetesen ennek gyakran személyes, családi illetve gazdasági okai vannak. A velük való kapcsolattartás azonban elérhető cél, megfelelő aktualizált, életképes közösségi portál segítségével például. Ha eddig nem is volt gyakorlat, most már bevezethető a visszatérők, végzetek tapasztalatainak kamatoztatása a vajdasági tehetséggondozásban (meghívott előadóként, kapcsolattartóként az anyaországban, külföldön és a szerbiai egyetemi központokban).

Hogyan járulhat hozzá a tehetséggondozás a természet- és műszaki tudományok népszerűsítéséhez? (Különös tekintettel arra, hogy a vajdasági közösségben ezeken a területeken nagy az utánpótláshiány.)

Az elmúlt tíz évben készült vajdaság szociológiai és oktatáspolitikai felmérésekből kitűnik, hogy a matematikaoktatásban jelentkezett a legnagyobb hiány a minősített oktatók tekintetében. A közben bekövetkezett demográfiai mélyponttól függetlenül Vajdaságban évről évre 30–40 betöltetlen matematikatanári állást

regisztrálnak⁴. A rész megoldások, matematika-tanári képzés nélküli oktatók, mérnökök, tanítók bevonása a matematikaoktatásba időleges, és nem szolgálja a matematika és a természettudományok népszerűsítését, hiszen gyakran vezet a tanulók elkedvetlenedéséhez. A matematikai elméleti alapok és a módszertan ismerete hiányában nehezen képzelhető el sikeres, érdekesítő matematikaoktatás. Ugyanakkor a közismert tény, hogy a fokozottabb érdeklődés kialakulásában egy-egy tudományos terület iránt, illetve a pályaválasztás idején nagy az oktató tanárok szerepe, szükség van arra a pozitív személyiségre, aki példaként szolgál a jövőt illetően.

Sajnos a megkérdezett tehetséggondozásban részt vett diákok nagyon kis hányada választotta a matematikát a továbbtanuláskor (a matematika tanárit pedig mindössze hozzávetőlegesen 10%). A tanárok társadalmi és anyagi megbecsülésének hiánya olyan erős, hogy még a nagyfokú munkaerő-piaci igény sem képes ezt a tendenciát jelentősen befolyásolni.

Mennyire fontos a tehetséggondozásért felelősséget vállaló oktatók szerepe az előző kérdésekre adott válaszok tekintetében?

Minden téren tapasztaljuk a tanítók, tanárok motiváltságának hiányát. A kérdésre a választ nem adhatja meg a tanulmány, de a matematikában tehetséges tanulókkal foglalkozó tanárok, tanítók körében tapasztalt közösségi érzés, összetartás a Vajdaságban mégis példaértékű lehet.

Természetesen a műhelyek vezetőinek nagy szerepe van ebben (például Szabó Magdának a szabadkai Cofman Judit Matematikai Tehetségfejlesztő Társaság létrehozásában és fenntartásában), de az állandó kapcsolattartás lehetőségeit a vajdasági magyar tehetséggondozással állandóan vagy időlegesen foglalkozó matematikusok nagyszerűen kihasználják. Ennek a kapcsolattartásnak megfelelő hétére lenne az az adatbázis, amely a témában érdekelt, valaha és a jelenben szerepet vállaló diákok, tanárok, tanítók, közéleti szereplők adatait gyűjtené egybe.

A felmérés alapján kiderült, hogy a zentai tehetséggondozó középiskolát kivéve a tehetséggondozó kezdeményezések elsősorban civil kezdeményezések. Iskolához való kötődésük legfeljebb a vezető oktató munkahelyeként, vagy a diák iskolájaként jelenik meg. A megkérdezett diákok érettségére vall több olyan visszajelzés a kérdőíveken, amely a szervezett *iskolai foglalkozások* hiányára mutat rá. Ezek legfeljebb, ha vannak is, elsősorban a versenyekre való időleges felkészülésről szólnak, és csak nagy ritkán mondhatók átgondoltnak, szervezettnek, rendszeresnek.

Az ok lehet a motiváció hiánya az oktatóknál, de felelősebben kellene a témában részt vállalnia a szakmai szervezeteknek is, például a Szerbiai Matematikusok Egyesületének (DMS) és helyi szervezeteinek. A DMS utolsó közgyűlésén 2010. januárjában a vezetők felhívták a figyelmet a helyi szervezetek hullámzó intenzitású tevékenységére. Egy biztos szervezeti és információs háló ezen is javíthatna.

Az adatforrások

A felmérés eredményeihez hozzájárult a hozzávetőlegesen 60 olyan vajdasági tanuló (egyetemi hallgató) megkeresése, akik valamilyen formában a Vajdaságban a

⁴ Forrás: <http://www.felkol.org.yu/common/webolvas/GMI-felsookt.pdf>, 2010.február 15.

matematikai tehetséggondozás részese volt az elmúlt tizenöt évben. Kérdőívek és személyes interjúk segítségével történt az adatgyűjtés. *Sajnálatos módon a vizsgált időszak korábbi periódusában érintettekkel már nehezebb volt felvenni a kapcsolatot, hiszen már kikerültek a felsőoktatásból, és sikeresen építik a pályájukat. A kapcsolattartás lehetőségét azonban meg kellene teremteni, mert a sikeres tehetséges felnőttek példája, tapasztalatai beépülhetnének a tehetséggondozás mindennapjaiba úgy, hogy a műhelymunkákban munkájukról, eredményeikről beszámolnának a jelenleg még tanuló diákoknak.* Az ilyen szereplők felkutatásában újra csak a szülői segítségre számíthattunk.

Az érintett oktatók bázisába bekerült hozzávetőlegesen 30 olyan oktató, aktivista, aki vajdasági magyar matematikában tehetséges diákokkal való foglalkozásban érintett. Az oktatók a műhelyek köré csoportosítva jelennek meg, szerepük és az adott műhely ismertetésével együtt. A névsor még nem teljes, mert egy népszerűsített internetes adatbázis, webes elérés újabb érintettek jelentkezését hozhatná.

További kívülállók véleményét is felmérte a kutató, és figyelembe vette a média és egyéb tájékoztatási eszközökben megjelent kapcsolódó véleményeket, publikációkat.

Komoly segítséget nyújtottak a kutatásban a versenyek, tehetséggondozó központok és szakmai szervezetek honlapjai, és a témában érintett tanárkollégák írásai.

Mérhető, felmutatható eredmények

A felmérés igazolta a tehetséggondozás pozitív hatásait (az eredményes felvételit, a felsőoktatásban elért jó eredményeket), és rámutatott azokra tényezőkre, amelyek pozitív hatásai elmaradtak az elvártaktól (például a visszatérő egyetemi végzettségük pozitív hatását, hiszen közösségük gyakran elveszti őket, kénytelen belátni, hogy a befektetett energiákat ők máshol kamatoztatják). Tanári szempontból a volt diákok eredménye és karrierje büszkeséggel tölt el mindenkit, de az eredményekből többet kellene profitálni a vajdasági közösségen belül is.

A kutatás céljai és eredményei között a kitűzöttekkel összhangban valóban megmutatkozott, hogy mit lehetne tenni:

- továbbra is szélesebb körben szervezhetnénk tehetséggondozó foglalkozásokat, nem csak egy intézményre koncentrálódva;
- rendszeresen gondoskodhatnánk a résztvevő oktatók továbbképzéséről, ha minden pillanatban napra kész adathalmaz állna rendelkezésünkre az érintett műhelyekkel és oktatókkal kapcsolatban;
- a nagyobb médiaháttér, ha úgy tetszik, reklám sokat használ a tehetséggondozásnak, ám itt nem az éterbe elkiáltott tervekre kell gondolni, hanem valós programokra, mint például egy jól szervezett képzés, verseny, rendezvény, jól működő műhely, sikeres diák bemutatása a médiákban;
- biztosabbá és előre tervezhetővé kell tenni a foglalkozások szakmai és anyagi háttérét. Ennek ugyancsak alapjául szolgálhat egy naprakész adatbázis, és természetesen az átgondolt és *megszervezésre váró vajdasági* tehetségáló. Azaz: alakuljon a tehetséggondozó szigetekből kiegyensúlyozott háló, amelynek lehet több szellemi és megvalósító központja is.

Megfelelő háttér ma már a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által támogatott Tehetségháló.

A kutatás eredményei beépültek a kutató által a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon a tanítók tantervébe 2009-ben bevezetett Tehetséggondozás a matematikában tárgy programjába. A hallgatók a 2 kreditese, egy féléves, 30 óras kurzus alatt:

- megismerkednek tehetséggondozással, a matematikában tehetséges tanulókkal kapcsolatos elméleti és tapasztalati, hazai és nemzetközi eredményekkel, tézisekkel;
- a szerbiai és Kárpát-medencei tehetséggondozás helyzetével, szervezeti és szakmai háttérével;
- a szerbiai és Kárpát-medencei versenylehetőségekkel;
- a tehetséggondozásban használható írott és elektronikus szakmai anyaggal, feladatsorokkal és gyűjteményekkel;
- részt vesznek az alsósoknak szervezett tehetséggondozó foglalkozásokon és versenyeken;
- feladatsorok megoldásával elmélyítik azokat a matematikai ismereteket, amelyekre a tehetségekkel való foglalkozásokon fokozottan szükségük van (például a logikai és kombinatorikai feladatok megoldásakor).

A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon (MTTK) tervezetten minden alkalmat megragad a szakmai gárda, hogy népszerűsítse a matematikát és erre nevelje a leendő tanítókat is. Az említett cél kapcsán 2009. március 14-én és 2010. márciusában is π (pi) és napot szervezett a hallgatók csoportja a kutató vezetésével, melyre alsós diákokat és tanítókat hívtunk meg, és amelyen játékos feladatokkal töltöttük ki a gyerekek délelőttjét. A programnak jelentős sajtóvisszhangja volt azon túl, hogy természetesen a résztvevők is élvezték. Az MTTK ad otthont a Kenguru matematikaverseny szerbiai döntőjén eredményt elért tanulók számára szervezett eredményhirdetésnek és jutalomosztásnak is az Észak-bácskai körzetben minden év májusában.

Tehetségpont

A kutatás hozzájárult az észak-bácskai tehetségpont akkreditálási feltételeinek megteremtéséhez is. A 2008. november 7-én aláírt szándéknyilatkozat értelmében a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar magára vállalta a szabadkai és más, a kistérséghez tartozó érdeklődő intézmények, szervezetek összefogását a tehetségazonosítás, gondozás tevékenységét illetően. 2010-ben az MTTK lépéseket tesz a Tehetségpont munkájának élénkítése érdekében, továbbá a térségben magyar tehetséggondozó tevékenység felmérése illetve intézményesítése és hálózatba foglalása érdekében, összehangolva a tehetségek felismerésével, gondozásával foglalkozó intézményeket, szervezeteket és magánszemélyeket.

Az Magyar Nemzeti Tehetségsegítő Tanács akkreditációra felszólító levele újabb lendületet adott a közös munkának. A 2008-ban létrehozott tehetségpont alapítónak képviselői ezért 2009. december 10-én, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dísztermében tanácskozást tartottak, amelyen a képviselők 5-10 perces beszámolóban (szóban vagy vetített előadásban) tájékoztatták a jelenlevőket arról, hogy:

- milyen tevékenységek keretében foglalkoznak a tehetségekkel (szakköri foglalkozások, versenyek, diákköri tudományos konferenciák, egyéb),
 - milyen a tehetséggondozási tevékenységük szakmai és emberi erőforrás háttere,
 - milyen lehetőségeket látnak az alapítók és résztvevők munkájának összehangolására, és
 - milyen tevékenységek támogatására számíthatnak a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretein belül.
- A Tanácskozást rövid időre, hivatalos szabadkai látogatása keretén belül, megtisztelte részvételével Súlyóm László, a Magyar Köztársaság elnöke.

A résztvevők, a korábbi szándéknyilatkozat aláírói, alapítók:

Intézmény	Képviselője
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka	Prof. Dr Káich Katalin, dékán Dr Takács Márta, dékánhelyettes, koordinátor az elkövetkezendő időszakban Dr Lepeš Josip, alapító koordinátor
Magyarságtudató Tudományos Társaság, Szabadka	Prof. Dr Gábrity Molnár Irén, a Társaság vezetője
Majsai Úti Általános Iskola, Szabadka	Tóth Szilvia, igazgató
Gróf Széchenyi István Általános Iskola, Szabadka	Fehérvári Magda, igazgató
Észak-Bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete, Szabadka	De Negri Ibolya, az Egyesület elnöke
Október 10. Általános Iskola, Szabadka	Romić Gizella, igazgató
Klub 21 Pozitív Kommunikációért Egyesület, Szabadka	Kiss Dezső, az Egyesület vezetője
Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium, Szabadka	Varga Anikó, igazgató
Roma Edukatív Központ, Szabadka	Nikolić Stevan, elnök
Műszaki Középiskola, Szabadka	Ivanović Erzsébet, igazgató
Vegyészeti.Technológiai Iskola, Szabadka	Korom Gabriella, igazgató-helyettes
Nyitott Távlatok, Szabadka	Molnár Verona, szakértő

További vendégek, meghívottak voltak:

- Mátyus János, Svetozar Marković Gimnázium, Szabadka, a TUDOK középiskolai tudományos vetélkedő szervezője;

- Gajda Attila, a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium igazgatója;
- Varju Potrebic Tatjana, Magyar Kanizsa Község Pedagógusegyesületének elnöke.
Az elhangzott beszámolók tapasztalatait (például a TUDOK adatait) a kutató integrálta a beszámolójába.

A megbeszélés eredményeit a következőkben lehet összefoglalni:

1. A 2008. november 7-én aláírt szándéknyilatkozatot aláírók továbbra is részt vesznek az alakuló Észak-Bácskai Tehetségpont munkájában, és egyetértenek a Tehetségpont akkreditálásával.

2. Egyetértenek azzal, hogy a hálózatépítést és fenntartást a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar koordinálja.

A megbeszéléseken elhangzott, hogy a Tehetségpont koordinálást és a kapcsolattartást Dr Lepes Josip kollégától Dr Takács Márta, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dékán-helyettese vette át.

A vajdasági magyar matematikában tehetséges diákok, oktatók, műhelyek adattára

A kutatás során begyűjtött adathalmazt első megközelítésben jellegüknél fogva csoportosítjuk, de azok alapját képezik a kutatás és megvalósítás következő fázisában tervezett valódi lekérdezhető, dinamikusan változtatható adatbázisnak.

A kutatás összefoglaló, lehetőleg minél átfogóbb adathalmaz létrehozását tűzte ki céljául, de a felismert kapcsolatrendszer mindenképpen érdemes valódi adatbázis-szerkezetbe foglalni és hálózati nyílt elérhetőségét megvalósítani.

A kutatás eredményeként összegyűjtött adatok a következő adattárakba kerültek bejegyzésre:

- műhelyek és oktatók
- versenyek
- érintett diákok

A kutatás újabb irányokat, lehetőségeket tárt fel

A kutatás újabb lehetőségeket, kutatási és fejlesztési irányokat tárt fel (mint például az adatbázis létrehozásának igénye). Bizonyosságot nyerhettünk néhány olyan elméleti, a tehetséggondozással kapcsolatok felvetéssel kapcsolatban is, amely a kutatás kezdetekor még nem jelent meg a várható kimenetek között (a családi, közösségi, genetikai hatás például).

Előtérbe kerültek kihasználatlan lehetőségek, mint például az Újvidéki Egyetem Természettudományi Matematikai Karának esetleges aktív jelenléte a vajdasági magyar nyelven folyó tehetséggondozásban. A Kar oktatói tehetséggondozó foglalkozásokat tartanak szerb nyelven, de többen közülük anyanyelvi szinten beszélnek magyarul, tehát felkérhetők a műhelymunkára.

A továbbiakban a fent említett eredmények kerülnek bemutatásra.

Az adatbázis

Matematikusként és informatikusként szemlélve a kutatás során egyértelműen látható volt, hogy a begyűjtött adathalmaz elemei közötti összefüggések, kapcsolatrendszer vizsgálata, lekérdezhető, dinamikusan bővíthető adatbázis-szerkezeti keretbe való foglalása, érdekes és mérhető eredményeket hozó kihívás, matematikaoktatóként pedig egyértelműen hasznosnak tekinthető a tervezett fejlesztés.

Ha létrejön az adatbázis, nem tűnnek el a Magyarországon maradt tehetségek a körből, és biztosan szívesen visszajárnának megosztani a vajdasági fiatalokkal a tapasztalataikat.

A szociológiai háttér

Gábrity Molnár Irén "A tehetségápolás esélyt jelent" című írásában olvashatjuk (Gábrity, 2010.):

"A tehetséggondozás a tehetség meghatározása, a tehetség-felismerése és a tehetségfejlesztést magában foglaló pszichológiai és pedagógiai tevékenység. Tárnya a tehetség kibontakoztatása: a tehetség-felismerést, tulajdonságkörök meghatározását, a tehetségfejlesztést, a tehetséges tanulók iskolai és iskolán kívüli nevelését, képzését, az életpályájukról való gondoskodást, a tehetségek védelmét jelenti. *A tehetségek a vajdasági magyarok körében*: vannak általánosan (a népesség 2,5%-a) és specifikusan tehetségesek (a népesség kb. 2%-a).

...

A magyaroknál *alulreprezentáltság* észlelhető *a felsőoktatásban és a munkaerőpiac* privilegizált szféráiban is. Az oktatásban és a munkakeresés terén a vajdasági magyarok a többségi nemzettel veszik fel a versenyt, nem pedig a magyarországi vagy európai mintát követik. A versenyképes tudásfejlesztés, folyamatos képességfejlesztés és tehetséggondozás esélyt ad a megmaradáshoz. Szükséges a kompetens (magyar) pedagógus állomány minőségemelése. A jövő a hálózatban működő szubregionális egyetemi központok kereteiben van."

A szerző által említett lehetőség, a közös, regionálisan szervezett magyar nyelvű felsőoktatási, természettudományi és műszaki képzések, felszipantanák a Vajdaságban az itteni tehetségeket, és azok szülőföldjükön maradnának.

A tehetséggondozó foglalkozások megfelelő ütemezése

A Bolyai TGK megalakulása előtti időszakban érezhetően az intuitív tervezés jellemezte a tehetséggondozó foglalkozások programját. A kisiskolásokkal a tesztversenyek feladatait ismertették, és az valóban nyitottságot hozott a foglalkoztatott gyerekek körében. Csak később kezdődtek el a komolyabb alapozó munkát igénylő felkészítések.

Balogh László "Elméleti kiindulási pontok tehetséggondozó programokhoz" című munkájában (Balogh, 2007) olvashatjuk:

"A fejlesztő munkának egyik kritikus pontja, hogy milyen életkorban kezdjük el a speciális tehetségfejlesztést ... A kisiskolás korban is alapozó munkát végezhetünk, csak más értelemben, mint az óvodáskorban: elsősorban a tehetség általános képességeihez tartozó elemeket kell hatékonyan fejleszteni. ... A felső tagozat már szintere lehet a hatékony speciális tehetségfejlesztésnek. Ez az a kor, amelyben a kutatások és tapasztalat szerint (12-13 éves kor körül) már többnyire megjelenik a speciális tehetség. ... A középiskolás kor ad igazán teret a hatékony speciális tehetségfejlesztéshez. ... Fontos azonban, hogy a programok ne legyenek túlzóan speciálisak. Egyrészt a tehetség általános képességeihez tartozó elemek fejlesztéséről sem szabad megfeledkezni ekkor sem. Másrészt még ekkor is lehetőséget kell biztosítani a tanuló számára, hogy érdeklődésének változásával, új, magas szintű képességének megjelenésével összhangban tudjon változtatni képzési menetrendjén. Rugalmas, sokféle képességterületet átfogó programokra van tehát szükség, a lényeg azonban, hogy a középiskolás korszak végére találjuk meg a gyerek igazi értékeit, s készítsük elő a felsőoktatásban a számára legadekvátabb területen való sikeres

tanulmányokra....A tehetség kibontakoztatásában a pontot az i-re a felsőoktatásban tudjuk feltenni - széles skálán értelmezve ezt a felsőfokú szakképzéstől a BA-n és MA-n át a PhD-ig."

A vajdasági műhelyek többnyire ezt a mintát követik, kivéve a pontot az i-re, mert azt vajdasági magyar természettudományi felsőoktatási képzés hiányában már a műhelyek hatáskörén kívül, az anyaországban vagy szerb nyelven, Szerbiában végzik a hallgatók.

A kutatás további fázisaiban meg kellene vizsgálni, hogy mi az oka annak, hogy az évek múlásával, felsőben és az érettségi közeledtével csökken az érdeklődés a tehetséggondozó foglalkozások iránt, pedig akkor kellene azokat erősíteni. A tábor és közösségi jelleg nagyon fontos (a megkérdezettek 80%-a kiemelte, mint a tehetséggondozás egyik legfontosabb pozitív következményét). A táborok aktív szervezése, jutalomként történő odaítélése azonban kikopott a műhelyek lehetőségeiből, és nem adhat többé pozitív élményeket a diákoknak. A kifejezetten szakmai táborok nem elégítik ki a kis- és nagykamaszok igényeit. A kérdőívekből, interjúkból is kitűnik, hogy érdeklődési körük általában nagyon széleskörű (a zene, az irodalom és a természetjárás kitűnnek a szabadidős plusz aktivitások közül). Szervezzünk tehát szakmai foglalkozásokat is kevésbé feltűnő módon! Szervezzünk kötetlen programokat, túrákat, irodalmi esteket, közösség eseményeket (nem csak tudományosakat).

Genetika, közösségi hatás, családi hatás

Felmerül a kérdés, hogy a tehetséges gyerekek azért kerülnek-e be a foglalkozásokra, és azért kiemelkedők az eredményeik, mert jók a képességeik, vagy azért jók a képességeik, mert rendszeresen foglalkoztatjuk őket az adott tematikához kapcsolódóan.

Czeizel Endre írása (Czeizel, 2003) részben választ ad a felvetett kérdésre, és rámutat a mentális, általános, kreatív és motivációs adottságok szerepére a 2x4+1 faktoros talentum-modellben. Ami a vajdasági kutatás eredményeiből mégis a leginkább beleillik a Czeizel elméletbe, az a család, korosztályos csoport, az iskola és a társadalom hatása.

Többször találkozunk a vizsgált diákbázisban testvérpárokkal, ahol a családi hatás és a genetikai adottságok nyilvánvalóan találkoznak (Göncöl, Hallgató, Kanalas, Takács testvérpárok).

Kiemelkedik továbbá néhány egy generációs, egy korosztályba, közösségbe tartozó csoport (például a szabadkai Svetozar Markovic Gimnázium 2003-2007. generációja, ahonnan a Cofman műhely több jeles tehetsége is kikerült). Ők ma is megőrizték a csapatszellemet, segítve egymást az egyetemi oktatásban.

A Bolyai TKG kiemelkedő pedagógiai érzéssel fejleszti diákjaiban a közösségi szellemet, és az egyre jobb szakmai eredmények is részben ennek köszönhetőek (ez a megkérdezett bolyais diákok válaszaiból kiderül).

Az iskolai pozitív hatás azonban más helyeken kevésbé érzékelhető, az inkább oktatófüggő.

Alátámasztja ezt néhány diákvélemény:

Elégedetlen távozol vagy vannak dolgok, amiket nem kaptál meg a gimnáziumi évektől, viszont elvárásaid közt szerepeltek?

"Emese: Számomra a gimnázium majdnem minden elvárásomat teljesítette, hiszen nem számítottam se többre, se kevesebbre. Amit talán hiányoltam, az az, hogy a

tananyagon kívül nem sokszor volt lehetőség külön foglalkozásokra szinte egyik tantárgyból sem.... Ezenkívül nem tudtam egyértelmű pályaválasztási döntést hozni a gimnázium végén sem, pedig ez volt az egyik legfőbb elvárásom....Amit a versenyektől kaptam az a nyilvánvaló tapasztalaton kívül, az a rengeteg ismeretség és (természetesen a versenyen kívüli) pozitív élmény."⁵

A családi hatás és a család felkészítése egy tehetséges gyermek nevelésére nagyon fontos.

Rendezett családi körülmények mellett jellemzően érezhető a gondoskodás. El kell indítani a gyereket minden héten a tehetséggondozásra, ha kell, időt, energiát és pénzt kell áldozni arra, hogy a gyerek eljusson versenyre vagy táborba.

Az intézményvezetők felelőssége is, hogy ezeket a szülői potenciálokat érzékelje, azokat lehetőségei szerint támogassa, és ne fojtsa el. Körültekintően döntson, mielőtt kinyilatkozza, hogy a szülő túlzott ambícióról, vagy egy tehetséges gyerek gondoskodó szülőjéről van szó.

A szülő, ha felelősségteljesen viselkedik, felmérheti gyermeke képességeit. A vajdasági közösségben egyre inkább igény mutatkozik a képzett tehetségfelismerő és tehetséggondozó szakemberekre, akik a család és a tanítók, tanárok segítségére lehetnek.

Személyes tapasztalataim alapján mondhatom, és egy esetleges felmérés ezt igazolhatja is, hogy az odafigyelő szülő, felmérve gyermekei képességeit, a következőképpen gondolkodik: ha a gyermek képességei, iskolai tanulmányai, a közösségbe történő beilleszkedése alapján gyengének bizonyul, legalább átlagos, később a társadalomba jól beilleszkedő embert szeretne nevelni belőle.

Ha a gyerek képességei átlagosnak mutatkoznak minden téren, a szülő már kisiskolás korban (sőt korábban is) azt kezdi kutatni, hogy miben tűnik vajon ki a gyermek? Milyen területen érhető el az átlagosnál jobb eredmény, mert akkor arra kellene koncentrálni a külön foglalkozások és a leendő pályaválasztás tekintetében.

Ha viszont a gyermek külön tehetséget mutat, akkor gyakran az oktatás korai időszakában meg kell védeni őt a közösségi hatásoktól. A stréber bélyeg a gyermeken kiközösítést jelenthet, magába-zárkózás, elkedvetlenedés, érdektelenség lehet a következménye, de gyakran olyan megnyilvánulások is, amelyeket az iskolai rendszer nem tolerál, de a tanuló társak esetleg díjazták. Szülői odafigyeléssel és a tanító, tanár felügyeletével ez megmaradhat az ártalmatlan diákcsínyek szintjén, de gondoskodás nélkül vezethet kirívóan deviáns viselkedéshez is.

A tehetséges gyermeket nem szabad visszafogni. Növelni kell az önbizalmát, dicséréssel, a lehetőségekhez mérten jutalmakkal is.

Ne féljünk sem mint szülők, sem mint tanítók, tanárok kiemelni és a közösséggel megismertetni a tehetséges gyermeket. A környezetünkben előfordulhat, hogy első pillanatban ez ellenérzést válthat ki, hiszen az elmúlt néhány évtized egyenlítődsdi társadalmi normájának ellentmond, de hosszú távon elgondolkodtathatja a környezetet és esetleg ösztönzően hathat további tehetségek felismerésében és gondozásában is.

⁵ Forrás: <http://www.gimnazijasubotica.edu.rs/gimi%20jun.pdf>

Mindegy, hogy a gyermek a családban, az osztályban, az iskolában vagy országos, esetleg nemzetközi szinten tűnik-e ki a képességeivel, a környezet felelőssége, hogy ezt tudomásul vegye, elismerje. Természetesen nem másokat, átlagos képességüket, a felzárkózásra törekvőket sértő módon, hanem pozitív példaként állítva őket a kellő pillanatban és helyzetben a közösség elé. Ha egy egyedet kiemelünk a közösség elé, akkor az ő integrálódását, tehetségének önmaga által történő elfogadását is segítjük. Ha a közösségben odafigyelünk a különböző területeken mutatkozó tehetségekre, akkor egészséges egyensúlyt találhatunk a dicséret és visszafogás között, és minden egyednél megtalálhatjuk azt a momentumot, amikor a közösség elé példaértéküként kiállíthatjuk.

Hogyan lehet nevelni a szülőket a mai rohanó nemtörődöm világban? A sajtón keresztül, pozitív diszkriminációval, nem dorgáló, hanem dicsérető megnyilvánulásokkal. Jó példa erre a szabadkai matematikaversenyek ünnepélyes díjkiosztója, amely családi programmá nőtte ki magát, kellő sajtópublicitást kap, népszerűvé teszi a tehetséggondozás egyik hozadékát, (vagy indikátorát?) a matematikaversenyeket.

A tehetséggondozás további eredményei a megkérdezettek szerint

A megkérdezett tanulók többsége kihangsúlyozta, hogy ösztöndíjuk elnyerésében jelentős szerepe volt a tehetséggondozásban való részvételüknek és az ebből eredő versenyeredményeiknek.

A versenyeken való részvételük növelte az önbizalmukat és csökkentette a felvételi vizsgán és a vizsgaidőszakokban tapasztalható stressz-hatást, hiszen hozzászórtak a hasonló helyzetekhez. Ugyanakkor a foglalkozásokon szerzett tudásanyag biztonságot nyújt nekik több váratlan helyzetben, kérdésnél.

Kihangsúlyozták, hogy visszagondolva a korábbi időszakra, a rendszeres foglalkozások nélkül nem érhetek volna el eredményeket, és ezt a rendszerességet átörököltették a az egyetemi tanulásba is.

A versenyeken, táborokban való részvételek az anyaországban fejlesztette az anyanyelven történő kifejezőképességüket, és igazi honismereti túrának tekintették a versenyek helyszínére történő utazásokat.

Versenyek

Szerbiai országos szervezésű versenyek

A szerbiai országosan is akkreditált versenyeket a Szerbiai Matematikusok Egyesülete (Društvo Matematičara Srbije azaz DMS) szervezi már több mint 50 éve, községi, körzeti (megyei) és országos szinten, 2009. óta az általános iskola 3. osztályától (10 éves kortól) a középiskola 4. osztályáig (19 éves korig). A DMS komoly változásokon ment keresztül az elmúlt 4 évben. A feladatok kifejtősek, általában 5 feladatból álló feladatsorokról van szó. A DMS rendezte tagságának nyilvántartását, akkreditáltatta továbbképzéseit és megújította a tájékoztatás igencsak elavult rendszerét (új honlapja: <http://www.dms.org.yu/>)

Tapasztalatok

A Vajdasági műhely munkája azért is nagyon fontos, mert a szerbiai matematikával kapcsolatos tehetséggondozás, versenyeztetés erősen elkülöníti egymástól a "profikat", azaz a tehetséggondozó gimnáziumok diákjait (A kategória),

és az "amatőröket" , azaz a gimnáziumok, szakiskolák tehetséges tanulóit (B kategória). A B kategóriás feladatok, foglalkozások lehetőség szerint elméletileg egyszerűbbek (a valóságban nem sokban térnek el az A kategóriásoktól), és nem engedik közel a diákokat az országos szinten kiválasztottak csoportjához. Ezen a Szerbiai Matematikusok Egyesülete (DMS) változtatni szeretne, de csak kis lépések történtek. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az esetlegesen a közoktatási körökbe később tanárként visszakerülők nagy része nem A kategóriás tanuló.

A DMS által korábban szervezett versenyeken nagyon alacsony volt a százalékos ponthatár, amely inkább elbátortalanította, mint serkentette a résztvevőket. Ezért a DMS vezetése úgy döntött, hogy a versenyfeladat-sorokban szerepelnie kell az országos matematikai lapban közzétett megoldott feladatnak is (községi szinten 3, körzeti szinten 2, országos szinten 1 feladat). A DMS 2008-ban és 2009-ben erejéhez mérten támogatta a matematikai lapok magyar nyelvre történő fordítását, de ez mára megszűnt. Ami viszont dicséretes, hogy megszervezte a feladatlapok központosított magyarra fordítását minden évfolyamnak, minden szinten, és lehetőséget ad a magyar nyelvű kidolgozásra és a magyar ajkú oktató részvételére a feladatjavításokon, országos szinten is.

A körzetesítés nem válik előnyére a vajdasági magyar gyerekeknek. A tömbmagyarság területi eloszlása és az oktatási régiók ugyanis nem feleltethető meg egymásnak (ennek a szerbiai politikai történések és tendenciák nem rejtett, a magyar oktatást gyengítő szándéka az oka). A vajdasági magyar diákok közül az elmúlt időszakban a B kategóriában csak a kutatás szerint is jegyezett, tehetséggondozásban részt vevő diákok jutottak el országos szerbiai versenyre. A zentai Bolyai Gimnázium diákjai viszont évről évre jobban szerepelnek az A kategóriában. (Az eredmények a diákok adattárából leolvashatóak). A diákok részvétele azért is fontos, mert a lefordított feladatsorok ellenére is ismerkednek országuk hivatalos nyelvével, és élő kapcsolatot teremtenek szerbiai tehetséges fiatalokkal is, hiszen nagyon ritkán jutnak el esetlegesen közös tehetséggondozó táborokba (erre csak kiemelkedő tehetségek esetében kerül sor, esetlegesen az szerbiai olimpiai felkészítő csapatban). A Szerbiában továbbtanulóknak ugyan a matematikusokra jellemző kiváló nyelvtudás miatt általában nincs gondjuk a szerb nyelvhasználattal, de meggondolandó egy-egy kétnyelvű (esetleg angol előadásokkal bővített) közös tábor szervezése. Erre jó példa a balatonberényi matematikatábor, amelyen rendszeresen évente 30-50 diák vesz részt a Vajdaságból, ezek közül egy-egy kisebb csoport angol nyelvű foglalkozásokkal.

Fekete Mihály levelező matematikaverseny

2003 óta rendezik meg. A Cofman iskola és a Bolyai Gimnázium közös kezdeményezésére indult el a Fekete Mihályról elnevezett, a középiskolások számára matematikából szervezett levelező verseny, amelynek két levelező és egy "élő" fordulója van, és egyben a Nemzetközi Magyar Matematikaverseny vajdasági selejtezője is.

A médiakommunikációban részt vállal az Új KÉp vajdasági magyar pedagógus-folyóirat⁶, a lebonyolítás oroszlanrészét pedig a Bolyai TGK vállalja magára⁷.

⁶ www.ujkep.net

A résztvevők száma enyhe csökkenést mutat, aminek a már említett hullámmzó érdeklődés és néhány aktív oktató nyugalmába vonulása is oka lehet.

A verseny évente körülbelül a Bolyai TGK tanulóinak 60%-át, és további 80-100 vajdasági magyar középiskolást mozgósít 10-12 iskolából.

Magyarországi versenyek, amelyeken a vajdasági magyar diákok teljes jogú versenyzőként szerepelnek

Nemzetközi Magyar Matematikaverseny

"A Kárpát-medencében a matematikát több helyen tanítják magyar nyelven. A különböző országokban tanító magyar anyanyelvű matematika tanárok régóta érezték, hogy a meglévő matematika versenyek mellett szükség van egy szélesebb körű rendezvényre, ahol a különböző régiókban élő diákok találkozhatnak, összemérhetik tudásukat, erősíthetik együvé tartozásukat. A magyar diák, a környező országok közül, bármelyikben is éljen, meríthet a világhírű magyar matematika gazdag kincsestárából, valamint az ukrán, a román, a délszláv, a szlovák és más népek matematikai hagyományaiból is.

A verseny megrendezésének régóta dédelgetett gondolatát, amelyre az új közép-európai helyzetben nyílt lehetőség, az 1991-es szegedi Rátz László Vándorgyűlésen fejtette ki Bencze Mihály brassói matematika tanár. Az első verseny megrendezésének önzetlen nagy munkáját Oláh György tanár úr vállalta magára.

Így született meg a Nemzetközi Magyar Matematika Verseny. Azóta minden évben egyszer megrendezik ezt a versenyt. Minden második évben Magyarországon, a közbülső években pedig a szomszédos országokban rendezik meg." ⁸

A Nemzetközi Magyar Matematika Versenyt immár a tanügy-minisztérium is elismeri, így annak szervezésében a civil szervezetek mellett a szaktárca is részt vállal. *Zrínyi Ilona matematikaverseny* ⁹

A Zrínyi Ilona Országos Matematikai Verseny a Matematikában Tehetséges Gyermekekért Alapítvány (MATEGYE) által megrendezett országos matematikai verseny. Indulói a magyarországi és a határon túli magyarul beszélő 3.-8. osztályos tanulók lehetnek. A verseny két fordulóból áll: egy megyei/körzeti részből, és egy országos döntőből, amelyet Kecskeméten rendeznek meg.

A vajdasági döntőn általában 300 diák vesz részt, az országos döntőre 3-6 tanuló jut el, és gyakran hozzák el a legjobb határon túli versenyzőnek kiírt díjat, és helyezéseik is vannak (az első 20 helyezett között). A vajdasági döntő szervezője Patócs Márta, szabadkai matematikatanár, a Cofman iskola oktatója. Az elmúlt időszakban a döntő résztvevői ugyancsak jellemzően a tehetség-bázisba felvettek közül kerültek ki.

⁷ www.bolyai-zenta.edu.rs

⁸ <http://berzsényi.tvnet.hu/~nemecs/nmmv/> (nemzetközi)

⁹ www.mategye.hu

Gordusz matematikaverseny

A Gordusz Matematika Tesztverseny a népszerű Zrínyi Ilona Matematikaverseny folytatása. Az elmúlt évben az indulók száma több, mint 15000 volt. A két fordulós verseny (területi és országos) teszt formájában kerül lebonyolításra. A versenyen 9-12. osztályos tanulók vehetnek részt. Pécssett indult útjára és évekkel ezelőtt átkerült a Mategye Alapítvány gondozásába, A vajdasági döntőt korábban a Cofman iskola, három éve a Bolyai TKG szervezi. A felelős tanár Csikós Pajor Gizella. A vajdasági megyei döntőn 80-120 diák vesz részt, az országos döntőn vajdaságot általában 3 diák képviseli. A döntősök gyakran a Zrínyi Ilona verseny korábbi országos döntősei. E két versenyen az elmúlt években is, továbbra jelen vannak a Bolyai TKG diákjain kívül más műhelyek tehetségei is, és eredményességüket megtartották, míg a kidolgozós versenykiírások esetében a tehetséggyógyító gimnázium diákjai egyre inkább felülkerekednek.

A vajdasági résztvevők eddigi eredményeinek összegzése folyamatban van.

Bátaszéki matematikaverseny

A Bátaszéki Matematikaversenyt 2010.ben 12. alkalommal rendezik meg. A vajdasági döntőre rendszerint Újvidéken kerül sor, általában 50-60 általános iskolai diák vesz részt rajta, 20-25 vajdasági iskolából. A bátaszéki főszervezők elégedetten nyugtázták, hogy a Vajdaságban is hagyományossá vált matematikai tehetséggyógyításnak köszönhetően a vajdasági diákok az utóbbi években igen szép eredménnyel szerepelnek a versenyen. A verseny újvidéki szervezője hosszú évek óta Madarász Mária tanárnő volt, aki az elmúlt években fiatal újvidéki kollégákat is bevont a munkába. A koordinátori munkát az Újvidéki Módszertani Központ végzi.

A vajdasági résztvevők eddigi eredményeinek összegzése folyamatban van. A Cofman iskola tehetségein kívül a verseny országos döntőjében megjelennek a Tiszamenti, bánáti (általában becskerekai) és újvidéki diákok is.

Megjegyzések:

- Az említett versenyek történetéről, egy, a Gorduszról szóló összefoglaló szakdolgozaton¹⁰ kívül nehezen lelhető fel forrásanyag. Témaként ez is felmerült a kutatás további szakaszában.

- A tesztversenyek népszerűsége töretlen.

A Kenguru verseny

Nemzetközi Kenguru Matematika Verseny a Kangourou sans Frontieres nemzetközi alapítvány által koordinált verseny.

Magyarországon a Zalai Matematikai Tehetségekért Alapítvány, a Veszprémi Egyetem Műszaki Informatikai Kar, a Bolyai János Matematikai Társulat, és a nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium matematika munkaközössége segítségével rendezik.

Ezen a versenyen mindenki részt vehet, az is, akinek kettese van matematikából. A könnyebb és nehezebb feladatok együtt mindenki számára sikerélményt biztosítanak. A verseny elsődleges célja, hogy *népszerűsítsük a*

¹⁰ <http://hdl.handle.net/2437/776>

matematikát. A cél, hogy a verseny előre meghatározott, mindenütt egyidőben megadott időpontja a matematika ünnepe szerte Európában, továbbá:

- a matematika népszerűsítése, a matematika megszerettetése,
- sikerélmény biztosítása
- a nemzeti csapatok bekapcsolása és képességeik felmérése a nemzetközi mezőnyben
- tehetségek tanulók kiválasztása.

A verseny résztvevőiről, kategóriáiról és a nemzetközileg elfogadott szabályokról a http://www.zalamat.hu/files/felh2010_kenguru.pdf lapon olvashatunk.

A szerbiai versenyeket 8-9 évvel ezelőtt a magyarországi versenykiírás keretén belül bonyolították, a magyar szervezők közreműködésével, és Zita Dianna szabadkai matematikatanár vezetésével, aki ugyancsak a Cofman iskola munkatársa is volt. A vajdasági versenyek lebonyolítását a szabadkai Műszaki Középiskola vállalta magára. 2006-ban a Szerbiai Matematikusok Egyesülete (DMS) bekapcsolódott a munkába, és a következő évben regisztráltatta a szerbiai versenykiírást a nemzetközi szervezőnél. A koordinátor továbbra is Zita Dianna maradt, a versenyfeladatok megjelennek az iskolában magyarul is, és a díjazottak között ugyancsak a neves vajdasági műhelyek diákjai szerepelnek.

A vajdasági résztvevők eddigi eredményeinek összegzése folyamatban van.

Műhelyek, iskolák, oktatók

A zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium

Működéséről, céljairól, eredményeiről a <http://www.bolyai-zenta.edu.rs/hu/koszonto.php> oldalon olvashatunk.

A Cofman iskola

Az 1997-ben indított Bolyai tehetséggondozó iskola 2004-ben nevet változtatott, hiszen a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium ragaszkodott a Zentán már korábban is iskolai névadóként szereplő Bolyai(ak)hoz. Az ifjú tehetségek iskoláját az óverbácsi születésű matematikusról, Cofman Juditról nevezték el, aki külföldön tett szert hírnevére. A IX. évfolyamot 2004. szeptemberétől már Cofman Judit Matematikai Tehetségfejlesztő Társaság néven kezdték. Az iskola a matematikában tehetséges tanulók fejlesztése és összefogása szempontjából talán a legjelentősebb műhely Vajdaságban.

Tanévenként általában 10-14 csoportban foglalkoznak a 10--19 éves fiatalokkal, akik a matematika, fizika és az idegen nyelv területén fejleszthetik tudásukat. A foglalkozások helyszíne változik, hiszen nem iskolafüggő, hanem tanári kezdeményezés. Tanévenként általában a versenyidőszakot megelőzően 10 hétvégén, kéthetente tartanak foglalkozásokat a matematika-csoportoknak, általában 5-8 oktató bevonásával, alapítványi, pályázati támogatásokból.

A Cofman iskola olyan versenyek vajdasági szervezését tette lehetővé, mint a Zrínyi Ilona Matematikaverseny az általános iskolások számára, vagy a Gordiusz a középiskolások számára. Az itteni foglalkozásokon részt vevő tehetséges tanulók iskolájukat is kiválóan képviselik a szerbiai nemzeti megmérettetéseken és számos

nemzetközi versenyen vesznek részt. A nemzetközi Kenguru matematikai teszttvetélkedő szerbiai megismertetésében is nagy szerepe volt a műhelynek.

A Cofman iskola és a Bolyai Gimnázium közös kezdeményezésére indult el a Fekete Mihályról elnevezett, a középiskolások számára matematikából szervezett vajdasági levelező verseny, amelynek két levelező és egy "élő" fordulója van, és egyben a Nemzetközi Magyar Matematikaverseny vajdasági selejtezője is.

Az iskola létezése Szabó Magdának, a szabadkai Svetozar Marković Gimnázium ma már nyugalmazott matematikatanárának köszönhető, aki jelentős anyaországi és Kárpát-medencei szakmai kapcsolatrendszerének köszönhetően megszervezhette a tanulók érdemi megmérettetésekben való részvételét a régióban. Maga köré gyűjtötte az érdeklődő kollégákat, és életben tartja a mai napig a Cofman iskolát, amely ugyan időnként hullámzó tanulói érdeklődéssel, de tovább folytatja munkáját.

A munkához jelentősen hozzájárult megalakulásától kezdődően az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete ernyőszervezetként, és remélhetőleg mint Tehetségpont gondozó is. A Cofman iskola fokozatosan igazodott a Bolyai Gimnázium fejlődéséhez, átengedve annak bizonyos versenyek, táborok szakmai és a szervezési feladatait, de remélhetőleg ez a jövőbeni aktivitását nem csökkenti lényegesen, mert a "távolsági" tehetséggondozó foglalkozások időbeni, szervezési és anyagi plusz terhelést jelentenek a tanulóknak, szülőknek.

A műhely munkája azért is nagyon fontos, mert a szerbiai matematikával kapcsolatos tehetséggondozás, versenyeztetés erősen elkülöníti egymástól a "profikat", azaz a tehetséggondozó gimnázium ok diákjait (A kategória), és az "amatőröket", azaz a gimnáziumok, szakiskolák tehetséges tanulóit (B kategória). A B kategóriás feladatok, foglalkozások lehetőség szerint elméletileg egyszerűbbek (a valóságban nem sokban térnek el az A kategóriásoktól), és nem engedik közel a diákokat az országos szinten kiválasztottak csoportjához. Ezen a Szerbiai Matematikusok Egyesülete (DMA) változtatni szeretne, de csak kis lépések történtek. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy az esetlegesen a közoktatási körökbe később tanárként visszakerülők nagy része nem A kategóriás tanuló volt. Ezért nagyon fontos az olyan műhelyek munkája, mint a Cofman iskola Szabadkán.

A Cofman iskola tehetséges, ifjú fizikusai is nemzetközi szereplési lehetőséget kapnak: Sopronban a Vermes-féle fizikaversenyen mérhetik össze tudásukat.

A Cofman iskola munkatársainak névsora sajnos még nem teljes, és meglévő oktatók adatainak bővítése is folyamatban van. A remélhetőleg a kutatás következő körében megszerkesztendő adatbázis már ettől több adatot tartalmazhat.

Fiatal tehetségek bemutatkozási lehetőségei

A vajdasági fiataloknak rendelkezésére áll néhány olyan fórum, amelyen kutatási természettudományos eredményeiket bemutatathatják, és vajdasági megmérettetés után az anyaországban is megjelenhetnek azokkal. Ezek:

A TUDOK műhely, amelynek felelős munkatársa Máttyus János, a szabadkai Svetozar Marković Gimnázium történelemtanára. A műhely az anyaországi Kutdiák (Kutató Diák) mozgalomhoz kapcsolódik, és elsősorban a középiskolások kutatói munkáját figyeli.

A Géniusz műhelyt Újvidéken Muhi Béla középiskolai tanár élte. A műhely szerepe hasonló a Tudok műhelyéhez.

A *VMTDK műhely*, azaz a Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium 2002 óta minden évben megrendezi a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát. Célja, hogy folyamatos tudományos és művészeti fórumot teremtve tervszerűbbé tegye a vajdasági elitképzést, serkentsse a felsőoktatási diáktudományos és művészeti kutatómunkát, ösztönözze a kiváló egyetemi hallgatók tudományos igényű, innovatív tevékenységét, hozzájáruljon a fiatalok társadalmi érvényesüléséhez és a vajdasági magyar tudományos közélet fellendítéséhez.

Összefoglaló

A világban, az anyaországban és a vajdasági magyarság körében is egyre inkább tudatosul az, hogy milyen fontos töke a tehetség. Publikált felmérésekkel tudatosítható a felelősökben, hogy a tehetségek felkutatásához, a tehetséggondozás eredményesebb megszervezéséhez támogatókra, tehetségpont-hálózatra van szükség. Ezt a tehetségpont-hálót a lehető legeredményesebben kell az anyaországi mozgalomhoz kapcsolni. A tanító- és tanárképzésben erőteljesebben be kell építeni a tehetségekkel való foglalkozás módszertanát, és tovább kell folytatni az eredményes munkát elősegítő feltáró kutatásokat. A dolgozatban összefoglalt eredmények a vajdasági magyar, elsősorban a matematikában tehetséges fiatalokkal történő foglalkozások néhány pozitív hatását foglalta össze, és a tehetséggondozás jelenlegi keretrendszeréről adott rövid összefoglalót.

Források

1. Balogh László (2007), *Elméleti kiindulási pontok tehetséggondozó programokhoz*, A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács 2007. január 5-6-i tanácskozásához, www.tehetsegpont.hu/dokumentumok/tehetseggfogalomBL.doc, letöltve: 2010. február 15.
2. Czeizel Endre (1997), *Sors és tehetség*. Fitt Image – Minerva Kiadó, Budapest, III. fejezet, 83-105.
3. Czeizel Endre (2003), *legnagyobb természeti kincsünk: a tehetség*, fizikai szemle 2003/11. 398-412.
4. Gábrity Molnár Irén (2010), *A tehetségápolás esélyt jelent*, http://www.ujkep.net/fex.page:Gabrity_Molnar_Iren.xhtml, a letöltés időpontja: 2010.01.26.
5. Gyarmathy Éva (2002), *Matematikai tehetségek*, Új Pedagógiai Szemle, 2002/5, <http://www.oki.hu/oldal.php>
6. Marland, Sidney P. (1972): *Education of the gifted and talented. Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Washington, DC: Government Printing Office. In Yewchuk – Lupart (1993): *Gifted Handicapped: A Desultory Duality*. In (Eds.) Heller – Mönks – Passow: *International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent*. Oxford, Pergamon, 709–726.

7. Mönks, Franz J., Ypenburg, Irene H. (1998): *A nagyon tehetséges gyerekek*. Akkord, Budapest.
8. Polgár László (2008), *Nevelhetsz zsenit*, Kossuth Kiadó ZRT., ISBN: 9789630958226
9. RENZULLI, Joseph S. (1986): *The three-ring conception of giftedness: a developmental model for creative productivity*. Sternberg, R.J. & Davidson, J.E. (eds.): *Conceptions of Giftedness*. Cambridge University Press, Cambridge. 53-92.
10. Takács Márta, (2009): *A tehetséggondozás hatása a tanulók egyetemi előmenetelére*, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban című nemzetközi tudományos konferencia *kiadványának I. kötetében*, Kiadó: Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, és Fórum, Újvidék, oldalszám: 26-31., ISBN 978-86-323-0753-7.

A Berta Ferenc Zsebszínház története

I. fejezet

Egy színházi darab és egy sikeres évad

A nyugat-bácskai Berta Ferenc Zsebszínház Győrfi Sándor kezdeményezésére 2001 októberében alakult meg Zomborban. A 2001. december 15-én elfogadott alapszabályzat értelmében elsősorban „a magyar anyanyelvi, művelődési és művészeti amatőrismus kibontakozását” (Alapszabályzat 2001: II/5), valamint „a vajdasági magyarság, a művelődés és az alkotótevékenység hagyományainak ápolását” (Alapszabályzat 2001: II/5) teszi lehetővé. A Zsebszínháznak állandó címe a Batinai út 31-es szám alatt található Zomborban, állandó székhelye azonban nincs, megálmodói és létrehozói ugyanis vándorszínház jellegüként képzelték el. Alapító tagjai Fekete J. József, Győrfi Sándor, Győrfi Klára, Kiskároly Erika és Rezicska László Zomborból, Robotka István és Robotka Angéla Szenttamásról, Dognár János és Dognár Zoltán Verbászról, Bittó Tamás és Bittó Etelka Órszállásról (Stanišić), valamint Horváth Alen Bezdánból. A Zsebszínház elnökévé Fekete J. Józsefet választották meg. Berta Fábrián 2002. január 29-én írásbeli hozzájárulását adta, hogy a kezdeményezés 2000-ben elhunyt édesapjának, Berta Ferencnek a nevét viselje. A Zsebszínház társadalmi szervezetként való bejegyzéséről szóló s az illetékes állami szerv pecsétjével ellátott hivatalos végzés 2002. április 26-ai keltezésű.

A mozgalommá vált kezdeményezést abban a vajdasági, de lényegében országos méreteket öltött kulturális és művelődési áramlatban érdemes szemlélni, amely a kilencvenes évek elnyomó, totalitárius, többek között a nemzeti jelleg ellenében ható, annak átforgatását több-kevesebb sikerrel elvégző hatalmi rendszerében mintegy természetes ellenreakció formájában jelentkezett, és amely az autentikusnak tekintett nemzeti kultúra hagyományainak megőrzését tűzte ki célul.

A művelődési és természetesen nem utolsósorban művészeti és kulturális kezdeményezés névadója, Berta Ferenc tanító, népművelő 1943-ban született a bánáti Kisoroszon. Már ifjú korában részt vett a műkedvelő színjátszásban. Első alkalommal 1966-ban próbálkozott meg a színházi rendezéssel a helyi Testvériség-egység Művelődési Egyesület kötelékében, amikor is Sulhóf József *Kidőlt a májusfa* című énekes népszínművét vitte színpadra. Ezt követően olyan darabokat állított színpadra, mint például a *Kakuk Marcit* Tersánszky Józsi Jenőtől, a *Kaviárt* Csiky Gergelytől, a *Szegény Danielt* Robert Thomastól, a *Bubust* Vaszary Gábertől, a *Képzelt beteget* Molière-től, a *Házi tücsköt* Charles Dickenstől, a *Türelmetlen szeretőket* Illés Endrétől, a *Pogány tivornyát* Pintér Lajostól, a *Tanítónőt* Bródy Sándortól. Berta Ferenc, a vajdasági magyar műkedvelő színjátszás feltétlen híve és támogatója 2000-ben hunyt el. A Berta Ferenc Zsebszínház alapítói az iránta érzett tisztelet és megbecsülés jeleként választották ezt az elnevezést. A névválasztással egyben jelezni kívánták az egyesület nyitottságát: a bácskai egyesület egy bánáti műkedvelő neve által a mindennemű elhatárolódásokkal szembeni állásfoglalását igyekezett kifejezni.

A Berta Ferenc Zsebszínház általános művelődési célkitűzéseit szolgálta, hogy tevékenységével újraélessze és egyben magasabb szintre emelje, gazdagítsa a nyugat-bácskai műkedvelő színjátszást. A Nyugat-Bácskában bejegyzett tizenöt

művelődési egyesület közül ekkor ugyanis szinte kizárólag a bácskertesiben (kupusziniban) folyt igazi színházi munka, a többi településen a nézőközönség csupán néha tekinthetett meg egy-egy előadást. „Sok tehetséges műkedvelő nincs foglalkoztatva, tovább nem engedhetjük meg, hogy lehetőséget se kapjanak a szereplésre. Ezért alakítottuk meg a *Zsebszínházat*, és mindent elkövetünk majd annak érdekében, hogy működéséhez, ha apránként is, de előteremtjük a nélkülözhetetlen eszközöket” (Fridrik Cirkl 2001:3) – fogalmazott Györfi Sándor 2001 decemberében. A Zsebszínház által munkára, szereplésre sarkallt műkedvelőknek az ezáltal és eközben megszerzett színházi tapasztalatai és tudása az otthoni vagy más településeken kialakuló, talpra álló művelődési élet számára is fontos, sőt mi több: nélkülözhetetlen lehet. „A színház második célkitűzése [ugyanis éppen az], hogy a bemutatókon közösen dolgozó amatőrök a saját környezetükben is hasznosíthatassák az együttes munka eredményeit, és talpra állítsák az amatőr színjátszást a maguk településén” (Hajnal 2002 [1]:13) – olvasható egy a Zsebszínház által írt nyílt levélben. Hiánypótló kezdeményezésként a Zsebszínház eredetileg évi két színházi előadás, egy komolyabb színpadi mű és egy könnyedebb, ám szintén igényes kabaré színrevitelét, valamint havonta egy-két irodalmi est megtartását tervezte „vándorszínházként”, a környező és a távolabbi vajdasági, bácskai és bánáti, valamint magyarországi településeken egyaránt tájolva. Eredetileg 40 településen, többek között Bácsfketehegyen (Feketicsen), Bácskertesén (Kupuszinán), Baján, Bajmokon, Bezdánban, Bókán, Doroszlón, Kishegyesen, Kisoroszon, Magyarcsernyén, Magyarkanizsán, Majdánban, Nagybecskereken, Nagyikindán, Nezsényben, Óbecsén, Őrszálláson, Szabadkán, Szenttamáson, Szilágyin, Topolyán, Verbászon, Zentán, Zomborban szerettek volna és terveztek is bemutatkozni. Györfi Sándor Barácius Zoltánnak írott 2001. november 8-i levelében egyenesen új, Nyugat-bácskai Színházként nevezte meg az akkor induló csoportot. Mindezen igyekezet okainak mélyebb megértése érdekében fontos kiemelni, hogy a szabadkai színház a nyolcvanas évek közepétől, Ljubiša Ristić színházigazgató elképzelései és a pénzhiány következtében nemigen tájolhatott, és emiatt fontos volt, hogy a hivatásszerűen betöltetlen színházi feladatokat műkedvelő csoportok lássák el.

A színházi bemutatásra kiválasztott első mű Edgar Wallace (1875–1932) angol krimi-, újság- és színműíró *Az ember, aki megváltoztatta a nevét* című szövege volt. A darabválasztás a társulat színházi elképzeléseiről és terveiről is árulkodott. Az adaptált szöveg ugyanis a Zsebszínház kis létszámú társulatával is bemutatható volt, továbbá nem tartalmazott aktuálpolitikai utalásokat, és klasszikus cselekményszövése távol állt az alternatív színház gyakorlatától. Egy a szenttamási Robotka Istvánnak címzett magánlevél arról árulkodik, hogy 2001. november 8-án Györfi Sándor a tudatos darabválasztást követően már a szereposztással, valamint gondolatban a színházi megvalósítás, dramatizáció tervével is elkészült. A háromfelvonásos darab, bűnügyi játék vagy inkább talán színházi thriller ősbemutatójára a tervezett decemberi időpontnál később, 2002. június 9-én, vasárnap 20 órai kezdettel került sor Őrszálláson, majd pedig június 13-án, csütörtökön szintén 20 órától a zombori Népszínházban. Nem mellékes körülmény, hogy Őrszálláson ekkor már húsz éve nem volt egyetlen magyar nyelvű előadás, még vendéjáték sem, és a *Kaméleont* – a választott darab végül ezt a címet kapta – több mint száz, egészen pontosan 117 néző tekintette meg. Az előadásban szerepet kapott Bittó Tamás, Györfi Klára, Kiskároly Erika, Robotka István, Dognár Zoltán és Horváth Alen. A darab zenéjét Beke Róbert

szerezte. További munkatárs volt még Rezicska László (hangeffektusok), Stágl Zoltán (fényeffektusok) és Bittó Etelka (súgó). A névsorból nyomban kiviláglik a Zsebszínház nyugat-bácskai támogatottsága, hiszen az előadások megvalósításában öt település (Őrszállás, Zombor, Szenttamás, Verbász és Bezdán) műkedvelői vettek részt. Faragó Árpád, az Újvidéki Színház volt igazgatója és népszerűsítő szerepet végző színházi közíró a zombori előadásról szóló, június 27-én megjelentetett, pozitív hangvételű kritikájában a rendező minden részletre kiterjedő figyelmét, szakavatottságát, a színpadképek tisztaságát, a jelenetek kidolgozottságát és a megformált figurák élő, hús-vér mivoltát emelte ki. (Faragó 2002: 10) Barácius Zoltán pedig megjegyezte, hogy „a látott produkció magán viseli a hivatásos színház stílusjegyeit is.” (Barácius 2002:18).

A Berta Ferenc Zsebszínház a *Kaméleont* a bezdáni Petőfi Sándor Művelődési Egyesület által megrendezett 2002. évi hagyományos Bezdáni Színházi Napok nyitóestjén, október 10-én¹¹, majd 2003. március 21-én Topolyán is sikeresen színre vitte. Március 29-én a darabot ismételten Zomborban tekinthette meg az érdeklődő közönség, ám immár a Magyar Polgári Kaszinóban, miután az az estére tervezett zombori vendégszereplést a szilágyi József Attila Művelődési Egyesület lemondta. Július 26-án a *Kaméleont* a kishegyesi Dombos Festen adta elő a Zsebszínház társulata.

A Berta Ferenc Zsebszínház főleg a nyugat-bácskai magyarságot megcélzó általános művelődési célkitűzéseit kezdettől fogva egyrészt színpadi művek különböző helyszíneken, településeken történő bemutatásával, vagyis tájolóssal, másrészt pedig irodalmi estek megrendezésével igyekezett megvalósítani. Ennek a kettős, ám lényegében összefüggő és összetartozó tevékenységnek megfelelően különböztették meg eredetileg a vállalkozás irányítói, fő előmozdítói és pártfogói, Györfi Sándor és Fekete J. József a színházi tevékenységet folytató Berta Ferenc Zsebszínházat és az irodalmi esteket, műsorokat és egyben kiállításokat, avagy a későbbiekben *Találkozásokat* megrendező, valójában kísérő tevékenységként létrejött, ám egyre sikeresebbé váló *Zsebszínpadot*. Ez utóbbiról vallott elképzeléseit és terveit Fekete J. József a következőképpen fogalmazta meg: „Jelszavunk: figyeljünk egymásra, ne sikkadjanak el azok az értékek, amelyek környékünkön születnek, a programunk is ezt kívánja tükrözni. Azokat a szerzőket kívánjuk vendégül látni, akik vidékünkön fejtik ki tevékenységüket, de azokat is, akik a vajdasági kultúrában jeleskednek.” (Hajnal 2002 [2]: 11)

A Berta Ferenc Zsebszínpad az első irodalmi estjét 2001. november 27-én, keddi napon, 18 órai kezdettel a zombori rokkant nyugdíjasok klubhelyiségében, a

¹¹ Előadásukat másnap, 11-én a szilágyi József Attila Művelődési Egyesület *A gyereket a gólya hozza* című Tóth Miklós-vígjáték követte volna Csernai Buják Szilvia és Kővári Erzsébet rendezésében, az előadás azonban betegség miatt elmaradt. 12-én a bezdáni műkedvelők *A munka és a család* című darabot adták elő Pfaff Mihály rendezésében. Kiemelendő, hogy a Bezdáni Színházi Napokon 18-án a közönség a szabadkai Népkör Barácius Zoltán által rendezett Karinthy-összeállítását tekinthette meg, majd még ugyanezen a napon szintén a Népkör műkedvelői mutatták be *Az igazság pillanata* című zenés vígjátékot Takács Tibor rendezésében. 19-én a péterréveiket adták elő *A Noszty fiú esete Tóth Marival* című darabot Kulcsár Bosnyák Mária rendezésében.

Petar Bojović körút 12-es szám alatt tartotta meg. Vendége a bezdáni születésű, Bácskertesén (Kupuszinán) élő Bence Erika írónő, az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének tanársegédje volt, aki a 2001-ben megjelent, *Ibolya utca* című, első szépirodalmi művével mutatkozott be. A valamivel több mint egyórás est házigazdája Györfi Sándor és Fekete J. József volt, a műsort Fekete J. József vezette. A kötetet Bordás Győző, a Forum Könyvkiadó főszerkesztője méltatta, Györfi Klára pedig szemelvényeket olvasott fel a könyvből. A rendezvényen részt vett továbbá Fehér Kálmán író, valamint zenei betétekkel fellépett Szlákó Angéla, Szlákó József és Purda Dániel. Az est keretében megvásárolhatók voltak a Forum Könyvkiadó és a zombori Lila's Könyvesbolt által kínált kötetek. Összegzőként elmondható, hogy a Zsebszínpad által megrendezett első irodalmi estre, amelyen összesen 9 személy lépett fel, 76 néző volt kíváncsi.

A Berta Ferenc Zsebszínpad második irodalmi estjét 2002. január 29-én, tehát ismételten keddi napon, 17 órai kezdettel, a nagy érdeklődésre való tekintettel azonban már a Magyar Polgári Kaszinó nagytermében tartotta meg. Az irodalmi est kezdete előtt a Kaszinó kistermében Fekete J. József megnyitotta az Aracs-díjas Cirkl Rudolf műkedvelő festő képzőművészeti kiállítását, majd pedig a megjelent, összesen 225 érdeklődő Faragó Árpád színházi közíró és színész *Elfelejtett arcok, emberek* című, 2001. évi könyvével ismerkedhetett meg. Az est házigazdája ismét Györfi Sándor és Fekete J. József, Faragó Árpád beszélgetőtársa pedig Fekete J. József volt. Fellépett továbbá Franyó Zsuzsanna, Gyurcsics Erzsébet, Kaszás Éva és Süveges Eta. A közönség soraiban foglalt helyet Hajnal Jenő, Horváth Ódry Márta, Kartag Nándor és az Újvidéki Televízió munkatársai, valamint Szabó István, megjelent továbbá Berta Fábián, a Zsebszínház névadójának fia, Berta Nándor, Berta Ferencné és Berta Izabella. Györfi Sándor a színjátszásért folytatott állhatatos küzdelem elismeréseként a Zsebszínház emléklapjával ajándékozta meg Berta Fábiánt, Faragó Árpádot, Szabó Istvánt és Zsilli Gizellát, míg a rendezvényre szintén meghívott, azonban megjelenni nem tudó Barácius Zoltánnak és Koncz Istvánnak utólag juttatták el a kiérdemelt jutalmat. Az irodalmi esten ez alkalommal is fellépett Szlákó József és együttese. A rendezvény végén Faragó Árpád dedikálta könyvét.

A következő, február 26-án, kedden 18 órai kezdettel, ismételten a rokkant nyugdíjasok zombori klubjában megtartott rendezvény nem irodalmi est, hanem koncert volt. Ekkor lépett fel első alkalommal a nyilvánosság előtt az Égő Körtefán Lóci az Űrbe Repül elnevezésű zenekar a Beke Róbert Lőrinc (ének, gitár), Csillag László (ének), Kőműves Zoltán (vadászkürt, gitár, ének), Sztolitsity Borisz (billentyűsök) és Sztrikovics Oszkár (ütősök) felállásban. Az együttes elődje Beke-Kőműves duó néven tűnt fel az énekelt versek hatodik zentai fesztiválján. Talán ez okozhatta, hogy az időközben öttagúvá gyarapodott formációt a rendezvényt bejelentő híradások és újságcikkek nagyobbára az énekelt versek műfajával jegyezték el, aminek vitathatóságára a zenekar vezetője, Beke Róbert Lőrinc a koncert elején és a későbbi beszélgetés folyamán is rámutatott. Az előadott zeneszámok valóban más hatást keltettek, s inkább a posztprogresszív jelzővel voltak illelhetőek. A koncerten 62 hallgató jelent meg. A rendezvényt Fekete J. József jegyezte házigazdaként.

Március 26-án dr. Bori Imre akadémikus vendégeskedett a Berta Ferenc Zsebszínpad „*Akiket mindig cserben hagytak*” címen meghirdetett irodalmi estjén. A rendezvényt szintén a Petar Bojović körút 12-es szám alatti klubhelyiségben tartották meg. Az összejeövetel aktualitását és zombori kötődéseit erősítette, hogy Bori Imre

néhány nappal korábban tartotta meg a városhoz több szállal (zombori iskolaévei, Zomborban megszerzett gimnáziumi érettségije által) is kötődő Szenteleky Kornélról szóló székfoglaló előadását a Magyar Tudományos Akadémián. A szintén fellépőként megjelent további vendégek, Fekete J. József irodalomkritikus, Bence Erika magiszter és Bordás Győző magiszter Bori Imre *Ember, táj, történelem* című délvidéki olvasókönyvét mutatták be. Gyurcsics Erzsébet színművésznő izelítőként a bácskerteszi (kupuszini) Szent Miska-legendáról szóló történetet olvasta fel a könyvből. Az est zenei aláfestéséről Szlákó Józsefnek az immár Story néven fellépő együttese gondoskodott. A házigazda és műsorvezető Fekete J. József volt. A rendezvényre 70 néző volt kíváncsi.

Április 30-án Szabó István sokoldalú, többek között rendezéssel, színésszettel, énekléssel, írással és festésszettel foglalkozó művész járt a Zsebszínpadnak a Kaszinóban megrendezett, ez alkalommal 142 nézőt mozgósító (irodalmi) estjén. Szabó István pályatársainak, Baranovszky Editnek, Göncő Károlynak, Koncz Istvánnak (írói álnévén: Weiss Zoltánnak) és Molcer Mátyásnak a közreműködésével háromkötetes, *Emlékmorzsák* című művével mutatkozott be. A Kaszinóban továbbá kiállítás nyílt a magyar színészvilág ismert személyiségeinek Szabó István által elkészített portréiból. A bemutatott könyv témájához kapcsolódó kiállítást az est házigazdájának szerepét is magára vállaló Koncz István amatőr rendező, a magyarkanizsai amatőr színház vezető egyénisége nyitotta meg. A rendezvényen Szabó István két énekszámot is előadott. Zenei betétekről továbbá immár hagyományosnak számító módon a Szlákó József által vezetett Story együttes is gondoskodott.

Május 10-én, egy nappal Herceg János akadémikus író születésének 93. évfordulója előtt a Berta Ferenc Zsebszínház megemlékezést szervezett az 1995-ben Zomborban elhunyt írónak a városi Szent Rókus temetőben lévő sírjánál. Fekete J. József megemlékező beszédében többek között Herceg életének és életművének bácskai vonatkozásaira, illetve jellemvonásaira mutatott rá. Ezt követően Győrfi Klára egy részletet olvasott fel Herceg a *Bácska mint irodalmi nevelő* című önvallomásából, majd pedig David Kecmannak a zombori íróközösség nevében elhangzott szavait hallgathatták meg a jelenlévők. A zuhogó esőben megtartott megemlékezésen a Berta Ferenc Zsebszínházat, a Herceg János Diáksegélyező Egyesületet, a doroszlói Móricz Zsigmond Magyar Művelődési Egyesület IRO-M Szakcsoportját és a zombori Petőfi Sándor Művelődési Egyesület Műemlékvédő Szakcsoportját képviselő személyek jelentek meg. A Berta Ferenc Zsebszínház vezetősége a megemlékezésen nyilvánosan bejelentette, hogy a továbbiakban gondoskodni kíván Herceg János sírhelyének karbantartásáról.

A Zsebszínpad 6. irodalmi estjét május 28-án *Írásfalva* címen tartotta meg a Kaszinó nagytermében. Ezúttal Nagy Farkas Dudás Erika és Sáfrány Attila kishegyesi írók voltak a 112 érdeklődőt mozgósító rendezvény vendégei. A szerzőkkel folytatott beszélgetés előtt Fekete J. József a Kaszinó kistermében megnyitotta a zombori Testvériség-egység Általános Iskolában dolgozó Csáti Márta tanárnő által vezetett, gyermekekkel foglalkozó, Színek szárnyán képzőművészeti szakcsoport kiállítását. A kiállításon Bodor Bence, Cifra Mónika, Corn Emília, Drobin Tamara, Engusz Mónika, Fridrik Klára, Fürsztner Renáta, Holpert Árpád, Király Árpád, Kolundzsity Maja, Novák Noémi, Szilágyi Albert, Verli Melinda és Vranić Regina mutatta be munkáit. A Kishegyesről érkezett szerzőkkel, Nagy Farkas Dudás Erikával és Sáfrány

Attilával a házigazda, Fekete J. József beszélgetett. A vendégeken kívül Györfi Klára és Györfi Sándor is felolvasott néhány részletet *Írásfalva* lakóinak szövegeiből.

Az első, 2001/2002-es évad utolsó irodalmi rendezvényét *Szomjas esők* címmel június 25-én és az immár hagyományosnak számító helyszínén, a Kaszinó nagytermében tartotta meg a Berta Ferenc Zsebszínpad. Az est vendégei B. Horváth István és Esnag József bajai költők voltak. A szintén meghívott Radics Zoltán költő egyéb hivatásbeli elfoglaltságai miatt sajnos nem vehetett részt a rendezvényen. A vendégek bemutatkozása előtt Fekete J. József a Kaszinó kistermében megnyitotta a Zsilli Gizella műkedvelő festő és több díjjal kitüntetett amatőr színházi rendező képeiből összeállított kiállítást. A költők alkotásaiból Györfi Klára és Györfi Sándor olvasott fel ízelítőt. B. Horváth István és Esnag József többek között Zomborhoz és Bácskához fűződő viszonyukról is szót ejtettek. Mindketten felléptek már Vajdaságban, továbbá mindketten publikáltak már vajdasági folyóiratban. Az irodalmi esten a Story zenekar is fellépett. A rendezvény iránt ismételen nagy érdeklődés nyilvánult meg, ugyanis 133 érdeklődő látogatott ekkor el ekkor a Kaszinóba.

Az irodalmi rendezvényt követően Fekete J. József és Györfi Sándor a lezárult évad összegzését, eredményeit és tanulságait sajtótájékoztató keretében ismertette. Fekete J. József, a Berta Ferenc Zsebszínház elnöke a lezajlott, összesen hét, főleg irodalmi estről és a jövőbeli tervekről a következőképpen szolt: „Ezek kis polgári összejövetelek, s az sem baj, ha a két szót egybeolvassuk, mert ez a réteg az, amely hajlandó kimozdulni otthonából, nem nézi le a fellépőt, s elfogadja a »nem nyakkendős« műsort. Minden alkalommal igyekszünk kiállítást is rendezni, s a tánczenei kíséret is a könnyedséget, a szórakoztatást szolgálja. Vendégeink között volt akadémikus és olyan író is, aki még nem jelentetett meg kötetet. A havonta megrendezésre kerülő irodalmi estekkel és kiállításokkal azt szeretnénk elérni, hogy a fiatalokat az írott és kimondott szó megbecsülésére neveljük és nem utolsósorban ide szoktassuk a zombori magyarok székházába. Ősztől nemcsak a megjelenésben látjuk majd a fiatalok edukációját, hanem fel szeretnénk léptetni a tehetséges középiskolásokat, hogy legyen majd, aki tovább viszi azt, amit egyesek már ötven éve művelnek.” (Fridrik Cirkl 2002: 3).

A Berta Ferenc Zsebszínpadnak a 2001/2002-es évadban megrendezett irodalmi estjeiről a szervezők által készített sematikus táblázat:

Dátum	Vendég	Szak.	Kiállító	Szak.	Házigazda	Nézőszám	Fellépők	Megjelent írott sajtó
2001. XI. 27.	Bence Erika	író			Györfi Sándor, Fekete J. József	76	9	6
2002. I. 29.	Faragó Árpád	színész, író	Cirkl Rudolf	Festő	Györfi Sándor, Fekete J. József	225	12	8
2002. II. 26.	Égő Körtefán Lóci az Urbe Repül	zenész, együttes			Fekete J. József	62	5	4

2002. III. 26.	Dr. Bori Imre	író, akadémikus			Fekete J. József	70	10	5
2002. IV. 30.	Szabó István	tanár, színész, rendező, író	Szabó István	grafika, portrék	Koncz István	142	12	7
2002. V. 28.	“Írásfalva” Nagy Farkas Dudás Erika, Sáfrány Attila	író, író- költő	“Színek szárnyán ” képzőm ű-vészeseti szakcsop ort	festmés- nyek	Fekete J. József	112	14	5
2002. VI. 25.	- Szomjas esők - B. Horváth István Esnagy József	költő	Zsilli Gizella	festmés- nyek	Fekete J. József	133	9	3

Források

1. A tanulmány megírásának elsődleges forrását a Berta Ferenc Zsebszínház vezetősége által készített feljegyzések, meghívók, újságcikkek és különböző egyéb dokumentumok alkották.
2. Alapszabályzat (2001): A nyugat-bácskai Berta Ferenc Zsebszínház Alapszabályzata. Publikálatlan dokumentum
3. Barácius Zoltán (2002): Elindult a hatos fogat. *Hét Nap* 2002. július 3., 18.
4. Faragó Árpád (2002): Zsebszínházi Kaméleon. Az alig egy éve alakult Berta Ferenc színház sikeres bemutatójáról. *Magyar Szó* 2002. június 27., 10.
5. Fridrik Cirkli Zsuzsanna (2001): Zsebszínház sekély zsebbel, nagy elképzelésekkel. *Dunatáj* 2001. december 5., 3.
6. Fridrik Cirkli Zsuzsanna (2002): Évadzárás a Berta Ferenc Zsebszínházban. Bajai költők bemutatkozása. Évadzáró összegzés és jövőbeni tervek. A Zsebszínház sajtótájékoztatójáról. *Dunatáj* 2002. július 3., 3.
7. Hajnal Árpád (2002 [1]): Polgármesterek támogatását kérik. A Berta Ferenc Zsebszínház segélykiáltása. *Magyar Szó* 2002. május 17., 13.
8. Hajnal Árpád (2002 [2]): Mi köze a zombori magyarságnak a Népszínházhoz? Évadzárót tartott a Berta Ferenc Zsebszínház. *Magyar Szó* 2002. július 3., 11.

DOKUMENTUMTÁR

OKTATÓK KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGE

BALAŽEVIĆ ÉVA magiszter, egyetemi docens

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- A Tehetség szolgálatában, 1. Nemzetközi tehetséggondozó konferencia, Magyarkanizsa, 2009. március 23. Téma: A gyermek zenei képességeinek fejlesztése az általános iskola alsó tagozataiban.
- Medjunarodna konferencija Kreativni pristup osposobljavanju učitelja, Požega, Horvát Köztársaság, 2009. szeptember 28–30., Téma: Kreativnost u nastavi- učitelji i organizacija kreativnih aktivnosti u nastavi muzičke culture.
- Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, Szabadka, 2009. szeptember 17–19. Téma: A zenei nevelés hatása a személyiség fejlődésére.
- A tanítók akkreditált továbbképzése 2009. január 5.-én, Szabadka, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 2009. január 16.-án, Magyarkanizsa. Téma: A zene mint hatékony nevelési eszköz.

BEKE OTTÓ tanársegéd-gyakornok

ÖSZTÖNDÍJ

- MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíjprogram

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG (PROJEKTUM)

- Moholy-Nagy Médiumkutató Műhely: A vajdasági magyar irodalom interkulturális kontextualizációja

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, 2009. szeptember 17–19., Szabadka (Az előadás címe: Az olvasás temporalitása mint a játék lehetősége)
- Határtalan irodalom, 2009. november 26., Budapest (Az előadás címe: Vajdasági emlék-montázs)
- Hogyan olvassuk Herceg Jánost a 21. században?, 2009. május 26., Zombor (Az előadás címe: Egy értelmezés heveny lefolyása)
- Zene - beszéd - irodalom, 2009. szeptember 28., Szabadka (Az előadás címe: A szupraszegmentális elemek sámánútja)

- Centrum-periféria program, nyári Phd-egyetem, 2009. augusztus 23–31., Pécs (Az előadás címe: Tudás a digitális térben)

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Mesék, amelyek rosszul végződnek. In: Csányi Erzsébet szerk. 2009. Csáth-járó át-járó. Csáth Géza, az irodalmi és pszichológiai diszkurzusok metszéspontja. Kontextus könyvek 3. Újvidék: Bölcsészettudományi Kar-Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium. 127–133.
- Az olvasás temporalitása mint a játék lehetősége. In: Bene Annamária szerk. 2009. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban I. Általános kérdések. Újvidék-Szabadka: Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar. 165–171.
- Mészöly Miklós: Pontos történetek, útközben. In: Bene Annamária szerk. 2009. Évkönyv 2008. Újvidék–Szabadka: Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar. 71–83.
- "Ki csapta össze ily konokul anatómiádat?" Sziveri János emberi hangjáról. Kilátó 2009/3: 22–23.
- Sziveri-szinopszis és irónia. Lábadi Zsombor: A lebegés iróniája. Sziveri-szinopszis, Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék, 2008. Sikoly 2009/18.: 109–115.
- Fény és véletlen. Moholy-Nagy László fotogramjairól. Kilátó 2009/16: 21.
- Egy értelmezés heveny lefolyása. Herceg Jánosról, Szentelekyről és a couleur locale-ról (részlet). Kilátó 2009/22.: 22.
- Sziveri-szinopszis és irónia. Lábadi Zsombor könyvéről. Kilátó 2009/26.: 22–23.
- Abi al-Maarri és a posztalkímia. Nettitia K. Froese: Lemúria legtetetjén. A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet honlapja. <http://www.vmmi.org/index.php?ShowObject=konyv&id=53>
- Abi al-Maarri és a posztalkímia. Nettitia K. Froese: Lemúria legtetetjén. zEtna-Basilicus, Zetna, 2009. Kilátó 2009/36.: 24.
- Civilizáció és vadon. Vár Ucca Műhely 2009/1.: 37–41.
- A szupraszegmentális elemek sámánútja. Kilátó 2009/42.: 22.
- "Halott költők verseit maszatom". Kilátó 2009/46.: 24–25.

DR. BENE ANNAMÁRIA egyetemi docens

ÖSZTÖNDÍJ

- Fulbright Research Grant, Department of Linguistics, UCSD, San Diego, Egyesült Államok, 2008. szeptember 15.-2009. január 14.

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- 2009. szeptember 3-6.: Fourth Annual Meeting of the Slavic Linguistic Society. Zadar, Horvátország;

- 2009. október 31–november 1.: III Congrès Linguistique appliquée aujourd'hui: entre la théorie et la pratique. Bölcsészettudományi Kar, Újvidék;
- 2009. december 1.: Fifth International Interdisciplinary Symposium Susret kultura-Encounter of Cultures. Bölcsészettudományi Kar, Újvidék.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Bene, Annamária 2009. What is really the function of the verbal particle in Hungarian. *Suvremena lingvistika* 35:(68) pp. 207–220.;
- Bene Annamária 2009. A vajdasági magyar középiskolai tanulók kognitív kompetenciavizsgálata. In: Hózsá Éva–Horváth Futó Hargita szerk. 2009. Világmodellálás: Kód-irodalom-kultúra-régió IV. Újvidék, Bölcsészettudományi Kar. 37–49.;
- Bene Annamária 2009. Analitikus és szintetikus múlt idejű igealakok az ezópusi mesék két magyar fordításában. In: Bene Annamária szerk. *Évkönyv 2008. Szabadka–Újvidék*, Forum Könyvkiadó–Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar. 29–41.

SZERKESZTÉSEK

- Bene Annamária (szerk.) 2009. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban I. Általános kérdések–(anya)nyelvi oktatás. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar. 263 p.;
- Bene Annamária (szerk.) 2009. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban II. A tehetséggondozástól az élethosszig tartó tanulásig. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar. 294 p.;
- Bene Annamária (szerk.) 2009. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban III. Integrálás, felzárkóztatás, esélyegyenlőség. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar. 355 p.;
- Bene Annamária (szerk.) 2009. *Évkönyv 2008. Szabadka: Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar.* 269 p.

FORDÍTÁS

- Францишковић, Драгана 2009. Збирка текстова и задатака из српског језика. Суботица–Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Учитељски факултет на наставном језику. 108 стр.

DR. BOGNER ISTVÁN egyetemi rendes tanár

KITÜNTETÉS

- Pedagógus emlékérem

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Futur I und II. In:Hentschel, Elke/Vogel, Petra (2009): Deutsche Morphologie. Berlin New York. S. 96–112.

CSAPÓ MÓNIKA tanársegéd

SZAKMAI ELŐMENTEL

- 2009. szeptemberétől a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskolájának doktorandusz hallgatója
- 2009. november 10-től tanársegéd a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon pedagógiai tudományok területén

ÖSZTÖNDÍJ

- 2009. szeptembere A Magyar Köztársaság Oktatási és Kulturális Minisztériuma és a Balassa Intézet Határon Túli Magyar Ösztöndíja

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Az esélyegyenlőség a felzárkóztatás és továbbképzés viszonylatában, Szabadka, Szerbia, 2009. szeptember 17–19. A lifelong learning értelmezésének lehetőségei, avagy esélyteremtés egy életen át
- Csapó Mónika–Ivanović Josip 2009. A tanítóképzés jövőjének feltételei. In: A tanítóképzés jövőképe. A II. nemzetközi tudományos konferencián elhangzott munkák gyűjteménye, 463–472.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Csapó Mónika–Ivanović Josip 2009. A lifelong learning értelmezésének lehetőségei, avagy esélyteremtés egy életen át. In: Az esélyegyenlőség és felzárkóztatás vetületei az oktatásban II. A tehetséggondozástól az élethosszig tartó tanuláshoz 243–257.

EGYÉB

- MindenGyerek Konferencia, Budapest, Magyarország, 2009. január 19–21. Akkreditált továbbképzési program

DR. CZÉKUS GÉZA egyetemi rendes tanár, dékánhelyettes

ÖSZTÖNDÍJ

- MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíj Program, két hónap

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- A tehetségek szolgálatában, Magyarkanizsa, 2009. március 23.
- Instruction and the Bologna Process, Szabadka, 2009. május 15–16.
- Kongres Antropološkog društva Srbije, Prolom banja, 2009. június 1–4.
- Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, Szabadka, 2009. szeptember 17–19.
- Módszertani kultúra és pedagógiai eredményesség a XXI. században, Baja, 2009. november 19–20.
- Aktuelni problemi vezani za obrazovanje i vaspitanje na jeziku manjine, akkreditált továbbképzés a tanítók számára, Szabadka, 2009. január 9. Kanizsa, 2009. január 17.
- Charles Darwin napok, Szabadka, 2009. október 12.
- Egyenlő esély minden tanuló számára és a korszerű oktatás. Akkreditált továbbképző program, Magyarkanizsa, 2009. december 5.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Czékus Géza–Horák Rita 2009. A tehetséggondozás lehetőségei kisiskolás korban különös tekintettel a gyerekek önálló aktivitására. In: Varjú Potrebić Tatjana, Vajda János (edit.): III. Tehetségnap. A tehetségek szolgálatában I. nemzetközi tehetséggondozó konferencia, Magyarkanizsa: Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, Zenta, 18–24.
- Cekuš Geza–Teslić Zoran 2009. Morfološke i kvantitativne karakteristike noktiju u jednom Subotičkom uzorku. Glasnik ADS 44.: 329–336.
- Czékus Géza 2009. Az iskolán kívüli iskola. In: Káich Katalin–Czékus Géza (edit.): A tanítóképzés jövőképe. A II. nemzetközi tudományos konferencián elhangzott munkák gyűjteménye. Szabadka: Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 83–91.
- Czékus Géza–Horák Rita 2009: Anyanyelvpolás a környezetünk és a természet és társadalomórákon. In: Bene (edit.): Az esélyegyenlőség és felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Újvidék: Forum Könyvkiadó, Szabadka: Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 219–226.
- Cekuš Geza 2009: The role of the Graveyard in the Environment protection. In: Belij Srđan (edit.) Zaštita prirode. Beograd, Journal of Institute for nature Conservation of Serbia, 60/1–2: 635–640.
- Cekuš Gerza–Horak Rita 2009. Položaj prirodnih nauka u obrazovanju učitelja. In: Hilčenko, Slavoljub (edit): Nastava i Bolonjski proces. Zbornik radova sa 2. međunarodne interdisciplinarnе stručno-naučne konferencije. Subotica, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača, 55–61.

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Drugi simpozijum Ivo Andrić u evropskom kontekstu, Institut za slavistiku, Univerzitet u Gracu, 17–19. oktobar 2009.
- Poticanje stvaralaštva u odgoju i obrazovanju. Kreativni pristup osposobljavanju učitelja, Učiteljski fakultet u Osijeku, 28–30. septembar 2009.
- I međunarodna konferencija o negovanju talenata, Kanjiža, 23. mart 2009.
- Savremeni trenutak u književnosti za decu, Učiteljski fakultet Vranje, septembar 2009.
- Jednakost šansi kao rezultat integracije u obrazovanju, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, 17–19. septembar, Subotica
- Jednaka šansa svim učenicima i savremena nastava, Akreditovan seminar za prosvetne radnike, br. 636, Društvo prosvetnih radnika Kanjiže, Kanjiža, 28. novembar 2009. Tema: Modifikovanje metodičkih modela u nastavi književnosti

MEGJELENT KÖNYVEK

- Збирка текстова и задатака из српског језика (2009), Учитељски факултет на мађарском наставном језику, Суботица

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Francišković, Dragana (2009): Struktura i tok nastavnog procesa kao polazište za kreativan pristup u nastavi književnosti, Zbornik radova sa I međunarodne konferencije o negovanju talenata, Kanjiža, str. 89–103
- Francišković, Dragana (2009): Planiranje i programiranje u nastavi srpskog jezika i književnosti, Zbornik radova sa Međunarodne konferencije Jednakost šansi kao rezultat integracije u obrazovanju, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Subotica, str. 124–138.
- Francišković, Dragana (2009): Oskar Vajld: Sebični džin(scenario za kreativnu radionicu baziranu na integraciono-korelacionim postupcima), Poticanje stvaralaštva u odgoju i obrazovanju, Knjiga radova, Učiteljski fakultet u Osijeku, Osijek-Zagreb, str. 220–227.
- Francišković, Dragana (2009): Metodička oblikovanost čitanke u nastavi srpskog jezika i književnosti, Zbornik radova sa konferencije Savremeni trenutak u književnosti za decu, Učiteljski fakultet, Vranje

DR. GÁBRITY MOLNÁR IRÉN egyetemi rendes tanár

VENDÉGTANÁR

- Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógiai Karán (Régió- és országtanulmányok (Szerbia) specializáló kurzus

KITÜNTETÉS

- Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága (Budapest) Arany János Kiemelkedő Tudományos Teljesítményért-díj

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG (PROJEKTUM)

- 1) External evaluation of the SER 032 project calls THE INCLUSION OF ROMA PUPILS IN SECONDARY SCHOOLS IN A VOJVODINA, Host institution: Roma Education Fund ("REF") Baarerstrasse12, CH 6300 ZUG, SWITZERLAND – 2009
- 2) Strukturne karakteristike i potencijali razvoja ljudskih resursa vezano za proces pridruživanja EU u severnom delu Autonomne pokrajine Vojvodine. Kutatáskoordinátor Regionális Tudományi Társaság (Szabadka), Vajdasági Autonóm Tartomány, Stručna služba za realizaciju Programa privrednog razvoja AP Vojvodine i Centra za Strateško ekonomska istraživanja "Vojvodina CESS" Novi Sad. Támogató Osztrák Fejlesztési Agenció/Austrijska agencija za razvoj ("ADA") Bécs. 2009-2010.

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Tehetséges tanár a tehetséggondozás szolgálatában, előadás a Tehetség Napja 2009. alkalmából A tehetségek szolgálatában I. Nemzetközi Tehetséggondozó Konferencián. Magyarkanizsa, 2009. március 23. Publikálva: A tehetségek szolgálatában, I. nemzetközi tehetséggondozó konferencia, III. tehetség nap/III dan talenata, Kiadó: Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, Zenta, 2009. pp. 52–60.
- Dr. Somogyi Sándor, Dr. Gábrity Molnár Irén: Az életminőség néhány jellemzője Vajdaság északi részén (Some Characteristic of the Quality of Life in the North Vajdaság), II Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia: Regionális fejlődés és életminőség (Regional development and quality of life), Kaposvári Egyetem, Kaposvár, Hungary, 2009. 04. 2–3.
- Vajdasági karrierépítés – ifjúságunk oktatása és esélyei előadás az Eszményektől a kompetenciák felé, Világkockázati társadalom – ifjúság – ifjúságpolitika – új kihívások című tudományos konferencián. Szervezők: Európai Ifjúsági kutató-, Szervezetfejlesztő és Kommunikációs Központ (EIKKA), a SETUP Alapítvány, a Belvedere Meridionale Alapítvány, a Nemzeti Civil Alapprogram, valamint a SZTE Alkalmazott Humántudományi

- Intézete támogatásával SZTE Tanulmányi és Információs Központ Szeged, 2009. április 4.
- Új együttműködések az Európai Unió határtérségeiben - Szerbia és a Nyugat-Balkán változásban – előadás, az Új együttműködések az Európai Unió határtérségeiben nemzetközi konferencián, az „Esély a Stabilitásra” Közalapítvány szervezésében, Szeged Városháza, 2009. június 19.
 - A vajdasági magyarok migrációs motívumai, előadás a „Vándorló kisebbségek. Etnikai migrációs folyamatok Közép-Európában – történeti és jelenkori metszetben” c. konferencián, a Magyar Szociológiai Társaság Etnikai Kisebbségkutató Szakosztálya és a Pécsi Akadémiai Bizottság Kisebbségkutató Munkabizottsága szervezésében, Pécs, 2009. november 6–7.
 - A 90-es években lezajlott balkáni válság okozta változás a Vajdaság népességének magatartásában. A Magyar Szociológia Társaság 2009. évi konferenciája: Változás.Válság.Váltás.Hu. Debreceni Egyetem, Debrecen. 2009. november 13–14.
 - Képzetté a jövő (társelőadó: Veréb-Miskolci Zsófia), A Kárpát-medencei regionalizmus útján nemzetközi konferencia; Társzervezők: Magyarságkutató Tudományos Társaság, Regionális Tudományi Társaság, Szabadka, 2009. 03. 06.
 - Továbbképzési esélyek a kisebbségi létben – A vajdasági magyarok esélyegyenlőségének példáján, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, című nemzetközi tudományos konferencián (előadó, tudományos programbizottság tagja, szekcióvezető), Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka. 2009. szeptember 17–19.
 - Képzési lehetőségek kisebbségi létben, előadás a Kanadai Rákóczi Családi Kör – Délvidéki találkozásán? A kisebbségi lét előnyei és hátrányai – Magyar Ház, Szabadka, 2009. március 20–22.
 - Magyar közoktatási intézmények részvétele a felnőttoktatásban, előadás az Esélyt adó felnőttképzés című konferencián, Cnesa Oktatási és Művelődési Intézmény szervezésében, Művészetek Háza, Magyarokanizsa, Pannon-forrás hálózatépítés Vajdaságban, Publikáció: Grafoprodukt, Szabadka. 2009. (pp. 7–19.) 2009. március 28.
 - Talentovan pedagog u službi otkrivanja talenta, A tehetséges tanár a tehetségek felfedezésének szolgálatában – előadás két nyelven a Szervó Mihály Általános Iskola tanárai számára. Muzslya-Nagybecskerek, 2009. április 3.
 - A vajdasági magyarok médiafogyasztása – előadás, A magyar nyelvű televíziózás jelene és jövője Magyarországon és határon túl című médiakonferencián, a Magyar Nemzeti Tanács és a Sodalitas Alapítvány szervezésében, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka. 2009. május 15.
 - Fórum a regionális tudomány jövőjéről a Kárpát-medencében, Vajdasági helyzetkép, az MTA Regionális Kutatások Központja alapításának 25. évfordulója: Regionális tudomány és településpolitikai gyakorlat a Kárpát-medencében. Pécs. 2009. június 25–26.

- DARFT Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács (Dr. Kozma József Elnök) munkacsoport-megbeszélés: Kezdeményezések határokon átívelő innovációs és kulturális klaszterek létrehozására. Szeged: 2009. augusztus 11.
- Tehetségpontok a tehetségeknek Vajdaságban - rejtett tartalékaink, előadás Tehetségpont alapítóinak tanácskozásán, a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar dísztermében Sólyom László Köztársasági Elnök jelenlétében, Szabadka. 2009. december 10.

MEGJELENT KÖNYVEK

- Évkönyv 2008, Szerk: PhD Somogyi Sándor és Dr. Gábrity Molnár Irén, Kiadó: Regionális Tudományi Társaság, Szabadka, 2009. p. 256.
- Könyvfejezetek: Somogyi Sándor, Gábrity Molnár Irén: Az életminőség néhány jellemzője Vajdaság északi részén. pp. 27-46.;
- Gábrity Molnár Irén: Képzési igények és kínálatok térszerkezete. pp. 223–248.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Gábrity Molnár Irén: Kisebbségi autonómia-törekvések a Vajdaságban (a tartomány új alapokmányának tükrében), In: Kisebbségi autonómia-törekvések Közép-Európában – a múltban és a jelenben” c. konferenciakötet, Kiadó: BD Stúdió, Pécs, 2009. pp. 117–129.
- Gábrity Molnár Irén: Tehetséges tanár a tehetséggondozás szolgálatában, In: A tehetségek szolgálatában, I. nemzetközi tehetséggondozó konferencia, III. tehetség nap/III dan talenata, Kiadó: Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, Zenta, 2009. pp. 52–60.
- Gábrity Molnár Irén: Magyar közoktatási intézmények részvétele a vajdasági felnőttoktatásban, In: Esélyt adó felnőttképzés-konferenciakötet (Magyarkanizsa, 2009. 03. 28), Pannon-forrás hálózatépítés Vajdaságban, Kiadó: Grafoprodukt, Szabadka, 2009. pp. 7–19.
- Gábrity Molnár Irén: A felsőoktatás reformja és a bolognai elvek, In: Felsőoktatási tájékoztató 2009/10, nyomtatott és CD formátumban, Kiadó: VAMADISz, Szabadka-Újvidék, pp. 4–20.
- Gábrity Molnár Irén: Az oktatás és identitás, In: Új Kép – pedagógusok és szülők folyóirata, Kiadó: Vajdasági Módszertani Központ Szabadka, 2009/1-2 szám, pp. 15–18. <http://www.ujkep.net/index.html> (2009. február 19.)
- Gábrity Molnár Irén: Oktatási reformfolyamatok Szerbiában, In.: A tanítóképzés jövőképe, II. nemzetközi tudományos konferencián elhangzott munkák gyűjteménye (2008. szept. 18-20), Kiadó: Forum Könyvkiadó, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009. pp. 433–442.
- Gábrity Molnár Irén: Továbbképzési esélyek a kisebbségi létben – A vajdasági magyarok esélyegyenlőségének példáján, In.: Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, I. Általános kérdések (anya)nyelvi

- oktatás; Kiadó: Forum Könyvkiadó, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009. pp. 15–25.
- Somogyi Sándor – Gábrity Molnár Irén: Elégedettség – elégedetlenség néhány jellemzője Vajdaság északi részén, Some Characteristic of Satisfaction und Dissatisfaction in the North Vajdaság; The Central European Journal of Regional Development and Tourism (CEJRDT); ISSN 1821-2506, Vol. 1 Issue 1, 2009. pp. 122–155. Online published: <http://www2.zf.jcu.cz/public/projects/cejrdt/index.php>
 - Gábrity Molnár Irén: Oktatásszervezés a Vajdaságban. In.: Kultúra és Közösség, művelődéstörténeti folyóirat, III.folyam, XIII. évf. 2009 II. szám - Andragógia; Szerk.: MTA Szociológia Kutatóintézet, (Főszerk: Tábori Tímea), Kiadó: Új Mandátum Lap- és Könyvkiadó, Budapest, pp. 45–56.
 - Gábrity Molnár Irén: A vajdasági magyarok és az EU, In: Közép-Európai Közlemények - Történések, geográfusok és regionalisták folyóirata, (Főszerk. Gulyás László Szegedi Tudományegyetem), II. évf. 4-5. szám, No. 6–7. 2009/4-5. Szeged, pp. 72–79.
 - Gábrity Molnár Irén: Az oktatás és felnőttképzés szerepe a Vajdaságban, In: Nemzetiségi – Nemzeti – Európai identitás, Konferencia kiadvány (CD) a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetének kiadása, Szerkesztők: Szirmai Éva, Újvári Edit, ISBN 978-963-482-962-1 Szeged, 2009.

GRABOVÁC BEÁTA tanársegéd-gyakornok

ÖSZTÖNDÍJ

- OKM doktoranduszi ösztöndíj

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- 1st Dubrovnik Conference on Cognitive Science, Dubrovnik, 2009, 22–24 May, 2. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, Szabadka, 2009.szept. 18.
- 57. naučno-stručni skup psihologa Srbije, Palić, 27–30.05.2009., 2. Current trends in Psychology, Novi Sad, October 23-24. 2009, 3. 8. VMTDK, Szabadka, 2009.november 20–22.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Grabovac Beáta: Egynyelvű és kétnyelvű kognitív működés, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban: III. Integrálás, felzárkóztatás, esélyegyenlőség, Forum Könyvkiadó és Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009

HEGEDÚS KATALIN szakmunkatárs

SZAKMAI ELŐMENETEL

- Phd hallgató, Filológiai Kar, Belgrád

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Susret kultura, Filozofski Fakultet, Novi Sad, 2009
- KÖT (Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság) Konferencia 2009
- A Magyar Tudomány Napja A Délvidéken 2008, 2009
- Nők és a katolikus egyház (Žene i katolička crkva). Topolya, 2007.
- A keresztény tolerancia rögös útjai (Put krišćanske tolerancije). VPR összejövetel, Szabadka, 2009.
- A reformáció genfi emlékműve előtt (Ispred spomenika reformacije u Genfu). VPR összejövetel, Szabadka, 2009

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Helyem az egyházi szolgálatban (In: A kölcsönösség strukturái, Balassi Kiadó, Bp. 2002.);
- Idegen nyelvű szaknyelv az oktatásban. (In: Új Kép XII.évf. 2008. Március);
- Karl May a Skipetárok földjén (: Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, A Magyar Tudomány Napja a Délvidéken, 2008. Novi Sad, 2009.);
- Kálvin János és az ökumenizmus katolikus szemmel. (In:Ökumené 2010/1., Budapest);
- General Cultural Interactions in Karl May's Novel In the Land of Skipetars (Zbornik Radova, Novi Sad, 2010.);
- Az (In)tolerancia vajúdása. (In: A magyar Tudomány Napja a Délvidéken, 2009, Novi Sad, 2010.)

HORÁK RITA tanársegéd

ÖSZTÖNDÍJ

- Magyar Köztársaság Oktatási Minisztériuma és a Balassi Intézet által szülőföldi doktori (PhD/DLA) képzésben résztvevők tanulmányi támogatása a 2008/09-es évben

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Nastava i bolonjski procesi. Međunarodna interdisciplinarna stručno-naučna konferencija. (2009)
- Prvi međunarodni kongress. III Dan Talenata. Kanjiža. (2009)
- Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetüetei az oktatásban. Nemzetközi tudományos konferencia. Szabadka. (2009)

- Módszertani kultúra és pedagógiai eredményesség a XXI. században. VIII. Tantárgy-pedagógiai Nemzetközi Tudományos Konferencia. Baja. (2009)
- XLVIII Kongresz antropológusok társasága Szerbia és nemzetközi tanácskozás. Prolom Banja. (2009)

MEGJELENT KÖNYVEK

- Biológia, egyetemi tankönyv, 2010., e-book

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Cekuš, Geza–Horak, Rita (2009): Položaj prirodnih nauka u obrazovanju učitelja. Nastava i bolonjski proces. In: Hilčenko, Slavoljub (edit). Međunarodna interdisciplinarna stručno-naučna konferencija. Subotica, 55–61.
- Horak, Rita–Grđinić, Branislav–Cekuš, Geza (2009): Obrazovanje ekološke svesti kod budućih vaspitača i učitelja. In: Varjú Potrebčić Tatjana, Vajda János (edit.) Prvi Međunarodni kongress, III Dan taleneta, Kanjiža, 62–68.
- Cekuš, Geza–Horak Rita (2009): Mogućnosti brige o talentovanoj deci sa posebnim osvrtom na njihov samostalni rad. In: Varjú Potrebčić Tatjana, Vajda János (edit.) Prvi Međunarodni kongress, III Dan taleneta, Kanjiža, 18–24.
- Cekuš, Geza–Horak, Rita (2009): Prikaz najstarijih matičnih knjiga Subotice-biodemografska analiza. XLVIII Kongres antropológusok társasága Szerbia és nemzetközi tanácskozás. Prolom banja. Abstract, 40.
- Cekuš, Geza–Horak, Rita (2009): Učestalost karijesa u populaciji avarskog perioda iz nekropole Horgoš-Budžak. XLVIII Kongres antropológusok társasága Szerbia és nemzetközi tanácskozás. Prolom banja, 41.
- Horák, Rita (2009): A környezetvédelmi tudat kialakításának lehetőségei a természettudományok tanításakor a szerbiai és a magyarországi tanítóképzőben. In: Bene Annamária (edit.). Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Nemzetközi tudományos konferencia. Fórum könyvkiadó. Szabadka, 54–63.
- Czékus, Géza–Horák, Rita (2009): Anyanyelvápolás a környezetünk és a természet-társadalom óráin. In: Bene Annamária (edit.). Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Nemzetközi tudományos konferencia. Fórum könyvkiadó. Szabadka, 219–226.
- Czékus–Géza, Horák, Rita (2009): Az alapozó és választható természettudományi tantárgyak nyújtotta lehetőségek a tanítójelölt képzés módszertani ismereteinek bővítésében. Módszertani kultúra és pedagógiai eredményesség a XXI században. Baja. Abstract. (elektromos formában: <http://www.ejf.hu/tpkonferencia.php?http://www.ejf.hu/tpkonferencia/index.htm>)

DR. HÓZSA ÉVA egyetemi rendkívüli tanár

PROJEKTUM

- Kód, irodalom, kultúra, régió. Bölcsészettudományi Kar, Újvidék (148013D)
- Kontextus, tartományi projektum

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Eloldozó játék és kortárs vajdasági magyar dráma. 2009. június 5. = Drámaszövegek metamorfózisa. Kontaktustörténetek. Nemzetközi konferencia. Kolozsvár, Románia, 2009. június 4–7.
- Intertextuális furfang és az irodalmi felzárkóztatás elkanyarodásai a pedagógusképzésben. 2009. szeptember 18. = Az esélyegyenlőség és felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Nemzetközi konferencia. Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009. szeptember 17–19.
- Ouverture és továbbtétel = Zene – beszéd – irodalom. Projektkonferencia (a Pécsi Tudományegyetem tanárainak közreműködésével). Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium és Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009. szeptember 28.
- Az alakítás mint modell. Theodor Storm: Späte Rosen (Kései rózsák) és Csáth Géza eddig ismeretlen novellája = Az elbeszélés a 19–20. század fordulóján. (2.) Novellaelemző konferencia, Budapest, 2009. október 16.
- A magyar nyelv éve – anyanyelv-pedagógiai szekció és műhelyfoglalkozás = A Magyar Nyelvtudományi Társaság Magyar tanári Tagozata és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Szakmódszertani Központjának konferenciája, Budapest, 2009. november 28.
- A kis csend(ek) víziói (Herceg János novelláiról) = Herceg János-konferencia. Zombor, 2009. május 26.
- Zendülés, hangszerelés, kortárs „kispróza” (Retró Örkény – Tóth Krisztina: Hazaviszlek, jó?) = Témák, formák, poétikák a jelenkori magyar irodalomban. Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék, 2009. november 9.
- 2009. január 8. és 15.: Üveghegy, átlényegített szerepkör, kortárs irodalom (előadás). A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar szakmai továbbképzése Szabadkán és Magyarokánisán
- 2009. március 24.: Irodalmi találkozó: beszélgetés Tolnai Ottóval. Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
- 2009. március 26.: Szavak a társaságban. A Kosztolányi Dezső Napok vendégei: Karinthy Márton és Spiró György (szervezés és a beszélgetés vezetése), Városi Könyvtár, Szabadka
- 2009. április 23.: Könyvbemutató a Danilo Kiš-konferencia keretében: Tatjana Rosić: Mit o savršenoj biografiji. Városi Könyvtár, Szabadka
- 2009. október 24.: A vizsgatanítás mint modell (plenáris előadás: sikeres vizsgaórák bemutatása) és A hatodikos olvasókönyv néhány szövegének feldolgozása (az általános iskolai magyartanárok szekciójában). Tanári továbbképzés a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken, Újvidék

- 2009. november 20.: Szathmári István A kertész és a csók című novelláskötetének bemutatója (bevezető), Danilo Kiš Könyvesbolt, Szabadka

MEGJELENT KÖNYVEK

- A novella Vajdaságban. Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék, 2009.
- Csáth-allé (és kitérők). Összegyűjtött tanulmányok, esszék, cikkek egy életmű mozgáslehetőségeiről (1990–2009). Életjel, Szabadka, 2009.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Hova lettek a zongorák? (Herceg János novelláiról). In: Bordás Győző szerk.: A Gerard írójáról. Újraolvasva és emlékezve a száz éve született Herceg Jánosra. Forum Könyvkiadó, Újvidék, 2009, 67–75.
- Smaragd asztal(bontás), avagy van-e esély arra, hogy kilépjünk e kettős naprendszerből? In: Kisantal Tamás, Mekis D. János, P. Müller Péter, Szolláth Dávid szerk.: Thomka-symposion. Kalligram, Pozsony, 2009, 113–118.
- Eloldozó játék és kortárs vajdasági magyar dráma. In: Hózsa Éva és Horváth Futó Hargita szerk.: Világmodellálás. Kód – irodalom – kultúra – régió IV. Bölcsészettudományi Kar, Újvidék, 2009, 60–71.
- Csáth én-tűzijátéka és a Palics-álomba vezérlő (villamos)kalauzok. In: Csányi Erzsébet szerk.: Csáth-járó át-járó. Csáth Géza, az irodalmi és pszichológiai diskurzusok metszéspontja. Bölcsészettudományi Kar és Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék, 2009, 145–151.
- Lomb és átszűrődés (Előszó). In: Silling István: Herceg Jánost olvasva. Néprajzi, művelődéstörténeti tanulmányok, cikkek. Grafoprodukt, Szabadka, 2009, 5–8.
- „Stílusigény” és a szövegmonotónia elevensége. Hungarológiai Közlemények, Újvidék, 2009, 1.78–87.
- Folyóparti Én és világnagy zenekar (Verebes Ernő: Árnyak a tetőtérben). Műhely, Győr, 2009, 2., 72–73.
- Az író-figura neme (Tatjana Rosić: Mit o savršenoj biografiji. Institut za književnost i umetnost, Belgrad, 2008.). Létünk, 2009, 2., 89–92.
- Pol figure pisca (Tatjana Rosić: Mit o savršenoj biografiji. Institut za književnost i umetnost, Beograd, 2008.). Rukovet, 2009, 5–6., 48–49.
- Az irodalomtörténet mint „aparegény”. Létünk, 2009, 2., 107–109.
- A gyermekirodalom oktatásvízióinak dilemmái. In: Czékus Géza szerk.: A tanítóképzés jövőképe. A II. Nemzetközi Tudományos Konferencián elhangzott munkák gyűjteménye. Forum Könyvkiadó, Újvidék és Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009, 360–368.
- Intertextuális furfang és az irodalmi felzárkóztatás elkanyarodásai a pedagógusképzésben. In: Bene Annamária szerk.: Az esélyegyenlőség és felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Forum Könyvkiadó, Újvidék és Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009, 115–123.

HUSZÁR ELVIRA magiszter, egyetemi docens

SZAKMAI ELŐMENETEL

- Hangversenyek:
- 2009. márc. 16.: A Szabadkai Magyar Tannyelvű Egyetem kórusával.
- 2009. márc. 22.: A Szabadkai Tannyelvű Egyetem kórusával.
- 2009. május 14.: Szimfonikus zenekarral a Városháza dísztermében, műsoron: E. Lalo, F.V.Krommer, W.A.Mozart, H.Wieniawski versenyművei.
- 2009. június 8.: A Szabadkai és Szegedi szimfónikusokkal való fellépés, műsoron: Filmzene, regionális szintű premier (Gyűrűk ura, Titanic, Evita, Karib tenger kalózái, Gladiátor, Supermen, Csillagok háborúja, Jurassic park, stb.) Szólista: Sanja Tomišić.
- 2009. augusztus 31.: Városnapi koncert a Szabadkai Filharmonijával a Városháza dísztermében. Műsoron: J. Haydn: Versenymű gordonkára és zenekarra, szólista: Irena Josifovska, G. Bizet: Nyitány a Carmen c. operából. G. Bizet: Habanera a Carmen c. operából, G. Bizet: Escamillo áriája, a Carmen c. operából. Saint-Saens: Delila áriája a Sámson és Delila c. operából. A. Gota: Musica Proibita (duet). Szolisták: Paulo Lovera, bariton (Torino, Italia), Sandra Mirković mezzosopran (Nice, Franciország).
- 2009.okt.14.: A zeneiskola kamarazenekarával.
- 2009. nov. 25.: A zeneiskola kamarazenekarával és a Szabadkai Magyar Tannyelvű Egyetem kórusával.
- 2009.dec.13.: A Szabadkai Szimfonikus zenekarral való fellépés (Városháza díszterme).
- Doktori tanulmányokat folytat.

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- 2009. január, szemináriumok: Téma: A Kodály módszer gyakorlatban, Szabadka és Magyarkanizsa.
- 2009. okt. 14.: Huszár Elvira 2008-ban megjelent A Kodály módszer alapjai című könyvének bemutatója.

DR. IVANOVIĆ JOSIP egyetemi docens

SZAKMAI ELŐMENETEL

- egyetemi docens, oktatás- és tudományügyi dékánhelyettes

VENDÉGTANÁR

- Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar – Magyar nyelv és irodalom tanszék, Újvidék - Interaktív pedagógia és Didaktika;
- Újvidéki Egyetem Természettudományi-matematikai Kar, Újvidék - Pedagógia;

- Josip Juraj Strossmayer Eszéki Tudományegyetem Tanítóképző Kar, Kihelyezett tagozat Slavonski Brod, Horvátország - Pedagógia és Dokimológia

PROJEKTUM

- Znanstveni projekt: Interkulturalni kurikulum i obrazovanje na manjinskim jezicima - Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- A TEHETSÉG SZOLGÁLATÁBAN - Magyarkanizsa, Szerbia, 2009. március 23.
- KURIKULUM SUVREMENOG ODGOJA I ŠKOLE, Brijuni, Horvátország - 2009. szeptember 4–6.
- AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS A FELZÁRKÓZTATÁS VETÜLETEI AZ OKTATÁSBAN, Szabadka, Szerbia, 2009. szeptember 17–19.
- XVII. EKOLOGIJA, SPORT, FIZIČKA AKTIVNOST I ZDRAVLJE MLADIH, Novi Sad, Szerbia, 2009. október 8–10.
- HUM I HERCEGOVINA KROZ POVIJEST, Mostar, Bosznia és Hercegovina, 2009. november 5–6.
- SZAKETIKÁK IV., Pécs, Magyarország, 2009. november 12–13.
- SUSRET KULTURA, Novi Sad, Szerbia, 2009. december 1.
- TEHETSÉGGONDOZÁS EREDMÉNYEI ÉS TAPASZTALATAI, Tóthfalu, Szerbia, 2009. február 20.
- Tanítók és szaktanárok szakmai továbbképzési szemináriuma, Szabadka, 2009. január 9.: Az osztályozás szubjektív problémái.
- Tanítók és szaktanárok szakmai továbbképzési szemináriuma, Magyarkanizsa, 2009. január 17.: Az osztályozás szubjektív problémái.
- Hrvatsko akademsko društvo, Subotica, 2009. február 13.: Povezanost religioznosti, religijskog znanja i osobina ličnosti srednjoškolske mladeži.
- Meghívásos előadás a Josip Juraj Strossmayer Eszéki Tudományegyetem Tanítóképző Karának tanárai és hallgatói számára, Eszék, Horvátország, 2009. április 3.: Obrazovanje Hrvata u Republici Srbiji.
- Vajdasági Magyar Pax Romana meghívására, Bácsfeketehegy, 2009. szeptember 26.: A középiskolások vallásosságának jellegzetességei.
- Szeminárium a hitoktatók számára, Zombor, 2009. október 3.: Biblija u nastavi vjeronauka.
- Szakmai továbbképzés Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék, 2009. november 21.: Bevezetés az interaktív pedagógiába.

MEGJELENT KÖNYVEK

- Ivanović, Josip (2009): A szociológia alapfogalmai (Szociológia II.), Az Intézet tankönyvei, Szabadka: Teológiai-katekétikai Intézet. (88 old.)

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Csapó, Mónika–Ivanović, Josip (2009): A lifelong learning értelmezésének lehetőségei, avagy esélyteremtés egy életen át. In: Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban – II. a tehetséggondozástól az élethosszig tartó tanuláshoz, Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 243–258.
- Ivanović, Josip–Ivanović, Marija–Csapó, Mónika: Multikulturális környezet mint a tehetséggondozás természetes közege. In: Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban – II. a tehetséggondozástól az élethosszig tartó tanuláshoz, Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 38–51.
- Ivanović, Josip–Csapó, Mónika: A tanítóképzés jövőjének feltételei, In: A tanítóképzés jövője – A II. nemzetközi tudományos konferencián elhangzott munkák gyűjteménye Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 463–473.
- Ivanović, Josip–Ivanović, Marija: Tehetség és kreativitás a nevelés és oktatás folyamatában. In: Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Évkönyve 2008., Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 127–143.
- Ivanović, Josip A kisebbségi oktatás problémái Szerbiában. In: Pedagogus-etika – Tanulmányok az oktatás köréből, Bertók, Rózsa és társai, Pécs: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar & Ethosz, 99–107.
- Ivanović, Josip: A magyar tanítóképzés jövője Szerbiában. In: A tanítóképzés jövője – A II. nemzetközi tudományos konferencián elhangzott munkák gyűjteménye. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 443–452.
- Ivanović, Josip: Settled Multiculturalism as a Prerequisite for Interculturality in Education. In: Fifth International Interdisciplinary Symposium – Encounter of Cultures – Programme and Book of Abstracts, Novi Sad, Faculty of Philosophy University of Novi Sad, 54.
- Ivanović, Josip: Sport i fizička aktivnost kao faktor razvoja intelektualnih potencijala dece. In: Sedamnaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum – Ekologija, sport, fizička aktivnost i zdravlje mladih – Zbornik sažetaka, Novi Sad, Univerzitet u Novom Sadu–Novosadski maraton, 70–71.
- Ivanović, Josip: Tehetséggondozás a multikulturális környezetben. In: A tehetségek szolgálatában – I. nemzetközi tudományos tehetséggondozó konferencia – Tanulmánygyűjtemény, Kanizsa, Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, 33–43.

- Ivanović, Josip: Mjesto i značaj Huma i Hercegovine u nacionalnoj svijesti bunjevačkih Hrvata. In: „Međunarodni znanstveni skup Hum i Hercegovina kroz povijest – Knjižica sažetaka, Zagreb, Hrvatski institut za povijest, 56.
- Ivanović, Josip: Odgoj i obrazovanje u multikulturalnom društvu, Odgojne znanosti, Zagreb, Učiteljski fakultet u Zagrebu Sveučilišta u Zagrebu, 2(18)(XI):447–459.

DR. LEPEŠ JOSIP egyetemi docens

PROJEKTUM

- Pedagógusok továbbképzése a gyermekkori testtartási elváltozások megelőzésének érdekében (szerbiai Oktatási Minisztérium ikt, szám 520)
- Egyenlő esély minden tanuló számára és a korszerű oktatás (szerbiai Oktatási Minisztérium ikt, szám 636)
- Lendületben Pannonforrás-tudástranszfer és felnőttképzés fejlesztés transzregionális hálózatban TÁMOP-2.2.4.-08/1-2009-0016

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Povezanost gojanosti sa načinom života kod dece , Tivat, Crna Gora
- A tanítóképző végzős hallgatóinak önértékelése a testnevelés tanításával kapcsolatos képesítésük megítélésében, Budapest, Magyarország
- Društvene promene na planu podizanja sportskog podmladka, Belgrád, Szerbia
- Vrednovanje u fizičkom vaspitanju, Újvidék, Szerbia
- Sport és fogyatékoság: az európai országok összehasonlító vizsgálata, Szabadka, Szerbia
- Az integráció helye és szerepe a pedagógiai gyakorlatban, Szabadka, Szerbia
- Sporttehetség, Magyarokizsa, Szerbia
- A felnőttképzés helye Szerbiában, Baja, Magyarország
- A felnőttoktatás szervezeti felépítése Szerbiában, Békéscsaba, Magyarország

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Obrazovni standardi za kraj obaveznog obrazovanja, Ministarstvo prosvete Republike Srbije
Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Beograd, ISBN 978-86-86715-17-3

NÁMESZTOVSZKI ZSOLT magiszter, tanársegéd

PROJEKTUM

- A tanárok oktatása és továbbképzése az európai irányelvekkel összhangban, Szerb Köztársaság Tudományügyi és Technológiai Minisztériuma és a Kragujevaci Egyetem, Tanítóképző Kar Užice, regisztrációs szám: 149054.

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Glušac D.–Namestovski Ž. –Tasić I.: The possibilities of new technologies in process of education; Mipro 2009, Croatia, Opatija (Elektronikus publikáció)
- V. Pinter Krekić–Ž. Namestovski: Computer simulation as representation of knowledge in education. International Scientific Publication: Material. Methods & Technologies, Info Ivest Ltd, Bulgaria, Sunny Beach resort, ISSN: 1313-2539, Volume 3, Part 1, 501–507.
- Námesztovszki Zs.–Takács I.: Az irodalom oktatásának lehetőségei az Integra projektum segítségével. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban I. Általános kérdések – (Anya)nyelvi oktatás, Nemzetközi tudományos konferencia; Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 147–155.
- Jelli J.–Námesztovszki Zs.: IKT-kompetenciák és az esélyegyenlőség; Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban III. Integrálás, felzárkóztatás, esélyegyenlőség; Nemzetközi tudományos konferencia. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 82–94.
- V. Pinter Krekić–Žolt Namestovski: Computer Modelling in Mathematics Education, SISY 2009 7th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics Proceedings, Budapest Tech (Hungary) – Subotica Tech (Serbia) – University of Novi Sad, Subotica.
- V. Pinter Krekić–Žolt Namestovski: Ciljevi i zadaci izgradnje i razvijanja informatičke kompetencije učenika u osnovnoj školi. Obrazovanje i usavršavanje nastavnika – ciljevi i zadaci vaspitno-obrazovnog rada, Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljski fakultet u Užicu, 459–478.
- Az interaktív tábla az oktatásban. Tudományi Regionális Társaság; Mezőgazdasági Iskola, Topolya: 2009. május 23.
- Az interaktív tábla az oktatásban. Tudományi Regionális Társaság; Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka: 2009. május 29.
- Hagyományos és digitális olvasás. V. Neumann Informatikai Tábor, Magyar Nemzeti Tanács; Kishegyes: 2009. július 8.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Námesztovszki Zs.: Az információs társadalom korszerű taneszközei – A számítógép, az internet, a projektor, a digitális tábla és a prezenter. Új Kép XIII., 2009. Vajdasági Módszertani Központ. (Elektronikus publikáció: <http://www.ujkep.net/archive/namesz.html>).

ÓDRY ÁGNES előadó

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Ódry Ágnes: "Mindenképpen az anyanyelve a legfontosabb...": Kisebbségi magyar pedagógusok és az anyanyelvvel kapcsolatos ideológiák. In: 15. Élőnyelvi Konferencia, Nyelvideológiák, attitűdök és sztereotípiák. Budapest–Dunaszerdahely–Nyitra, 501–507.

DR. PINTÉR KREKIC VALÉRIA egyetemi docens

SZAKMAI ELŐMENETEL

- docensi kinevezés, 2009. július 2., Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

PROJEKTUM

- Obrazovanje i usavršavanje nastavnika u skladu sa evropskom orijentacijom, Učiteljski fakultet Užice, Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije (Br.:149054)

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Pinter Krekic, V.: Role of the game in care of mathematical talents. At the service of the gifted 1st International Conference on working with the gifted. 23 March 2009., Kanjiza, Serbia.
- Pinter Krekic, V.: Metoda pokušaja i pogrešaka u početnoj nastavi matematike. PRIM2009, XVIII Seminar primenjene matematike, 25-28. maj 2009. Subotica.
- Pinter Krekic, V. –Namestovski, Z.: Computer simulation as representation of knowledge in education. 11th International Symposium, Materials, Methods & Technologies (MM&T), 3-7 June 2009., Sunny Beach, Bulgaria.
- Pinter, J.–Pinter Krekic, V.: A kisiskolások matematikai képességeinek felismerése és fejlesztése multietnikus környezetben. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, Nemzetközi Tudományos Konferencia, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka 2009. szeptember 17–19.
- Pinter Krekic, V. –Namestovski, Z.: Computer modelling in mathematics education. SIS Y 2009, 7th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics, September 25-26, 2009 Subotica, Serbia.
- Pinter Krekić, V. –Namestovski, Ž. (2009): Ciljevi i zadaci izgradnje i razvijanja informatičke kompetencije učenika u osnovnoj školi. Međunarodni naučni skup Obrazovanje i usavršavanje nastavnika - Ciljevi i zadaci vaspitno-obrazovnog rada, 13.novembar 2009., Užice.
- Pinter Krekić, V.: Osavremenjena klasifikacija nastavnih metoda u početnoj nastavi matematike, Naučni skup sa međunarodnim učesćem na temu:

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Pinter Krekic, V. (2009): Role of the game in care of mathematical talents, At the service of the gifted 1st International Conference on working with the gifted, Kanjiža, 23.March 2009. The 3rd talented pupils day, page 65-72
- Krekic, P.V., Namestovski, Z.(2009): Computer simulation as representation of knowledge in education, Journal of International Scientific Publication: Materials, Methods & Technologies, 2009, Volume 3, Part 1, from page 501-507. ISSN 1313-2539, Published at: <http://www.science-journals.eu>
- Pinter, J., Pinter Krekic, V.(2009): A kisiskolások matematikai képességeinek felismerése és fejlesztése multietnikus környezetben, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, II. A tehetséggondozásról az élethosszig tartó tanulásig. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 92–97.
- Pinter Krekić, V. –Namestovski, Z.: Computer modelling in mathematics education. SISY 2009, 7th International Symposium on Intelligent Systems and Informatics, September 25-26, 2009 Subotica, Serbia, 355–360.
- Pinter Krekić, V.–Namestovski, Ž.: Ciljevi i zadaci izgradnje i razvijanja informatičke kompetencije učenika u osnovnoj školi. Obrazovanje i usavršavanje nastavnika – ciljevi i zadaci vaspitno-obrazovnog rada (monografija), Univerzitet u Kragujevcu, Učiteljskog fakulteta u Užicu, Užice, 459-47.

SAMU JÁNOS tanársegéd-gyakornok

PROJEKTUM

- Ouest-est: dynamiques centre-périphérie entre les deux moitiés du continent. Des regards pluridisciplinaires (Nyugat-kelet: centrum-periféria dinamikák a kontinens kétharmada között. Pluridiszcipinális közelítések

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ÉS A FELZÁRKÓZTATÁS VETÜLETEI AZ OKTATÁSBAN. Nemzetközi tudományos konferencia. (Anya)nyelv-irodalom szekció. Újvidéki Egyetem, MTTK Szabadka. 2009. szeptember 17-19. Előadás címe: Egy vers ontológiai formai leírása – Rimay János és a Sztoa.
- Kelet-Nyugati Átjáró 2009. Balkán Világzenei Fesztivál & III. Találkozó a Balkán Kapujában Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia. Szervezők: Pécsi Kulturális Központ; Sensus Kutatócsoport. 2009. november 4–7.
- ZENE – BESZÉD – IRODALOM 4. KONTEXTUS KONFERENCIA. Szervezők: Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Újvidék; Újvidéki

Egyetem; Pécsi Akadémiai Bizottság. 2009. szeptember 28. Előadás címe: A kodifikálatlan nyelv és a kódolt (el)hang(zás).

MEGJELENT TANULMÁNYOK

külsőlegessége magán a határon játszódik. De (hol) van ez ahatár? IN: Csányi Erzsébet (szerk.) Csáth-járó át-járó. Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, 2009. 105–119.

- Egy vers ontológiai-formai leírása - Rimay János és a Sztoa. IN: Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban 1. Általános kérdések

DR. SILLING ISTVÁN egyetemi rendes tanár, tanszékvezető

PROJEKTUM

- Kód, irodalom, kultúra, régió. Bölcsészettudományi Kar, Újvidék (148013D)

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Szent Iván napi hagyományok a soknemzetiségű Bácskában. III. Napfordulós Táj-Idő konferencia. Balatonakali, 2009. június. 19–21.
- Szent Antal-tisztelet Nyugat-Bácskában. Népi vallásosság a Kárpát-medencében 8., Balatonfüred, 2009. okt. 1.
- Herceg János képzőművészeti esszéi. Dunatáji Harceg János Napok, Zombor, 2009. május 26.
- A kifejezőképesség fejlesztése és a helyesírás. Továbbképzés. Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009. jan. 5.
- Az archaikus népi imádságok. Vajdasági Magyar Pax Romana, Szabadka, 2009. ápr. 19.
- A karácsonyi ünnepkör hagyományai az óvodai nevelésben. Továbbképzés. Vajdasági Magyar Óvodapedagógusok Egyesülete, Kishegyes, 2009. dec. 12.
- Vajdasági népi imádságok. Nemes Fekete Edit kerámiaművész kiállításának megnyitója, Szabadka, 2009. aug. 26.

MEGJELENT KÖNYVEK

- Herceg Jánost olvasva. Néprajzi, művelődéstörténeti tanulmányok, cikkek. Grafoprodukt, Szabadka, 2009.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Tükrös kávéházak, vendéglők, kocsmák. A vendéglátás helyi színei (és ízei) Herceg János emlékezéseiben. In: Bordás Győző szerk. (2009): A Gerard írójáról. Újraolvasva és emlékezve a száz éve született Herceg Jánosra. Fórum Könyvkiadó, Újvidék, 99–106.

- Élő bácskai nyelvjárások. In: Hódi Éva szerk.(2009): A nyelvek és nyelvjárások jövője. Ada, 71–84.
- Panyavka, a bácskai sokác nők templomi térdeplője. In: Bárh János szerk.(2009): Fakuló színek. A VII. Duna–Tisza közti nemzetközi néprajzi nezetiségtudományi konferencia (Baja, 2008. június 19–20.) előadásai. 43–46.
- A nyugat-bácskai magyar nyelvhasználat jellemzői. (A nyelvátlasz fonetikai anyagának prezentálása). In: Hóza Éva – Horváth Futó Hargita szerk. (2009): Világmodellálás. Kód–irodalomú–kultúra–régio IV. Bölcsészettudományi Kar, Újvidék, 7–22.
- Bimbaja szülte virágját. A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar hallgatói által gyűjtött vajdasági archaikus népi imádságok. Összeállította Silling István. In: Dr. Káich Katalin fő- és felelős szerk.: Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Évkönyve 2008.(2009), Szabadka, 11–28

DR. TAKÁCS MÁRTA egyetemi docens, dékánhelyettes

SZAKMAI ELŐMENETEL

- Az Újvidéki Tudományegyetemen szerzett doktori cím honosítása az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen (PhD, matematika és számítástudományok doktora), főiskolai tanári kinevezés a magyar felsőoktatási rendszerben, átadta Hiller István 2009. Szeptemberében

ÖSZTÖNDÍJ

- MTA Határon Túli Magyar Tudományosságért Ösztöndíj Program (MTA HTMTÖ) Kuratóriumának 2009. évi pályázatán elnyert támogatás. A kutatás célja: a vajdasági magyar tehetséggondozás pozitív hatásainak vizsgálata, és kvantitatív mutatókkal történő bizonyítása a vajdasági fiatalok felsőoktatásban elért eredményei alapján.

PROJEKTUM

- OTKA T048756 (Magyarország), "Mathematical Models for Decision Making under Uncertain Conditions and Their Applications" (Vajdasági Tudományos Titkárság által támogatott)

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Takacs, M.: 3D Representation of the Risk Factor Management Based on Type-2 Fuzzy Sets, Proc. of 4th International Symposium on Computational Intelligence and Intelligent Informatics (ISCI 2009), pp.
- Takacs, M.: Multilevel Fuzzy Model for Risk Management, Proc. 7th IEEE International Conference on Computational Cybernetics, (ICCC 2009). (CD edition).
- Takács, M.: Extended Fuzzy Methods in Risk Management, Proc., of 14th WSAES International Conference on Applied Mathematics, 300–304.

- Takács Márta: A tehetséggondozás hatása a tanulók egyetemi előmenetelére. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban konferencia kiadványa, I. kötet, Általános kérdések (anya)nyelvi oktatás, Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 26–31.
- A Budapesti Műszaki Főiskola küldöttségének tagjaként, a Németországi Műszaki Együttműködési Társaság GTZ (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit GmbH) támogatásával, az Etiópia Egyetemi Fejlesztési Program (EU ECBP Ethiopian University Reform and Engineering Capacity Building Program) keretein belül részt vett az etiópai felsőoktatás fejlesztése céljából szervezett tanulmányi úton. Három etiópai egyetemet látogatott meg a négytagú küldöttség 2009. május 18-25. között: a Mekelle University, Awasa University and Adama University intézményeket. A küldöttség tagjai az Etiópiában gyors fejlődésnek indult felsőoktatásban nyújtandó lehetséges európai segítségnyújtás módozatiról tárgyaltak és előadásokat tartottak az európai felsőoktatási rendszerről.

MEGJELENT KÖNYVEK

- Márta Takács: Fuzziness of Rule Outputs by the DB Operators-Based Control Problems, in Book Series: Studies in Computational Intelligence, Book: Towards Intelligent Engineering and Information Technology, Volume 243/2009, Publisher: Springer Berlin / Heidelberg, 653–663

TOROK MELINDA magiszter, előadó

PROJEKTUM

- Fiatal Művészek Alkotótábora, 2009. augusztus 17–23. 9+1 Művésztelep, Bácskossuthfalva.

MŰVÉSZI TEVÉKENYSÉG

- Egyéni kiállítások:
- Bácskossuthfalva, Helyi Közösség előcsarnoka 2009.március 3.
- Torok Sándor és Torok Melinda a szabadkai múzeumban (a Múzeumok Éjszakája nyitórendezvénye). Szabadka: Városi múzeum, 2009. május 16.
- Csoportos kiállítások:
- 2009. 02.06. Nemzetközi kisképek kiállítása, Zenta, Városi Múzeum
- Symposion bűn-ártatlanság-szag illat limitált képregény kiállítás, Vinko Perčić galéria, Szabadka, 2009. Szeptember 4.
- Symposion bűn-ártatlanság-szag illat, limitált képregény kiállítás Topolya, 2009. október 2.
- Első szabadkai képzőművészeti biennálé, Képzőművészeti Találkozó galéria, Szabadka, 2009. december 17.

- A 45. képzőművészeti találkozó: Víz. Képzőművészeti Találkozó galéria, Szabadka, 2009. december 15.
- Kiállítások szervezése, megnyitása:
- Szajkó István festőművész, Az inspiráció jelei című tárlatának megnyitója. (megnyitóbeszéd Tolnai Ottóval közösen). Szabadka: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 2009. február 17.
- Hallgatói alkotások tárlata, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2009. szeptember - október.
- Művésztelepek:
- Fiatal Művészek Alkotótábora, 2009. augusztus 17–23. 9+1 Művésztelep, Bácskossuthfalva.
- Akvarellfestő tábor, 2009. szeptember 19. – Topolya

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- III. Nemzetközi tudományos konferencia: Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban; Előadás: Sablonokkal a kreativitás ellen (Módszertani hibák a képzőművészeti kultúra tanításában). Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka; 2009. szeptember 17–18.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Láng Eszter–Torok Melinda: A lingvisztikai-orális és a vizuális kommunikáció néhány összefüggése. In: Géci J. szerk. 2009. Iskolakultúra szakmai - tudományos folyóirat, 09/5-6. Veszprém: Pannon Egyetem, Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar. Gondolat Kiadó. 129–133.
- Torok Melinda: A vizuális élmény nyelvi dekodolása. In: Bene A. szerk. Évkönyv 2008. Újvidék–Szabadka, Fórum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 42–46.
- Torok Melinda: Sablonokkal a kreativitás ellen (Módszertani hibák a képzőművészeti kultúra tanításában). In: Bene A. szerk. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban 2. A tehetséggondozásról az élethosszig tartó tanulásig. Újvidék–Szabadka, Fórum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 125–134.

BORÍTÓTERVEK

- Bene A. szerk. Évkönyv 2008. Újvidék–Szabadka, Fórum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar.
- Káich K.–Czékus G.–Siling I. szerk. Mirnics Zsuzsanna: Gyermekéről nevelőknek. Újvidék–Szabadka, Fórum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar.
- Bene A. szerk. Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban (3 kötet). Újvidék–Szabadka, Fórum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar.

- Világmodellálás. Kód – irodalom – kultúra – régió IV. Újvidék, Bölcsészettudományi Kar.

MEGJELENT ALKOTÁSOK

- 10 reprodukált alkotás (színes digitális nyomat, 2009, 70x50 cm). In: Sirbik A. szerk. 2009. Symposion: Bűn – ártatlanság/szag – illat (képregény).

VUKOV RAFFAI ÉVA magiszter, tanársegéd

KONFERENCIÁK, ELŐADÁSOK

- Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban – nemzetközi tudományos konferencia. Előadás: Köznyelvi és regionális köznyelvi elemek a vajdasági 11–14 éves korúak nyelvhasználatában. Szabadka, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, szeptember 17–19.
- Az újvidéki Magyar Tanszék Nyelvészeti Konferenciája. Előadás: Az explicit beszédmód elemeinek megjelenése a 8–12 éves korúak beszédében, november 17–18.

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Nyelvi státusztervezés. In: Az Újvidéki Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Évkönyve 2008. Szabadka, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 106–115.
- A kettősnyelvűség megközelítése a gyermekközpontú anyanyelvtanításban. In: A tanítóképzés jövőképe 2009. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 184–191.
- Köznyelvi és regionális köznyelvi elemek a vajdasági 11–14 éves korúak nyelvhasználatában. In: Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 188–199.
- A kettősnyelvűség megítélése kétnyelvű környezetben. In: Nyelvideológiák, attitűdök és sztereotípiák. Budapest, Tinta Könyvkiadó, 367–373.

PINTÉR JÁNOS NYUGALMAZOTT EGYETEMI RENDES TANÁR PÁLYAFUTÁSA

Dr. Pintér János egyetemi rendes tanár 1942-ben született Szilágyin. A zombori gimnázium befejezése után tanulmányait az újvidéki Bölcsészettudományi Karon folytatta, 1965-ben diplomált matematika szakon. Az újvidéki Műszaki Tudományok Karán 1979-ben magiszteri címet szerzett, a pedagógiai-műszaki tudományok doktorává pedig 1987-ben avatták az Újvidéki Egyetemen.

Mint matematika tanár négy évet az apatini, majd négy évet a zombori kétnyelvű gimnáziumban dolgozott. Szakmai karrierjét a zombori multietnikus Pedagógiai Intézetben folytatta, ahol tizennyolc évig dolgozott tanügyi tanácsosként. Ezután főiskolai docensi, majd 1998-ban egyetemi rendes tanári kinevezést kapott. Szakterülete a matematikaoktatás módszertana és az oktatásinformatika. Kutatási területe a matematikai-kibernetikai modellezés, a differenciált és individualizált matematika oktatás, a matematika-tanítás informatizálása és az oktatáspolitikai.

A zombori multietnikus (szerb, magyar, szlovák és ruszin) Tanítóképző Kar tanára, tanszékvezetője, dékánhelyettese, majd dékánja, a szabadkai tagozat koordinátora volt – amire nagyon büszke. Később, 2006-tól 2009-ig a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar tanára, tanszékvezetője lett.

A matematika tanítás módszertana, az oktatáspolitikai és az oktatásinformatikai tárgyköréből több mint száz tudományos, illetve szakdolgozatot jelentett meg itthon és külföldön. Több tíz tudományos és szakkonferencia aktív résztvevője, illetve szervezője és hét egyetemi, három középiskolai és nyolc általános iskolai tankönyv, illetve példatár szerzője, társszerzője, vagy fordítója (magyar nyelvre), valamint számos tankönyv matematikai recenzense volt.

A Magyar Tudományos Akadémia Köztestületének tagja. Tagja volt a Vajdasági Oktatási Tanácsnak, elnöke a Zombori Községközi Matematikus Társaságnak, valamint a Vajdasági Magyar Pedagógus Szövetség Nyugatbácskai Tagozatának. A

szabadkai Vajdasági Módszertani Központ alapítótagja és folyóiratának az Újképlaptanácsának alelnöke. Kezdeményezője és szakmai irányítója volt a zombori magyar tannyelvű tanítóképzésnek, a szabadkai kihelyezett (multietnikus) Tanítóképzőnek és kezdettől fogva a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar megalakulásának.

Az Újvidéki Egyetem Novemberi Díjának, Zombor Község Novemberi Díjának, valamint a Vajdasági Matematikusok, Fizikusok és Csillagászok Társasága Díszplakettjének, a Szerbiai Matematikusok Társasága Oklevelének és a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Érmének birtokosa.

Nyugdíjba vonulásával nem szűnt meg az oktatás iránti érdeklődése és a tanítóképzőkarral való együttműködése, amihez nagyban hozzájárult a Kar vezetősége és minden dolgozója is.

DR. PINTÉR JÁNOS egyetemi rendes tanár

DÍJ, KITÜNTETÉS

- A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Érme

PROJEKTUM

- A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Akreditációjának Koordinátora

NEMZETKÖZI KONFERENCIA

- Pintér, J.–Pintér Krekity, V.: A kisiskolások matematikai képességeinek felismerése és fejlesztése multietnikus környezetben, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, Nemzetközi Tudományos Konferencia, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka 2009. szeptember 17–19.

MEGJELENT KÖNYVEK

- Pintér J.–Pintér Krekity, V.: Matematikadidaktika. Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

MEGJELENT TANULMÁNYOK

- Pintér, J.–Pintér Krekity, V.(2009): A kisiskolások matematikai képességeinek felismerése és fejlesztése multietnikus környezetben, Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban, II., A tehetség gondozásról az élethosszig tartó tanulásig, Újvidék–Szabadka, Forum Könyvkiadó–Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, 2009., 92–97.

VENDÉGTANÁRAINK 2009-BEN

Dr. Bertók Rózsa egyetemi docens, PTE BTK, Magyarország

Dr. Bózsza Pál egyetemi rendes tanár, ÚE TTK

Dr. Csanádi János egyetemi rendes tanár, ÚE TTK

Dr. Gábrity Molnár Irén egyetemi rendes tanár, ÚE KTK

Dr. Gúth Imre egyetemi docens, ÚE TTK

Dr. Győri Lukrécia egyetemi docens, ÚE TTK

Dr. Jeges Zoltán

Kovács Frigyes

Dr. Mirmics Zsuzsanna egyetemi docens, KGRE BTK, Magyarország

Pető István

Ricz Dencs Tünde

Dr. T. Molnár Gizella főiskolai tanár, SZTE JGYTF, Magyarország

Vicsek Annamária MA

2009. ÉVI ESEMÉNYNAPTÁR

Január 5–9.

Továbbképzést tartott a Kar a már gyakorló tanítóknak.

Február 6–7.

Debreceni Egyetem Napja – prof. Dr. Káich Katalin Debrecenbe látogatott az ünnepségre, s aláírta a „Környező országok magyar nyelven felsőoktatást végző intézmények fóruma” elnevezésű program szándéknyilatkozatát.

Február 17.

Szajkó István képzőművész kiállítása - megnyitotta Tolnai Ottó.

Február 28.

Nyílt nap – a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar a leendő hallgatói számára tájékoztatást tart az egyetemen folyó oktatásról.

Március 5.

A díszteremben Gárdos Péter Tréfa című filmjét vetítették le.

Március 12.

Gólyabuli a Hallgatói Önkormányzat szervezésében a szabadkai Népszínház Soltis Lajos stúdiójában.

Március 14

Prof.dr. Káich Katalin dékán átveszi a Magyar Köztársaság érdemkeresztjét a Népkörben dr. Papp Sándor nagykövet úrtól.

Március 16.

Március 15-ei ünnepség a Karon.

Március 18.

Baján tett látogatást prof. dr. Káich Katalin, doc. dr. Takács Márta, prof. dr. Czékus Géza, prof. dr. Pintér János, doc. dr. Krekity Valéria.

Március 21.

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetével közösen indított regionális rendezvényszervezési képzés megnyitója.
Megnyitotta: dr. Káich Katalin és dr. T. Molnár Gizella.

Március 23.

Tehetséggondozó továbbképzést tartottak Kanizsán, amelyen részt vettek a Kar tanárai is.

Március 24.

A Kar kiadványainak bemutatója (8 tankönyv jelent meg az MTTK és a Forum Könyvkiadó gondozásában).

Tolnai Ottó irodalmi délutánt tartott a Kar hallgatóinak.

Március 30.

A DNS folyóirat újabb számának bemutatása – Samu János Vilmos, Beke Ottó és Vanger László irodalmi estje.

Április 3.

Az Eszéki Tanítóképző Kar konferenciáján részt vett prof. dr. Káich Katalin, doc. dr. Takács Márta és doc. dr. Ivanović Josip.

Április 20.

A diákcsereprogram keretein belül egy hétre bajai hallgatók érkeznek a Karra.

Április 21.

Léphaft Pál karikaturista kiállítása – Nagy Ferenc Magyarország szabadkai főkonzulja nyitotta meg.

Április 24–25.

Versmondó verseny Győrben - Dudás Júlia különdíjat kapott.

Április 27.

Akadémiai Napok Karintiában (Ausztria) elnevezésű rendezvényre utazott néhány harmadéves hallgató – az EPMSZ meghívásában 2009.04.27 – 2009.05.02.

Május 4.

Prof. dr. Czékus Géza szervezésében a Karon véradást tartott a szabadkai Vöröskereszt.

Május 5.

Az építkezés következő fázisa elkészült: átadták a 2. emeleti tantermet és irodákat.

Május 8.

Eszéki Tanítóképző Kar Napi ünnepe: prof. dr. Káich Katalin, doc. dr. Takács Márta, doc. dr. Ivánovic Josip, prof. dr. Czékus Géza Eszékre utazik.

Május 13.

Filmvetítés a díszteremben: Bolygótűz.

Vendég: Vicsek Károly rendező, Deák Ferenc forgatókönyvíró.

Május 15.

Média konferencia című tanácskozás megtartása a Magyar Nemzeti Tanács szervezésében.

Május 16.

Kiss Lajos Néprajzi Társaság konferenciája a néprajzoktatás távlatairól Óvodától egyetemig címmel – Papp Árpád szervezésében.

Május 18.

A Kar öt hallgatója Bajára utazik egy hétre cserediákként 05.18–05.23.

Május 19.

Pásztorné Varga Katalin az ELTE Informatikai Karáról tartott előadást a természettudományok tantárgycsoport keretein belül.

Május 21.

A negyedévesek abszolvensetet tartottak a Népkörben.

Május 22.

Diplomaosztó ünnepséget tartott a Kar (11 diploma került kiosztásra).

Május 23.

A Vajdasági Magyar Ifjúság (Negyela László) szervezésében Médiatudor – út a médiaértéshez című konferencia.

Május 26.

Bálint András, a Radnóti Színház igazgatója tartott előadást a Radnóti-évforduló kapcsán.

Június 2.

A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Belgrádban hivatalosan átadta az Akkreditációt.

Június 23.

A gyakorló tanítókkal szervezett szakmai találkozót a Kar – A gyakorlati oktatás helye és szerepe az okleveles tanítók képzésében címmel.

Július 15.

A bajai Eötvös József Főiskola rektorhelyettese, dr. Sári Mihály a Karra látogatott, hogy prof. dr. Káich Katalin dékánnal és doc. dr. Takács Márta dékánhelyetessel az IPA, határokon átnyúló pályázatról tartsanak megbeszélést.

Szeptember 10.

A Szülőföld Alap kihelyezett kollégiumi ülését a Karon tartotta.

Szeptember 17–19.

III. Nemzetközi Tudományos Konferencia – Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban címmel 5 ország 103 képviselőjével.

Szeptember 24.

Az eszéki Kar vezetősége megbeszélésre érkezett az IPA pályázattal kapcsolatban.

Szeptember 28.

Zene –Beszéd – Irodalom című nemzetközi tudományos tanácskozás a Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium szervezésében.

Október 1.

Az elsőévesek fogadása, ünnepélyes tanévnyitó. Prof.dr. Pintér János, a Kar tanára nyugdíjba vonul.

Október 2.

A kelebiai ménesbe mentek tanulmányi útra az elsőéves hallgatók.

Október 9.

Évi tanulmányi kirándulásunkat 2009-ben a Kopácsi rétre, valamint Eszékre szerveztük. A hallgatók megtekinthették a Gyermekszínházban a Pipi dugacárapa című előadást.

Október 12.

A Charles Darwin-napok keretében megtartott előadáson prof.dr. Czékus Géza 5 harmadéves hallgatóval vett részt.

Október 28.

A komáromi Sellye János Egyetem Tanítóképző Kar ünnepségén vett részt a Kar dékánja, prof. dr. Káich Katalin és a dékánhelyettesek: doc. dr . Takács Márta, prof. dr. Czékus Géza és doc. dr. Ivanović Josip. A vezetők ünnepélyes keretek között aláírták az együttműködési szerződést is.

November 3.

Kontra Ferenc író tartott előadást.

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetével együtt tartott Regionális rendezvényszervezői szakirányú továbbképzés hallgatói védtek diplomáikat.

November 4.

A Magyar Tudomány Ünnepeinek alkalmából prof. dr. Káich Katalin a Szarvasi Egyetemen tartott előadást.

November 6.

A Horgosi Tájházat tekintették meg a harmadéves hallgatók.

November 9.

A Kar kezdeményezést indított Žarko Žrenjanin Általános és Középiskola támogatására, ahova első ajándékként (amelyet alkalmakként megismételünk) több láda almát vittek.

November 11.

Kaposváron a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar és a Kaposvári Egyetem között megtörtént az együttműködési szerződés aláírása. Jelen voltak prof. dr. Káich Katalin, prof. dr. Czékus Géza és doc. dr. Ivanović Josip.

November 17.

Az Újvidéki Egyetem képviselője tartott előadást a tanárok és a hallgatók mobilitásáról.

November 16.

Ismét véradást tartottak a Karon.

November 25.

A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Napi ünnepsége – a diplomaosztó ünnepség keretein belül a regionális rendezvényszervezői diplomákat is kiosztották.

November 20–21.

A 8. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát a Karon szervezték.

December 2.

Filmvetítés volt a díszteremben – Forró Lajos filmjét vetítették a 44-es áldozatokról.

December 3.

A Vajdasági Egyetemi Tanárok és Kutatók Egyesületének életműdíját a humán tudományok területén 2009-ben prof. dr. Káich Katalin vehette át.

December 8.

Hallgatóink és tanáraink közös felíratkozása a Magyar Nemzeti Tanács választói névjegyzékére – vendégünk volt Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke.

December 10.

Sólyom László, a Magyar Köztársaság Elnöke látogatást tett a Karon és részt vett a Tehetségpont találkozón.

HALLGATÓK NÉVSORA

I. évfolyam, tanítóképző szak

Almási Valentina
Andrasity Barbara
Balog Anikó
Bende Teodóra
Berta Irisz
Biszák Lilla
Bodza Ágnes
Börcsök Andrea
Csuvik János
Fekete Tímea
Fodor Edina
Földi Tamás
Gergely Péter
Gugánovity Georgina
Gulácsi Beáta
Győre Klaudia
Horvát Andrea
Horvat Hédi
Huszák Tamara
Juhász Szabolcs
Kabók Dániel
Király Krisztina
Kovács Laura
Kulcsár Sarolta
Molnár Emese
Nagy Dávid
Nemes Aranka
Péity Tímea
Pejnovac Márk
Perc Csilla
Prágai Ágnes
Romoda Csilla
Rózsa Ramóna

Sándor Andrea
Sarnyai Csaba
Sátai Mariann
Skultéti Andrea
Surányi Szilvia
Szabó Batancs Melinda
Szerencsei Lília
Tóth Delila
Tóth Izabella
Trukli Anita
Viljanac Marina

I. évfolyam, óvóképző szak

Bozsik Krisztina
Cvitkó Adrianna
Gajda Nikolett
Gödér Valentina
Győri Tamás
Halas Krisztina
Horvát Csilla
Keller Kitti
Lányi Rudolf
Máté Viktória
Mészáros Ibolya
Molnár Mejes Valentina
Nagy Borsos Benjámín
Nemes Brigitta
Péter Brigitta
Szabó Katalin
Szellár Kornél
Tényi Ferenc
Teslić Igor
Vajda Tímea
Vass Laura
Vörös Eleonóra

II. évfolyam, tanítóképző szak

Bajusz Andrea
Balasa Tibor

Balog Andrea
Burány Marianna
Dékány Adrienn
Dobó Zsanett
Dudás Szilvia
Engi Florinda
Fejes Csilla
Forgács Csilla
Gellér Ferenc
Guzsvány Mária
Horváth Szabina
Ivković Suzana
Jónás Szabina
Juhász Suzana
Kasza Kinga
Kaszás Krisztián
Knapik Tamara
Kovács Emese
Kovács Irisz
Kvasznica Alekszandra
Lajkó Ágnes
Lobár Klaudia
Mészáros Boglárka
Németh Huanita
Rajslí Andrea
Sövény Flóra
Sterbik Sarolta
Szabó Szabolcs
Szarapka Szuzana
Szlávnity Tünde
Táborosi Viktor
Vass Dorottea
Vörös Flóra

II. évfolyam, óvóképző szak

Agócs András
Bácsi Orsolya
Bergel Orsolya
Hegybéli Laura

Magosi Katalin
Máté Mónika
Molnár Krisztina
Nagy Judit
Rácz Szabó Hajnalka
Szabados Tímea
Varga Andrea

III. évfolyam, tanítóképző szak

Aranyos Valéria
Bábi Irén
Bálint Zita
Barna Izabella
Bodó Hajnalka
Bűn Katinka
Csábi Viktória
Dósa Renáta
Fehér Boglárka
Gömöri Anikó
Gubi Ágnes
Gyurcsik Ágnes
Gyurkovics Virág
Hovanjec Vékony Márta
Kasza Csongor
Keszeg Esztilla
Kiss Csilla
Kiss Izabella
Kiss Mária
Klémán Annabella
Kocsis Tímea
Kosányi Tamás
Kovacs Katalin
Kurcinák Gizella
Makra Daniella
Mohácsi Huba
Nagy Gabriela
Paracki Teodóra
Rostás Laura
Simon Karolina

Szalma Tibor
Szetelei Lili
Szilagyi Ildikó
Szilágyi Mária
Tóth Ágnes
Vinkó Attila
Zajakov Dániel

VI. évfolyam, tanítóképző szak

Atyimcsev Lívía
Benedek Eleonóra
Bíró Orsolya
Bozsó Tímea
Csorba Adrianna
Dimiç Zoltán
Flaman Szilvia
Kelemen Adél
Kószó Edina
Mándity Tímea
Mengyán Ágnes
Molnár Andrea
Nagy Beáta
Pámel Gizella
Páncél Hajnalka
Patócs Ágnes
Penovác Adrianna
Pesti Izabella
Szakács Elvira
Szlivka Andrea
Szollár Éva
Tót Heléna
Tót Karolina
Tóth Marina
Utasi Andrea
Varga Polyák Éva
Világos Tímea
Vörös Edina
Vörös Natália
Zvekán Edina

2009-BEN DIPLOMÁZTAK

1.	Grca Harmat Judit	A kezdő matematikaoktatás összevont tagozaton (Dr. Pintér János)
2.	Kátai Annamária	Márai Sándor regényeinek értékrendje és képi aspektusai (Dr. Hózsza Éva)
3.	Kókai Ildikó	A magyar mondák világa és Mátyás király (Dr. Káich Katalin)
4.	Körmendi Zsóka	A ritmusfejlesztés fontossága az általános iskolák alsó tagozataiban (Balažević Éva magiszter)
5.	Tallós Mónika	A tanulók kreativitásának fejlesztése az alsó tagozatokon (Dr. Ivanović Josip)
6.	Pamer Tót Erika	A tehetséges tanulók felismerése és felkarolása az általános iskolákban (Dr. Ivanović Josip)
7.	Varga Eleonóra	Az úszástudás gyakorlása az általános iskolák alsó osztályaiban (Dr. Lepeš Josip)
8.	Bagány Aurélia	A testnevelés órákról való hiányzást kiváltó okok az általános iskolák alsó tagozataiban (Dr. Lepeš Josip)
9.	Kóza Krisztina	Móricz Zsigmond Árvácska című regényének életrajzi és kulturális kontextusai (Dr. Hózsza Éva)
10.	Berényi Gabriella (mester)	Az írástanítás és feltételei (Dr. Siling István)
11.	Nagy Zsolt	A tanítók és a zenei nevelés viszonya (Balažević Éva magiszter)
12.	Fábrók Eliza	Zenehalgatás az általános iskolák alsó tagozataiban (Balažević Éva magiszter)
13.	Budai Andor (mester)	"Nem baj, hogy elestél – az a fontos, hogyan állsz fel" – Élménypedagógia a környeztanítás szolgálatában (Dr. Czékus Géza)
14.	Szebenyi Boglárka (mester)	A környezetünk tanítása és szentírás kapcsolata, különös tekintettel az állatok feldolgozására (Dr. Czékus Géza)
15.	Törteli Ágnes	A konfliktusmegoldás kibernetikai modelljei (Dr. Pintér János)
16.	Ferró Hermina	Családi nevelés egykor és ma (Dr. Ivanović Josip)
17.	Gál Tímea	Jutalmazás és büntetés a családi és iskolai nevelésben (Dr. Ivanović Josip)

18.	Nagy Sarolta	A szülők szerepe az általános iskolai oktatásban és nevelésben (Dr. Ivanović Josip)
19.	Kanalas Melinda (mester)	A korszerű didaktikai innovációk alkalmazása az alsó tagozaton (Dr. Ivanović Josip)
20.	Kéri Mónika	Kooperatív tanulás az alsó tagozaton (Dr. Ivanović Josip)
21.	Jaksi Anikó	A média hatása a kisiskolások fejlődésére (Dr. Ivanović Josip)
22.	Budai Irén	Az enyhén értelmi fogyatékos és többségi alsó osztályos tanulók motorikus teljesítményének összehasonlítása (Dr. Lepeš Josip)
23.	Vörös Rózsika	A tanítók szerepe a gyerekek egészséges fejlődésének elősegítésében (Dr. Lepeš Josip)
24.	Bús Natália	A tükörmesék interpretációs lehetőségei (Dr. Hózsza Éva)
25.	Huszka Márta (mester)	A helyesírás - tanítása és módszerei (Dr. Hózsza Éva)
26.	Borsos Georgina	A "gonosz" és a "bűnbánat" a mesében (Dr. Hózsza Éva)
27.	Vicei Mária	A napraforgó mint médium az irodalomban (Dr. Hózsza Éva)
28.	Buckó Beatrix (mester)	A kisiskolások kombinatív képességeinek fejlesztése a kezdő matematikaoktatásban (Dr. Pintér János)
29.	Raffai Erzsébet	Az internet használata az oktatásban és nevelésben (Dr. Pintér János)
30.	Zellei Zsuzsanna	Hagyományos és modern állathősök a gyermekirodalomban (Dr. Hózsza Éva)
31.	Szendi Zsolt	Az 1848-49 forradalom és szabadságharc tanulsága (Dr. Káich Katalin)
32.	Rúzsza Sára (mester)	A szociális háttér és a táplakozás szerepe a magyarkanizsai általános iskolák alsós tanulói fizikai teljesítményének kialakulásában (dr. Lepeš Josip)
33.	Boros Mónika	Az ünnep mint határszituáció a mesékben (Dr. Hózsza Éva)
34.	Molnár Katalin (mester)	Problémamegoldó gondolkodás a kezdő matematikaoktatásban (Dr. Pintér János)
35.	Lőrinc Melitta	Varázslatok és populáris mítoszok a kortárs irodalomban (Dr. Hózsza Éva)

36.	Roska Laura	Az iskola szerepe a sportolási szokások kialakításában a tanulók szüleinek véleménye szerint (Dr. Lepeš Josip)
37.	Roska Blanka	Az életmód és a testtartási hiányosságok összefüggése az alsós osztályos tanulóknál (Dr. Lepeš Josip)
38.	Onodi Laura	A gyermekkori tápláltság megítélése az egészség megőrzésének érdekében az általános iskolák alsó osztályaiban (Dr. Lepeš Josip)
39.	Bicók Tünde	A sport előfordulása az általános iskolák alsó tanulói körében (Dr. Lepeš Josip)
40.	Kakas Krisztina	A család szerepe a gyermek iskolai felkészítésében (Dr. Ivanović Josip)
41.	Hudák Mária	A kreativitás fejlesztése kisiskoláskorban (Dr. Ivanović Josip)
42.	Hlebec Irén	Didaktikai játékok oktatása az alsós osztályokban (Dr. Pintér János)
43.	Námesztovszki Kornélia	A matematika és a játék kapcsolata a kezdő matematikaoktatásban (Dr. Pintér János)
44.	Varga Valéria	A természet és társadalom tantárgy nevelési hatékonysága a környezettudatosság kialakulásában (Dr. Czékus Géza)
45.	Major Lenke (mester)	A környezeti nevelés elméleti alapjai (Dr. Czékus Géza)
46.	Antunovity Karolina	Csoportmunka erdőben, parkban, állatkertben (Dr. Czékus Géza)
47.	Mihalek Zsuzsanna	Értékelés a kezdő matematikaoktatásban (Dr. Pintér János)
48.	Tót Veronika	A játék szerepe a kisiskolások oktatásában (Dr. Ivanović Josip)
49.	Balázs Katalin	A testnevelés ellenőrzése és értékelése az alsó tagozaton (Dr. Lepeš Josip)
50.	Török Tímea	Az alsós tagozatos tanulók egészségtudatosságát meghatározó tényezők (Dr. Lepeš Josip)
51.	Rózsa Márta	Az alsós tagozatos tanulók pszichológiai fejlődésének pedagógiai aspektusai (Dr. Ivanović Josip)
52.	Mészáros Nóra	A képművek értelmezése a magyar költészetben (Dr. Hózsá Éva)

KÉPEK A TANÍTÓKÉPZŐ ÉLETÉBŐL

A Debreceni Egyetem napja

Nyílt nap

Szajkó István festőművész kiállítása

Gárdos Péter A tréfa című filmjének bemutatása

Prof.dr Káich Katalin dékán átveszi a Magyar Köztársaság érdemkeresztjét

Pi-nap a kisiskolásokkal

A DNS folyóirat legújabb számának bemutatása

Az 1848-as forradalom és szabadságharcra emlékezünk

Akadémiai Napok Karintiában

Abszolvenseszt

Véradás

Öt hallgatónk diákcseré programban Bajára utazott

Májusi diplomaosztó

Bálint András Radnóti-estje

Prim 09

Léphaft Pál karikaturista kiállítása

Tanítói kompetenciák – továbbképzés

Az esélyegyenlőség és a felzárkóztatás vetületei az oktatásban – nemzetközi tudományos konferencia

Konferencia – interaktív tábla bemutatása

Konferencia – szekciók

Prof. dr Radmila Marinković-Nedučín rektor Kar napi beszéde

Elsőévesek eskütétele

Az elsőévesek a kelebiai lovastanyára kirándultak

Tanulmányi kirándulás a Kopácsi réten

Kopácsi rét – az eszéki Tanítóképző Kar programot szervezett a hallgatóknak

Eszéki kirándulás – a négy évfolyam

A Kar napja: prof. dr Milan Vesković rektor, prof. dr Milan Simić rektorhelyettes,
prof. dr Káich Katalin dékán, dr Josip Ivanović dékánhelyettes

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési
Intézet diplomaosztója

8. Vajdasági Magyar Diákköri Konferencia

A Vajdasági Egyetemi Tanárok és Kutatók Egyesületének életműdíját a humán tudományok területén 2009-ben prof. dr Káich Katalin vehette át

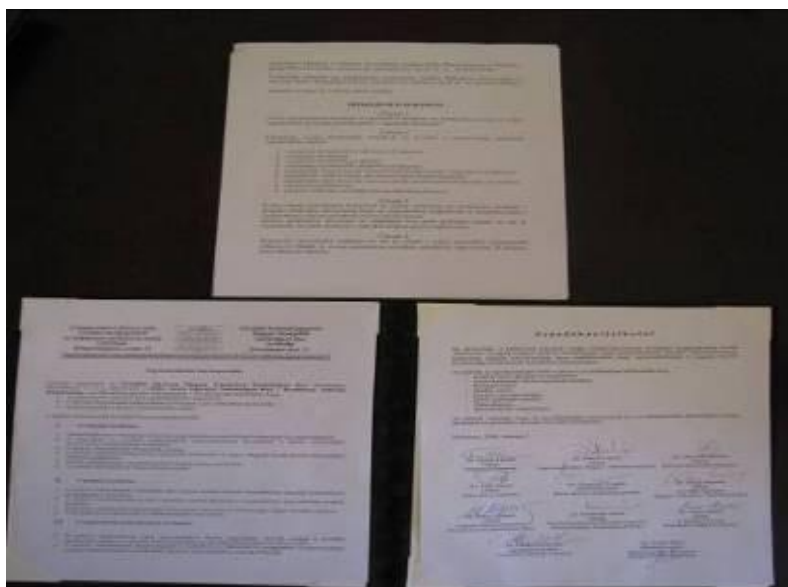
A választói névjegyzékre szervezett aláírás

Tehetség-pont találkozó

Sólyom László a Magyar Köztársaság elnöke is részt vett a Tehetség-pont találkozón

A 2009-ben aláírt együttműködési szerződések

A 2008-ban elindított tankönyvsorozatban megjelent nyolc tankönyv bemutatója

CIP – A készülő kiadvány katalogizálása
A Matica srpska Könyvtára, Novi Sad

37(058)

Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara Évkönyve /
Szerkesztő: Bene Annamária. – 2009. – Szabadka: Újvidéki Egyetem Magyar
Tannyelvű Tanítóképző Kar, 2009. (Újvidék: Verzál) – ill.; 24cm

Godišnje. –Tekst na mađ., srp. jeziku

ISSN 1452-8118

COBISS.SR-ID 221443079